

poradnik BIBLIOTEKARZA

Luty

2/2005

- BOGUMIŁ WOŹNIAKOWSKI: Działalność instrukcyjno-
-metodyczna w sieci bibliotek publicznych
- KATARZYNA WINOGRODZKA: Automatyzacja bibliotek
publicznych 2004 – Raport
- LUCJAN BILIŃSKI: Zmiany w zasadach wynagradzania
pracowników instytucji kultury; Tryb uzyskiwania
stopni awansu zawodowego przez nauczycieli

Spis treści „Poradnika Bibliotekarza” za rok 2004

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

INDEKS 369594

ISSN 0032-4752

Biblioteka Analiz

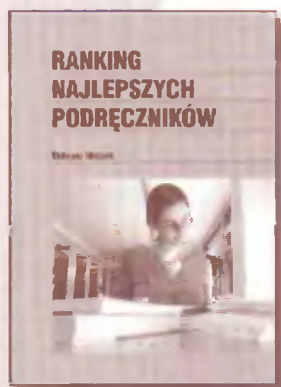
przedstawia bestsellerowe publikacje:

Łukasz Gołębiowski *Rynek książki w Polsce 2004*

Kompendium wiedzy o rynku wydawniczo-księgarskim. Analiza zmian, prognozy rozwoju poszczególnych segmentów rynku, szczegółowo omówione największe wydawnictwa, hurtownie i sieci księgarskie. Charakterystyki firm, informacje o obrotach, sprzedaży książek, zatrudnieniu itp.

Cena: Rynek książki w Polsce 2004. Wydawnictwa – 60 zł
Rynek książki w Polsce 2004. Dystrybucja – 40 zł

Tadeusz Mosiek *Ranking najlepszych podręczników*

Autor opisuje podręczniki na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Nie zawsze są to podręczniki najbardziej popularne, nie zawsze dostosowane do możliwości większości uczniów na danym etapie kształcenia. Są to jednak publikacje, na które – z różnych powodów – warto zwrócić uwagę przed podjęciem decyzji o wyborze podręczników.

Cena: 30 zł

Łukasz Gołębiowski *Polish Book Publishing Industry. Edition 2004*

Publikacja w języku angielskim. Omówienie najważniejszych tendencji oraz aktualnej sytuacji rynku wydawniczego w Polsce. Najważniejszą częścią opracowania jest lista stu największych polskich wydawnictw, łącznie z podaniem osiągniętych przez nie obrotów, liczby wydanych tytułów, nakładów, a także – w niektórych wypadkach – wyników finansowych. Listę uzupełnia adresografia omówionych podmiotów.

Cena: 30 zł

„Poradnik Bibliotekarza” – spis treści za rok 2004

(liczba pierwsza oznacza numer, druga stronę)

Kodeks etyki bibliotekarza i pracownika informacji	9-3
Od redakcji	3-2
Od redaktora	1-2, 2-2, 4-2, 5-2, 6-2, 7/8-2, 9-2, 10-2, 12-2

PROBLEMY ● DOŚWIADCZENIA ● OPINIE

Arkabus Agata	
– Współczesna prasa młodzieżowa	4-8
Biliński Lucjan	
– Biblioteki i czytelnictwo w Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013	10-3
– Zakup książek – depozyty – zamówienia publiczne	2-3
Bilska Grażyna	
– Wybory czytelnicze – uwarunkowania i motywy	6-3
Bulanda-Fraćzkiewicz Romana	
– Komunikacja interpersonalna	3-12
Czajkowski Franciszek	
– Ku bibliotekom bez barier dla osób z niepełnosprawnościami. Część 3	11-8
Czub Małgorzata	
– System PROMAX w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Bielsku – Białej	3-10
Drewnowski Rafał	
– Prawnicze bazy danych na CD-ROM-ach	6-10
Firlej-Buzon Aneta	
– Jak wygląda bibliotekarka? Część 2	1-8
Gębołyś Zdzisław	
– O kaucjach i dłużnikach bibliotecznych bez emocji	1-12
Gonet Krzysztof	
– Nowy MAK 4.3.	4-13
Grodzicka Małgorzata	
– Centra kultury w oczach bibliotekarzy	6-6
Joško Mirosława	
– Komunikacja międzykulturowa na obszarach pogranicza polsko-czesko-niemieckiego	5-15
Kamasz Izabela	
– Etyka zawodowa. Co to jest i czy jest potrzebna polskiemu bibliotekarzowi?	12-6
Konferencja Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych o Narodowym Programie Kultury pt. „Promocja Czytelnictwa i Rozwoju Sektora Książki na lata 2004-2013”	10-7

Kula Izabela	
– Współpraca Biblioteki Miejskiej w Cieszynie z bibliotekami czeskimi	7/8-10
Lewandowicz-Nosal Grażyna	
– Dziecko i książka – refleksje na marginesie konferencji	2-5
– Wytyczne IFLA dla bibliotek dziecięcych	12-8
Ludorowski Leszek	
– Dokumenty życia społecznego w bibliotece	10-10
Majewska Mirosława	
– Informacja europejska w polskich bibliotekach publicznych	5-4
Maruszczak Elżbieta	
– Budowa systemu informacji lokalnej w oparciu o sieć bibliotek publicznych w województwie warmińsko – mazurskim	3-8
Materska Katarzyna	
– Informacja europejska w bibliotekach publicznych a lokalne środowisko informacyjne	1-3
Michałek Mirosława	
– Książka bez książki?	4-11
Mikołajczyk Jolanta	
– Internetowe biblioteki dziecięce	2-8
Moskalska Grażyna	
– Książki, ich twórcy i czytelnicy – wybór aforyzmów	7/8-6
Napieracz Paweł	
– O nieprzewidywalności skutków randki Tristana i Isaury, czyli co się stało z odbiorcami kultury	12-3
Nowak Bożena, Łata Małgorzata	
– Jakie czasopisma czytają uczniowie?	7/8-13
Pietryka Agnieszka	
– Biblioteki pedagogiczne centrum edukacji medialnej – marzenia a rzeczywistość	9-11
Pytlarz Wioletta	
– Ja i MOL 2000+	3-5
Raczyńska Ewa	
– Dysleksja jest wszędzie	11-3
Rejmer-Szalla Maria	
– Klimaty biblioteki pedagogicznej	3-3
Szczepańska Barbara	
– Dlaczego warto uczestniczyć w konferencji IFLA?	6-16
Szpułak Grażyna	
– Aktywizacji ciąg dalszy: biblioteka szkolna	6-8
Szumilas Dorota	
– Odsyłacze do haseł przedmiotowych rozwiniętych a interakcja użytkownik – katalog	11-12
Taraszkiewicz Beata	
– Nie samą pracą bibliotekarz żyje...	7/8-3
Walczak Marian	
– Dylematy kształcenia kadr dla bibliotek w Polsce w warunkach Zjednoczonej Europy	5-8
Wołodko Anna, Bednarek-Michalska Bożena	
– Bibweb i Ikonka – dwa projekty – rządowy i bibliotekarski	9-7
Zając Michał	
– Rynek książki dla dzieci i młodzieży	4-3
 <i>Człowiek w świecie mediów</i>	
Walczak Marian	
– Komercja w mediach	2-10
 <i>Jak komunikować się w bibliotece</i>	
Pietrzak Małgorzata	
– Biblioteka jako miejsce publiczne	4-15
– Pytania i odpowiedzi	10-31
– Rozmowa	7/8-21
– Słuchać i wysłuchać	5-20

Polemika

- Czachorowska Sylwia, Wiśniewska Maria
– Biblioteki pedagogiczne nie są „reliktem przeszłości” 9-13
- Hechsman Kinga
– Biblioteki pedagogiczne – sieć do likwidacji czy nasz atut w Unii Europejskiej? 9-12
- Rączka Renata
– Europejska i krajowa sieć współpracy bibliotek pedagogicznych w zapewnianiu jakości.
Dotacja MENiS dla SBP na realizację projektu 9-15
- Wendorff Piotr
– Klimaty biblioteki pedagogicznej 6-15

Poznajemy swoje organizacje zawodowe

- Sawicka Dorota
– Polski Związek Bibliotek 3-15

Wieczorne dywagacje

- Drzewiecki Marcin
– Bibliotekarze są trendy 12-18
– Krytyka czy krytykanctwo? 7/8-20
– Społeczeństwo informacyjne. Czyżby? 3-8

Wywiady „Poradnika”

- Miodek Teresa
– O bibliotekach szkolnych u progu XXI w. Rozmowa Teresy Miodek z dr Jadwigą
Andrzejewską 9-17

PRAWO W BIBLIOTECE

- Biliński Lucjan
– Jeszcze w sprawie trzynastki 6-17
– Nowy kształt Karty Nauczyciela 11-16
– Ograniczenia w przyznawaniu trzynastki 7/8-23
– Wypłata trzynastki – ale nie dla wszystkich 3-16
- Kończ Barbara
– Nowy skład osobowy Krajowej Rady Bibliotecznej 2-12
- Kuźmińska Krystyna
– Kwalifikacje i zaszeregowanie płacowe nauczycieli bibliotekarzy 5-18
– Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach Unii Europejskiej do wykonywania
zawodów bibliotekarskich 9-23
- Sibiński Zygmunt
– Dodatek funkcyjny dla bibliotekarzy 1-15

RELACJE

- Adamek Maria, Bogalska Stanisława
– Biblioteki publiczne w Unii Europejskiej. Konferencja bibliotekarzy woj. lubuskiego.
Przełazy, 21-22 października 2003 r. 3-18
- Budkowska Magdalena
– Nowoczesne zarządzanie w bibliotekach 11-19
- Grzempa Ewa, Łokaj Janusz Maciej
– Książka nie zna granic 9-25
- Jasiewicz Justyna
– 13. Międzynarodowa Szkoła Letnia 10-18
- Kamińska Sylwia
– Polscy bibliotekarze w Danii 9-26
- Szczepańska Barbara
– IFLA pod znakiem praw autorskich 12-12
– Szkockie impresje, czyli 35. konferencja BIALL w Edynburgu 10-16

Wierny Sebastian	
– Biblioteki w Euroregionach	2-13
Świat bibliotek	
Binkiewicz-Kołodziej Danuta	
– British Museum Library	7/8-24
– Z Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich w Anglii	1-16
Kamińska Sylwia	
– Polscy bibliotekarze w Danii	9-26
Orzeł-Orlewicz Elżbieta	
– System edukacji w Danii na przykładzie „Education Center” w Vejle	12-14
Komunikaty	
Bednarek-Michalska Bożena	
– O Internecie w Internecie!	1-19
Konkurs „Biblioteka lokalne centrum informacji, kultury i edukacji”	7/8-15
Oświadczenie w sprawie najważniejszych problemów polskiego bibliotekarstwa	3-17
Profesjonalna informacja w Internecie – konferencja	3-18
Stanowisko Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich wobec Narodowego Programu Kultury „Promocja czytelnictwa i rozwój sektora książki” na lata 2004-2013	11-2
Wkrótce Tydzień Bibliotek	5-22
Wołosz Jan	
– Żywe zainteresowanie TYGODNIEM BIBLIOTEK	5-3
Założenia programowe Tygodnia Bibliotek 8-15 maja 2004 r.	4-17

KSIĄŻKA

Bierczyński Piotr	
– 115 inspirujących tekstów	1-24
Kamińska Sylwia	
– Pomocny „Biblioterapeuta”	11-21
– Książka i czytelnik – nowe czasopismo bibliotekarzy dolnośląskich	7/8-29
Roszkowska Dagmara	
– „Warsztaty Bibliotekarskie” poradnik dla nauczycieli bibliotekarzy szkolnych	12-19
Stępniewska Dominika	
– Media Rodzina z Harrym Potterem w tle	5-25
Szydłowska Emilia	
– O dwóch jesiennych nagrodach literackich	1-24
Książka i biblioteka w sieci	
Paniewska Aleksandra	
– Cała Polska czyta dzieciom	4-22
– Crossing.pl	12-22
– Organizacje pozarządowe w Polsce	6-20
– Serwis informacyjny dla bibliotekarzy (UKIE)	5-28
Świat książki dziecięcej	
Błaszczyk Lidia	
– Autobiografia Andersena	5-23
– Jeszcze jedna powieść dla dziewcząt	2-15
– Kto zabił psa?	7/8-28
– Lęki kota Leona	12-16
Gruda Ewa	
– Pan Kuleczka i skrzydła	4-19
– Poezja?... Proszę bardzo!	1-20
– Tylko w Wenecji...	10-19
Kieltyk-Laborowska Izabela	
– Cudze chwalicie, swego nie znacie – sami nie wiecie co posiadacie	11-20

Leszczyński Grzegorz	
– Musierowicz. Wciąż Musierowicz!	3-21
– Tysiąc nocy i jedna	7/8-27
Zajac Michał	
– Super promocja <i>Chwilki dla Emilki</i>	12-17

Kalejdoskop

Klukowski Bogdan	
– Analfabeci w Niemczech	5-27
– Byłem w raju	9-30
– Biblioteki i informacja – kongres w Lipsku	6-22
– Chińska Biblioteka Narodowa	3-23
– Konkurencja dla bibliotek czy wsparcie czytelnictwa?	7/8-30
– Noblistka Jelinek	11-22
– Piski biednej myszki	2-17
– Rosyjska Biblioteka Narodowa	1-22
– 100 lat powstania <i>Ulissesa</i>	12-20
– Wystarczy iskra...	10-21

RECENZJE

Chruścińska Jadwiga	
– Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!	1-23, 2-18, 4-23, 5-26, 6-23, 7/8-31, 9-29, 10-20, 12-21

Moje lektury

Kubów Stefan	
– Piękny zawód – piękne spełnienie	6-18
Tobolska Urszula	
– Wszystko o rynku książki dla dzieci i młodzieży	4-20

BIBLIOTEKA • ŚRODOWISKO

Bielasta Barbara	
– „Z bibliotecznej półki...” – Maria Skłodowska-Curie	3-24
Bieleń Zdzisław	
– Jubileuszowa nagroda im. Anny Platto dla biblioteki z Lublina	11-29
– Spotkanie trzech generacji bibliotekarzy w bibliotece im. H. Łopacińskiego w Lublinie	5-30
Biliński Lucjan	
– Wystawa „Polskie biblioteki publiczne” w Bibliotece Narodowej w Warszawie	4-27
Budyńska Barbara	
– Biblioteki z ekonomią na ty	1-26
Bużniak Anna	
– „Biblioteka Białych Kruków” na Targach Książki Edukacyjnej – EDUKACJA XXI w Warszawie	7/8-36
Daniel Justyna	
– Harry Potter o północy – festyn połączony z promocją książki <i>Harry Potter i Zakon Feniksa</i>	4-27
Dryja Ewelina, Janczy Lucyna	
– Wakacje z uśmiechem i książką	7/8-34
Fabiszak-Gawrońska Elżbieta	
– W wiejskiej bibliotece	3-25
Filipkowski Marian	
– Nowy Oddział w Ostródzie (w refleksyjnym spojrzeniu na działalność)	4-24
Glina Urszula	
– Biblioteki warszawskie w opinii uczniów	5-32
– Finał konkursu pięknego czytania	6-26

Grząba Dorota	
– Wakacje w Przemyskiej Bibliotece Publicznej	7/8-35
Karwat Anna	
– Czytać, czytać, czytać...francuskie „Święto czytania” w Polsce	2-23
Kempa Andrzej	
– Jubileuszowe spotkanie w Filii nr 7 MBP w Łodzi	6-30
– Tegoroczny Dzień Bibliotekarza w województwie łódzkim	7/8-34
Kołban Krystyna	
– Nauka i zabawa z Miejską Biblioteką Publiczną w Jaśle	9-31
– „Twórczość każdego dziecka jak brylant...” IX finał Literackiej Twórczości Dziecięcej i Młodzieżowej	9-32
Krełowska Danuta	
– Alojzy Tujakowski nowy patron jednej z ulic Torunia	5-31
Merczyńska Małgorzata	
– Letnie (i czasem nietypowe) propozycje biblioteki w Swarzędzu	10-27
Michalczyk Małgorzata	
– Urodziny Kubusia Puchatka	6-24
Michnal Władysław	
– Dzień otwarty Książnicy Pomorskiej w Szczecinie	6-29
Mokrzycka Anna	
– Tydzień Bibliotek w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Piaseczno	9-31
Nasiłowska Dagmara, Kępińska Katarzyna	
– Reminiscencje Tygodnia Bibliotek w Bibliotece Publicznej w Gościeradowie	10-26
Nowacka Elżbieta	
– Oddział Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w PiMBP w Chełmży	11-28
Nowacka Jadwiga	
– W świecie Andersena	10-25
Orlikowska Anna	
– Pozostałości po czytelnikach	6-29
Pietruś Maria	
– Europejski Rok Niepełnosprawnych w Legnickiej Bibliotece Publicznej	11-23
Pietuch Anna	
– Jubileusz Longina Jana Okonia w Chełmskiej Bibliotece Publicznej	1-32
Pol-Czajkowska Danuta	
– Biblioteka dla młodych klientów w Olsztynie otwarta!	10-22
Pomes Kinga	
– Biblioteki filatelistyczne	3-27
Przydacz Bożena	
– Jesteśmy sobie nawzajem potrzebni. Europejski Rok Osób Niepełnosprawnych w MBP w Katowicach	11-24
Rzeszowski Mirosław	
– Biblioteka na pocztce?	4-26
Sobielga Jolanta	
– Co warto zobaczyć w mieście akademickim?	3-26
Stachowiak Aleksandra	
– SBP w Lesznie	1-30
Stepnowska Mieczysława	
– Powiatowy Dzień Bibliotekarza	7/8-33
Swinarska Teresa	
– Jak włączyłam się do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”?	6-25
Szeremeta Małgorzata, Uchańska Stefania	
– Legnicka Biblioteka Pedagogiczna	1-28
Ślesik-Nasiadko Małgorzata	
– Obchody Tygodnia Bibliotek w Wyszowie	7/8-32
Tanewski Paweł	
– Biblioteka Polska w Paryżu	10-23
Wasiluk Barbara	
– Edukacja ekonomiczna w golubsko-dobrzyńskiej bibliotece	12-22

Wawirowicz Leokadia	
- Pomysł na nudę bez pieniędzy, czyli ferie w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Dobrym Mieście	2-21
Woronka Hanna	
- Galeria sztuki „U bibliotekarek”	12-23

Moja biblioteka

Maj Jolanta	
- W mojej bibliotece tętni życiem!	6-28
Nowacka Renata, Przytuła Agnieszka	
- Biblioteka – miejscem rozwijania zainteresowań i talentów uczniów	7/8-37
Poszwa Julita, Bulanda-Fraćzkiewicz Romana	
- Jak podnosić aktywność czytelnicy w gimnazjum?	4-31
Szpułak Grażyna	
- Między półkami, czyli chwila refleksji	12-25

Prezentacje bibliotek

Kaszubik Stefania	
- Filia nr 1 dla Dzieci WiMBP w Bydgoszczy	2-19
Lis Grażyna	
- Biblioteka Pedagogiczna w Świnoujściu	10-12
Mikołajczyk Jolanta	
- Biblioteka im. Jana Pawła II	4-29
Piekarska Małgorzata	
- Nagrody i dobre wyniki mimo wielu trudności. Rzecz o Miejskiej Bibliotece Publicznej w Jaśle	7/8-15
Tylman Janina	
- „Pokłonić się Mądrości...” (o Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Dębno)	9-34

Z WARSZTATU METODYKA / WARSZTATY CZYTELNICZE

Adamczyk Monika	
- Scenariusz zajęć teatralnych	1-34
Bieñkowska Bogusława	
- Wigilia w tradycji polskiej. Scenariusz konkursu	12-30
Błaszczak Jolanta, Granosik Jadwiga	
- Style w architekturze. Lekcja biblioteczna dla klas licealnych	11-36
Bulanda-Fraćzkiewicz Romana	
- Komunikacja interpersonalna. Propozycja zajęć warsztatowych	3-30
Bździuch Justyna	
- Wakacyjne spotkanie z Koziółkiem Matołkiem	7/8-38
Czerniak Ewa	
- Konkurs „Najlepsi z najlepszych” nt. Unii Europejskiej	5-35
Dymel Maria	
- Gombrowicz wielkim pisarzem był. Konkurs czytelniczy dotyczący twórczości Witolda Gombrowicza dla uczniów liceum	2-24
Granosik Jadwiga	
- Czym jest miłość? Scenariusz uroczystości z okazji Dnia Zakochanych	2-25
- Jak rozkočać dziecko w książkach? 25 pomysłów dla rodziców (i nie tylko)	12-29
Jasińska Joanna, Piechnik Agnieszka	
- Jak poprawić własne relacje z innymi, czyli cykl zajęć pt. „Grzeczność na co dzień”	4-35
Langer Hanna	
- Booktalking może przygotować każdy – rady dla początkujących gawędziarzy. Cz. 1	10-28
- Booktalking może przygotować każdy – rady dla początkujących gawędziarzy. Cz. 2	11-31
May Zyta	
- Internet w bibliotece	12-26

Mazurck Katarzyna	
– Zawsze tęskniłem do formy bardziej pojemnej, która nie byłaby zanadto poezją ani zanadto prozą”. Scenariusz przedstawienia poświęconego twórczości Czesława Miłosza	10-33
Szeligowska Agnieszka, Rymiszewska Marzena	
– Zanim uwierzysz reklamie. Lekcja z edukacji czytelniczej i medialnej w kl. II szkoły ponadgimnazjalnej	6-31
Tomera Marzena	
– Kolęda w wielkim mieście	12-32
Trzczińska Danuta, Słaba Zofia	
– Wędrowki Pyzy, czyli piękna nasza Polska cała. Scenariusz lekcji bibliotecznej	3-27
Turowski Stanisław	
– Spotkania autorskie	12-28
Wiśniewska Jadwiga	
– Świat baśni. Scenariusz spektaklu „Cała szkoła czyta dzieciom”	7/8-43
Zygmunt Ewa	
– „Mój szkolny kolega z Afryki”. Scenariusz imprezy z okazji Dnia Dziecka	6-33
Zestawienia bibliograficzne	
Andrzejewska Jadwiga, Tobolska Urszula	
– Ocena jakości bibliotek, standardy organizacji i pracy bibliotek. Wybór literatury	1-35
Drozdowska Józefa	
– Dysleksja. Zestawienie bibliograficzne	11-33
Ratajczak Helena	
– Bezrobocie. Zestawienie bibliograficzne	9-36
Sowada Renata	
– Julia Hartwig	4-32
Walczak Beata	
– Korupcja we współczesnym świecie	3-31
Pożegnania	
Bronicz Barbara	
– Janina Piekarek (1925-2002)	1-38
Hübner Paweł	
– Karol Gawin-Gostomski – bibliotekarz i pedagog	2-27
Jagielska Janina	
– Janina Cygańska (1921-2003)	3-33
Kuźmińska Krystyna	
– Władysława Wasilewska (1922-2004)	4-37
Stępkowska Maria, Morawska Wanda	
– Łucja Siembab (1956-2004)	6-34
Umerska Zofia	
– Pani Sławeczka (1926-2004)	7/8-46
Listy, opinie	
Wokół czasopism bibliotekarskich	3-35
Woronka Hanna	
– Kurs języka migowego dla bibliotekarzy	12-34
Wi@domości	
– Automatyzacja bibliotek publicznych – już po raz szósty	12-35
– Biblia Gutenberga w zbiorach Biblioteki Narodowej	9-38
– Bibliografia „Guliwera”	9-38
– Bibliotekarstwo na styku epok. Nowe pokolenie uczestników w kulturze	10-36
– Biblioteki w Europie – nowe możliwości	10-36
– Co z „Przeglądem Bibliotecznym”?	4-39
– Doroczne Nagrody Ministra Kultury 2004 r.	7/8-48
– Droga do Okólnika – konferencja w Bibliotece Narodowej	11-39

- 20-lecie Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych WBP Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu	4-39
- XXIV Ogólnopolski Konkurs Poetycki „O Laur Jabłoni '2004”	4-39
- XXIV Ogólnopolski Konkurs Poetycki „O Laur Jabłoni '2004”	9-39
- Działalność edukacyjno-szkoleniowa SBP w 2004 r.	3-36
- X Jubileuszowy Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Zdzisława Morawskiego	1-40
- E-learning w CEBID-zie	7/8-48
- Fundacja „Bliżej Książki”	11-38
- Gminne Centrum Informacji w Jasienicy	2-29
- Konkurs – „O Laur Królowej Elżbiety”	6-36
- Konkurs Ojczyzny Polszczyzny 2003/2004. Wielki finał	6-36
- Konkurs pt. „Biblioteka – lokalne centrum informacji kultury i edukacji” – rozstrzygnięty	1-38
- Krzysztof Petek w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żarach	11-39
- Książka w świecie informacyjnym	7/8-49
- Literacki Nobel 2004	11-39
- „Mediateka” we Wrocławiu	7/8-48
- MiPBP w Belchatowie w nowym informatorze 2003	4-39
- Miejsce kultury w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007-2013. III Kongres Kultura – Gospodarka – Media	11-39
- Międzynarodowe Święto Bibliotek Szkolnych	10-36
- Nowa czytelnia Biblioteki Publicznej w Krośnie	5-38
- Nowe lokale biblioteczne	5-38
- Nowe oddziały SBP	9-38
- O nowy wizerunek biblioteki – biblioteka pedagogiczna jako media center	10-36
- Odznaczenia dla wykładowców z Holandii	1-39
- 80 lat Sekcji Bibliotekarskiej ZG ZNP	6-35
- Otwarcie Instytutu Książki w Krakowie	2-29
- Pierwsza rocznica NUKAT-u	1-39
- Planeta 11. Biblioteka dla młodych klientów w Olsztynie	10-36
- „Podaruj dzieciom książkę”	4-39
- Polska Biblioteka Internetowa do poprawki	2-30
- Polskie Towarzystwo Bibliologiczne ma nowe władze	2-29
- Problemy biblioterapii na łamach czasopism bibliotekarskich	4-40
- Problemy płacowe bibliotekarzy w USA i W. Brytanii	12-35
- Robot bibliotekarz?	12-35
- Rym dla Opola - konkurs plastycznie – literacki „Małe Ojczyzny”	6-36
- Spotkanie dyrektorów wojewódzkich bibliotek pedagogicznych w Sulejówku	12-35
- Standardy w bibliotekach polskich	1-39
- Strategie bibliotek i 50 lat działalności CEBID	12-35
- Symboliczne rozpoczęcie rozbudowy Biblioteki Narodowej	10-37
- Szał potteromanii	2-30
- Szkolenia dla bibliotekarzy, oferta na 2004 r.	3-37
- VI Ogólnopolskie warsztaty nt. „Język hasel przedmiotowych Biblioteki Narodowej”	6-39
- Targi Książki Edukacyjnej EDUKACJA	6-35
- III Międzynarodowa Konferencja BARFIE w warszawskim Ursusie	10-36
- Tydzień Bibliotek	3-36
- „W leśnej krainie” konkurs	5-39
- Więcej aktualności – Portal TVP	5-39
- Wycieczka do Biblioteki Aleksandryjskiej	2-29
- Zakończenie roku szkolnego w CEBID-zie	7/8-48
- Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich ogłasza konkurs na najlepsze prace magisterskie z zakresu bibliotekarstwa i informacji naukowej, zrealizowane w latach akademickich 2002/2003 i 2003/2004	3-37

Humor w bibliotece

2-30, 6-37

DODATKI DO „PORADNIKA BIBLIOTEKARZA”

Bilska Grażyna

– Laureaci literackiej Nagrody Nobla. Kalendarz rocznic 2005

nr 11

Grabowska Dorota	
– „Poradnik Bibliotekarza” – spis treści za rok 2003	nr 2
Kubisa Atomira	
– Kalendarium rocznic na 2005 rok	nr 11
Paniewska Aleksandra	
– Podręczny słownik terminów komputerowych dla bibliotekarzy	nr 10
Plakat TYDZIEŃ BIBLIOTEK	nr 5

NASI AUTORZY

Adamczyk Monika 1-34	Grodzicka Małgorzata 6-6
Adamek Maria 3-18	Gruda Ewa 1-20; 4-19; 10-19
Andrzejewska Jadwiga 1-35; 9-17	Grząba Dorota 7/8-35
Arkabus Agata 4-8	Grzempa Ewa 9-25
Bednarek-Michalska Bożena 1-19; 9-7	Hechsman Kinga 9-12
Bielasta Barbara 3-24	Hübner Paweł 2-27
Bieleń Zdzisław 5-30; 11-29	Jagielska Janina 3-33
Bieńkowska Bogusława 12-30	Janczy Lucyna 7/8-34
Bierczyński Piotr 1-24	Jasiewicz Justyna 10-18
Biliński Lucjan 2-3; 3-16; 4-27; 6-17; 7/8-23; 10-3; 11-16	Jasińska Janna 4-35
Bilska Grażyna 6-3; dod. nr 11	Joško Mirosław 5-15
Binkiewicz-Kołodziej Danuta 1-16; 7/8-24	Kamasz Izabela 11-6
Błaszczyk Jolanta 11-36	Kamińska Sylwia 9-26; 11-21
Błaszczyk Lidia 2-15; 5-23; 7/8-28; 12-16	Karwat Anna 2-23
Bogalska Stanisława 3-18	Kaszubik Stefania 2-19
Bronicz Barbara 1-38	Kempa Andrzej 6-30; 7/8-34
Budkowska Magdalena 11-19	Kępińska Katarzyna 10-26
Budyńska Barbara 1-26	Kiełtyk-Laborowska Izabela 11-20
Bulanda-Frączkiewicz Romana 3-12, 30; 4-31	Klukowski Bogdan 1-22; 2-17; 3-23; 5-27; 6-22; 7/8-30; 9-30; 10-21; 11-22; 12-20
Bużniak Anna 7/8-36	Kołacz Barbara 2-12
Bózdziuch Justyna 7/8-38	Kołbon Krystyna 9-31, 32
Chruścińska Jadwiga 1-2, 23; 2-2, 18; 3-2; 4-2, 23; 5-2, 26; 6-2, 23; 7/8-2, 31; 9-2, 29; 10-2, 20; 12-2, 21	Krełowska Danuta 5-31
Czacharowska Sylwia 9-13	Kubisa Atomira dod. nr 11
Czajkowski Franciszek 11-8	Kubów Stefan 6-18
Czerniak Ewa 5-35	Kula Izabela 7/8-10
Czub Małgorzata 3-10	Kuźmińska Krystyna 4-37; 5-18; 9-23
Daniel Justyna 4-27	Langer Hanna 10-28; 11-31
Drewnowski Rafał 6-10	Leszczyński Grzegorz 3-21; 7/8-27
Drozdowska Józefa 11-33	Lewandowicz-Nosal Grażyna 2-5; 12-8
Dryja Ewelina 7/8-34	Lis Grażyna 10-12
Drzewiecki Marcin 3-8; 7/8-20; 12-18	Ludorowski Leszek 10-10
Dymel Maria 2-24	Łata Małgorzata 7/8-13
Fabiszak-Gawrońska Elżbieta 3-25	Łokaj Janusz Maciej 9-25
Filipkowski Marian 4-24	Maj Jolanta 6-28
Firlej-Buzon Aneta 1-8	Majewska Mirosława 5-4
Gębołyś Zdzisław 1-12	Maruszczak Elżbieta 3-8
Glina Urszula 5-32; 6-26	Materska Katarzyna 1-3
Gonet Krzysztof 4-13	May Zyta 12-26
Grabowska Dorota dod. nr 2	Mazurek Katarzyna 10-33
Granosik Jadwiga 2-25; 11-36	Merczyńska Małgorzata 10-27
	Michalczyk Małgorzata 6-24
	Michałek Mirosław 4-11

Michnal Władysław 6-29
Mikołajczyk Jolanta 2-8; 4-29
Miodek Teresa 9-17
Mokrzycka Anna 9-31
Morawska Wanda 6-34
Moskalska Grażyna 7/8-6

Napieracz Paweł 12-3
Nasiłowska Dagmara 10-26
Nowacka Elżbieta 11-28
Nowacka Jadwiga 10-25
Nowacka Renata 7/8-37
Nowak Bożena 7/8-13

Orlikowska Anna 6-29
Orzeł-Orlewicz Elżbieta 12-14

Paniewska Aleksandra 4-22; 5-28; 6-20; 12-22;
dod. nr 10
Piechnik Agnieszka 4-35
Piekarska Małgorzata 7/8-15
Pietruś Maria 11-23
Pietryka Agnieszka 9-11
Pietrzak Małgorzata 4-15; 5-20; 7/8-21; 10-31
Pietuch Anna 1-32
Pol-Czajkowska Danuta 10-22
Pomes Kinga 3-27
Poszwa Julita 4-31
Przydacz Bożena 11-24
Przytuła Agnieszka 7/8-37
Pytlarz Wioletta 3-5

Raczyńska Ewa 11-3
Ratajczak Helena 9-36
Rączka Renata 9-15
Rejmer-Szalla Maria 3-3
Roszkowska Dagmara 12-19
Rymiszewska Marzena 6-31
Rzeszowski Mirosław 4-26

Sawicka Dorota 3-15
Sibiński Zygmunt 1-15
Słaba Zofia 3-27

Sobielga Jolanta 3-26
Sowada Renata 4-32
Stachowiak Aleksandra 1-30
Stepnowska Mieczysława 7/8-33
Stępkowska Maria 6-34
Stępniewska Dominika 5-25
Swinarska Teresa 6-25
Szczepańska Barbara 2-13; 6-16; 10-16; 12-12
Szeligowska Agnieszka 6-31
Szeremeta Małgorzata 1-28
Szpulak Grażyna 6-8; 12-25
Szumilas Dorota 11-12
Szydłowska Emilia 1-24

Ślesik-Nasiadko Małgorzata 7/8-32

Tanewski Paweł 10-23
Taraszkiewicz Beata 7/8-3
Tobolska Urszula 1-35; 4-20
Tomera Marzena 12-32
Trzczińska Danuta 3-27
Turowski Stanisław 12-28
Tylman Janina 9-34

Uchańska Stefania 1-28
Umerska Zofia 7/8-46

Walczak Beata 3-31
Walczak Marian 2-10; 5-8
Wasiluk Barbara 12-22
Wawrowicz Leokadia 2-21
Wierny Sebastian 2-13
Wiśniewska Jadwiga 7/8-43
Wiśniewska Maria 9-13
Wołodko Anna 9-7
Wołosz Jan 5-3
Woronka Hanna 12-23; 12-34
Wendorff Piotr 6-15

Zajac Michał 4-3; 12-17
Zygmunt Ewa 6-33

DOROTA GRABOWSKA

Czytaj systematycznie „Poradnik Bibliotekarza”!

STAŁE DZIAŁY

PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE

Artykuły problemowe dotyczące współczesnego bibliotekarstwa, książki, kultury, edukacji, komputeryzacji i automatyzacji bibliotek

PRAWO W BIBLIOTECE

Interpretacja aktualnych przepisów prawnych przydatnych w działalności bibliotekarza, nauczyciela bibliotekarza, nauczyciela i pracownika sfery książki i kultury. Porady prawne.

RELACJE

Sprawozdania z konferencji, seminariów, zjazdów, wyjazdów studyjnych

KSIĄŻKA

Artykuły z zakresu edytorstwa, ruchu wydawniczego, literatury, literatury dla dzieci i młodzieży, recenzje wydawnictw fachowych, recenzje książek dla dzieci.

BIBLIOTEKA • ŚRODOWISKO

Przykłady bogatej działalności bibliotek w środowisku w zakresie kultury, edukacji i informacji. Promocja i działania marketingowe biblioteki w środowisku. Działalność edukacyjna bibliotek szkolnych. Biblioteka w opinii bibliotekarzy. Prezentacje bibliotek.

Z WARSZTATU METODYKA

Artykuły metodyczne, przykłady rozwiązań. Propozycje różnorodnych form pracy z czytelnikiem; prezentacje ciekawych lekcji bibliotecznych, scenariusze wystaw, imprez, inscenizacji teatralnych, konkursów czytelniczych. Zestawienia bibliograficzne.

Ponadto: pożegnania, listy i opinie, wiadomości, komunikaty.

Stałe cykle

Świat bibliotek, Świat książki dziecięcej, Nowy Leksykon Czasopism Bibliotekarskich i nie tylko, Prezentacje bibliotek, Moja biblioteka, Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!, Moje lektury, Wywiady „Poradnika”.

Dodatki

Roczny spis treści, Kalendarium rocznic na rok..., Laureaci Literackiej Nagrody Nobla, słowniczki, informatory itp.

Czytając „Poradnik Bibliotekarza” – wiesz więcej

W NUMERZE

Od redaktora	2
PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE	
Bogumił Woźniakowski	3 Działalność instrukcyjno-metodyczna w sieci bibliotek publicznych
Katarzyna Winogrodzka	7 Automatyzacja bibliotek publicznych 2004. Raport
<i>Prawo w bibliotece</i>	
Lucjan Biliński	14 Zmiany w zasadach wynagradzania pracowników instytucji kultury
	15 Tryb uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli
RELACJE	
Stanisława Bogalska	17 Organizacja i zarządzanie biblioteką. Konferencja bibliotekarzy województwa lubuskiego
Jakub Nowak	19 Nowy wizerunek biblioteki pedagogicznej
<i>Komunikaty</i>	
Maria Kocójowa	21 Informacja o obiektach kultury i Internet
	22 Apel do członków Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
KSIAŻKA	
<i>Świat książki dziecięcej</i>	
Ewa Gruda	23 Książka Roku 2004
	26 Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać! Oprac. Jadwiga Chruścińska
<i>Kalejdoskop</i>	
Bogdan Klukowski	27 Małe państwa, duże biblioteki: Białoruś i Chorwacja
BIBLIOTEKA • ŚRODOWISKO	
Ewa Stachowska-Musiał	28 Budzenie sumień „czytających barbarzyńców”
	29 5 lat Biblioteki Uniwersyteckiej na Powiślu
Kazimiera Nowicka	30 „Niebieski Smok” w MiPBP w Kartuzach
Dorota Drobnik-Stefańska	31 Wieczór Gombrowicza w Bibliotece Miejskiej w Inowrocławiu
Salomea Barwikowska	32 Ferie zimowe w Bibliotece Publicznej w Trzebiatowie
Z WARSZTATU METODYKA	
<i>Jak komunikować się w bibliotece</i>	
Małgorzata Pietrzak	33 Trudny odbiorca
Elżbieta Nawrocka	35 Projekty kulturalne
Krystyna Gawryluk	37 W krainie baśni i fantazji. Projekt okazji edukacyjnej
<i>Wi@domości</i>	38
<i>Dodatek</i>	
Dorota Grabowska	Spis treści „Poradnika Bibliotekarza” za rok 2004

Problematyka kolejnych ogólnopolskich konferencji poświęconych automatyzacji bibliotek publicznych przybliży polskie biblioteki i środowisko bibliotekarskie do Europy i świata. Raporty nt. komputeryzacji (ostatni za 2004 r.) przynoszą najnowsze dane statystyczne. Można zatem porównywać i oceniać. Systematycznie wzrasta w Polsce liczba placówek skomputeryzowanych, aczkolwiek można śmiało powiedzieć, iż jest to tempo umiarkowane. Na 8663 bibliotek publicznych (wraz z filiami) skomputeryzowanych było w 2004 r. – 2223, czyli 25,66%. Bibliotek skomputeryzowanych w 100% było znacznie mniej – bowiem tylko 294, co daje 3,39%. Dostęp do Internetu – podstawowego źródła informacji dla bibliotekarza – posiadało w analogicznym okresie 1994 biblioteki, czyli 23%. Lektura raportu nt. „Automatyzacji bibliotek publicznych 2004” autorstwa Katarzyny Winogrodzkiej zamieszczonego w numerze drugim „Poradnika” jest niezwykle pouczająca; odbija się w nim bowiem obraz kondycji polskiego bibliotekarstwa i jego możliwości perspektywiczne. Autorka analizuje stan komputeryzacji w bibliotekach publicznych: wojewódzkich, powiatowych, miejskich i wiejskich, zwracając uwagę także na problemy digitalizacji i finansowania. Odpowiada także na pytanie dlaczego automatyzacja bibliotek przebiega nie tak szybko, jak byśmy sobie tego życzyli. Przeszkód jest sporo, do najważniejszych należą: brak środków finansowych, m.in. na sprzęt, oprogramowanie biblioteczne, szkolenia, budowę i rozbudowę lokalnych sieci komputerowych, trudności lokalowe, ograniczenia kadrowe, brak infrastruktury technicznej i przede wszystkim wciąż niktę zainteresowanie ze strony władz samorządowych. Zwraca uwagę na pomoc wojewódzkich bibliotek publicznych w zakresie komputeryzacji dla bibliotek niższego szczebla. Bieżący numer „Poradnika Bibliotekarza” jest bogaty w treści przydatne w działalności bibliotekarskiej. Do tej grupy zaliczam materiał Bogumiła Woźniakowskiego pt. „Działalność instrukcyjno-metodyczna w sieci bibliotek publicznych”. Problematyka działalności instrukcyjno-metodycznej rzadko pojawia się na łamach czasopism. Tekst ten wprowadza czytelnika nie tylko w uwarunkowania teoretyczno-historyczne, ale również przybliża znajomość regulacji prawnych dotyczących sieci bibliotek publicznych i zakresu działań, modelu pracy instrukcyjno-metodycznej, który każda biblioteka musi dostosować do swojej organizacji. Działy te wg autora są „jedynymi w bibliotekach, które na bieżąco mają rozeznanie w działalności i potrzebach placówek bibliotecznych funkcjonujących na podległym sobie terenie”. Bardzo ważne dla bibliotekarzy są najnowsze i aktualne materiały prawne z działu «Prawo w bibliotece». Tym razem przedstawiamy dwa: „Zmiany w zasadach wynagradzania pracowników instytucji kultury” i „Tryb uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli”, oba teksty pióra Lucjana Bilińskiego. Zachęcam do zapoznania się z dwiema relacjami z konferencji nt. „Organizacji i zarządzania biblioteką” i „Nowy wizerunek biblioteki pedagogicznej”, których lektura pozwoli na bliższą orientację w omawianych zagadnieniach, najnowszych trendach i kierunkach rozwoju. Szczególnie chcę polecić Państwu tekst Ewy Grudy o książkach roku 2004. Oczywiście autorka specjalizuje się w literaturze dla dzieci i młodzieży i jej tekst dotyczy tej kategorii literatury. W swoim artykule omówiła wydawnictwa nominowane i nagrodzone w plebiscycie Polskiej Sekcji IBBY na Książkę Roku. Z materiałów środowiskowo-metodycznych warto zapoznać się z relacją z wystawy „Budzenie sumień. Zniszczenia książek w BUW-ie”, która wywołała duży rezonans w środowisku, nie tylko czytelników warszawskiej Biblioteki Uniwersyteckiej. Obchodzimy się z książką źle: wyrывая kartki, całe rozdziały, bloki książek, zalewając je płynami, gniotąc, porzucając byle gdzie. Nie zdajemy sobie sprawy z kosztów renowacji każdej książki. Apel bibliotekarzy BUW-u można wykorzystać w swoich bibliotekach, w których również zdarzają się akty wandalizmu, a poprawę tego stanu rzeczy może przynieść współdziałanie pomiędzy bibliotekarzami i stanowczy ich protest. W tym numerze kolejny tekst z cyklu „Jak komunikować się w bibliotece” Małgorzaty Pietrzak, tym razem temat piątego odcinka brzmi: „Trudny odbiorca”, czyli o dialogu pomiędzy bibliotekarzem a czytelnikiem dziecięcym, starszym, niepełnosprawnym i szkodliwym... Numer lutowy jest bogaty treściowo, każdy z czytelników znajdzie artykuły, które chętnie przejrzy, przeczyta i wróci do nich po pewnym czasie.

JADWIGA CHRUŚCIŃSKA

Działalność instrukcyjno-metodyczna w sieci bibliotek publicznych

BOGUMIŁ WOŹNIAKOWSKI

Działalność instrukcyjno-metodyczna biblioteki polega na udzielaniu pomocy w zakresie rozwiązywania problemów merytorycznych, administracyjnych oraz organizacyjnych, wskazywania odpowiednich form i metod pracy oraz nadzorowania i kontroli działalności bibliotek.

Najbardziej rozbudowana i najlepiej pod względem formalnym rozwinięta działalność instrukcyjno-metodyczna prowadzona jest w sieci bibliotek publicznych. Rozpoczęła się ona już w latach 20. XX w. w Bibliotece Wzorcowej dla Dzieci Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy oraz w Poradni Bibliotecznej stworzonej przez Warszawskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich. Obie te placówki były nastawione na potrzeby bibliotek publicznych i obejmowały swym zasięgiem cały kraj.

Struktura organizacyjna tej sieci jest (i zawsze była) ściśle powiązana z podziałem administracyjnym Polski. W związku z tym można w organizacji pracy instruktorsko-metodycznej wyróżnić trzy okresy: a) do 1975 r. b) lata 1975-1998. c) po 1999 r.

Począwszy od 1945 r. zaczęto tworzyć powiatowe biblioteki publiczne i równolegle z nimi biblioteki gminne, traktowane jako placówki stałe oraz gęstą sieć punktów bibliotecznych prowadzonych przez pracowników społecznych. Pomoc i opieka nad siecią bibliotek w powiecie polegała na lustracji bibliotek, opracowywaniu dla nich instrukcji, organizowaniu praktyk dla niewykwalifikowanych pracowników. Schemat organizacyjny sieci, zgodny z trzystopniowym podziałem administracyjnym, zaczął kształtować się pod koniec lat 40. XX w., od utworzenia w 1947 r. pierwszej wojewódzkiej biblioteki publicznej w Szczecinie. Reforma administracyjna z 1954 r. (utworzenie gromad w miejsce gmin) zdecydowała ostatecznie – mimo różnych póź-

niejszych korekt – o kształcie organizacyjnym: biblioteki wojewódzkie, powiatowe, miejskie i dzielnicowe, gromadzkie (gminne), uzupełnione przez punkty biblioteczne.

W tym okresie działalnością instruktorsko-metodyczną zajmowały się biblioteki wojewódzkie i powiatowe, tworząc wzorce dla niższych jednostek organizacyjnych¹.

W 1975 r. wprowadzono dwustopniowy podział administracyjny, zlikwidowano powiaty a wraz z nimi wszelkie instytucje powiatowe. Likwidacja bibliotek powiatowych, pośredniego ogniwa między biblioteką wojewódzką a bibliotekami stopnia podstawowego, sprawujących nad nimi faktyczny nadzór merytoryczny, postawiła biblioteki wojewódzkie wobec konieczności stworzenia nowej organizacji sieci i nadzoru nad bibliotekami. Podział ten zakładał, że biblioteki wojewódzkie będą bezpośrednio nadzorować instytucje stopnia podstawowego w miastach i gminach. Założenie to było niemożliwe do zrealizowania w większości województw. Niemożliwe też okazało się zastosowanie jakiegokolwiek innego jednolitego rozwiązania dla całej sieci ogólnopolskiej. Wynikało to z dużego zróżnicowania poszczególnych województw zarówno pod względem obszaru, jak i liczby placówek bibliotecznych. W takiej sytuacji Ministerstwo Kultury przygotowało propozycje dotyczące struktury i organizacji sieci bibliotek publicznych.

Bibliotekom wojewódzkim, które nie były w stanie sprawować bezpośrednio nadzoru i instruktażu w stosunku do wszystkich bibliotek, zaproponowano dwa warianty rozwiązań:

a) przekształcenie niektórych bibliotek miejskich (dawnych powiatowych) w oddziały biblioteki wojewódzkiej, z pracownikami na etatach wbp,

b) delegowanie do wybranych bibliotek miejskich niektórych funkcji wbp, które sprawowałyby w określonym rejonie w stosunku

¹ J. Kołodziejska: *Biblioteki publiczne po reformie administracyjnej kraju*. Warszawa 1980, s. 11-22.

do bibliotek stopnia podstawowego. Dotyczyć to miało instruktażu, organizacji szkoleń i zakupu książek.

W 27 województwach funkcje nadzoru i instruktażu były scentralizowane w bibliotekach wojewódzkich i funkcjonowała tam dwustopniowa organizacja sieci, a w 22 województwach działały biblioteki rejonowe. W każdym województwie problem ten był rozwiązany inaczej a podział na dwie grupy był w dużym stopniu umowny, ponieważ rozwiązania w obu grupach były bardzo podobne – różniły się tylko pod względem formalnym².

W wyniku ostatniej reformy samorządowej z 1999 r. biblioteki wojewódzkie stały się placówkami podległymi samorządom wojewódzkim. Reaktywowano powiaty i w związku z tym również zaczęły powstawać biblioteki powiatowe. Przeważnie są to głównie miejskie biblioteki w siedzibach powiatów (przed 1975 r. pełniących funkcje bibliotek powiatowych), które wykonują swoje zadania na zasadzie porozumienia między władzami powiatowymi i miejskimi. Zdarzają się również przypadki tworzenia bibliotek powiatowych od podstaw, mimo funkcjonowania bibliotek miejskich. Najczęściej spowodowane jest to brakiem możliwości porozumienia pomiędzy samorządem powiatowym i miejskim lub ambicjami starostwa by posiadać własną powiatową bibliotekę.

Naczelnym ogniwem działalności instruktorsko-metodycznej w Polsce jest Biblioteka Narodowa, która przez swoje wyspecjalizowane agendy prowadzi wiele działań na rzecz krajowej sieci bibliotecznej. Wynika to z obowiązującej ustawy o bibliotekach z 1997 r., gdzie w art. 17 do obowiązków Biblioteki Narodowej zaliczono „doskonalenie merytorycznej działalności bibliotek w kraju i pomoc bibliotekom polskim za granicą”³. Biblioteka Narodowa zajmuje się publikowaniem materiałów metodycznych i szkoleniowych, doradztwem, konsultacjami i bezpośrednią pomocą szkoleniową dla innych bibliotek w kraju. Działalność ta skupia się głównie w Instytucie Książki i Czytelnictwa oraz w Instytucie Bibliograficznym.

² H. Kamińska: *Formy organizacji sieci, nadzoru i instruktażu stosowane obecnie w bibliotekach publicznych*. „Bibliotekarz” 1989 nr 7/8 s. 3-4.

³ *Ustawa o bibliotekach z dn. 27.06.1997 r.* Dz. U. 1997 Nr 85 poz. 539.

Głównym zadaniem Instytutu Książki i Czytelnictwa (IKiCz) jest badanie czytelnictwa. Prowadzi również poradnictwo w zakresie organizacji pracy, metodyki czytelnictwa i kształcenia kadr bibliotekarskich. W jego skład w latach 1955-1962 wchodził Zakład Instrukcyjno-Metodyczny, do którego obowiązków należały badania nad stanem kwalifikacji pracowników bibliotek publicznych i zakładowych, wydawał także poradniki metodyczne i materiały dotyczące upowszechniania czytelnictwa, opracowywał wzorcowe zestawy księgozbiorów podręcznych dla różnych typów bibliotek publicznych, organizował szkolenia. Po 1962 r. jego zadania przejęły inne zakłady IKiCz, m.in. Zakład Bibliotekoznawstwa, skupiający się na pracach badawczych w zakresie wewnętrznej organizacji bibliotek publicznych oraz organizacji i funkcjonowania ich sieci. IKiCz prowadzi różnego rodzaju szkolenia, seminaria, odczyty. Działalności instrukcyjnej służą również różne wydawnictwa fachowe w rodzaju skryptów, poradników, zestawień statystycznych.

Instytut Bibliograficzny – oprócz swojego podstawowego zadania, którym jest opracowywanie bibliografii narodowej i urzędowej statystyki produkcji wydawniczej, zajmuje się również zbieraniem danych potrzebnych bibliotekom do sprawnego gromadzenia i opracowywania zbiorów. Przygotowuje również różnego rodzaju pomoce bibliograficzne jak np. poradniki z zakresu metodyki bibliograficznej i podręczniki oraz organizuje szkolenia i udziela konsultacji w zakresie opracowywania bibliografii.

Zadania wynikające z funkcji metodycznej Biblioteki Narodowej obejmują praktycznie całość problematyki bibliotekarskiej i dotyczą m.in.:

- opracowania rzeczowego, alfabetycznego, komputerowego zbiorów,
- działalności informacyjnej bibliotek publicznych,
- normalizacji bibliograficznej,
- prawodawstwa bibliotecznego,
- organizacji i planowania przestrzennego sieci bibliotek publicznych,
- metodyki pracy z czytelnikiem dziecięcym,
- konserwacji zbiorów⁴.

⁴ J. Wołosz: *Jaka biblioteka publiczna?* Warszawa 2001, s. 78-84.

Drugim ogniwem służby instrukcyjno-metodycznej są biblioteki wojewódzkie. Działy ich 18 (w dwóch województwach istnieją po 2 biblioteki mające status wojewódzkiej biblioteki publicznej: woj. kujawsko-pomorskie i woj. lubuskie). Funkcjonują w nich wydzielone działy instrukcyjno-metodyczne stosujące m.in. takie formy pracy jak :

– instruktaż przywarsztatowy – czyli indywidualne porady i wizytacje prowadzone przez instruktora w terenie, dotyczące określonych problemów pracy bibliotecznej wymagających załatwienia lub uporządkowania,

– konsultacje – czyli formy pomocy indywidualnej, prowadzona na miejscu analiza działalności bibliotek oraz sprawozdawczość biblioteczna z terenu całego województwa,

– doskonalenie zawodowe poprzez organizowanie porad, szkoleń i konferencji tematycznych .

Działalność instrukcyjno-metodyczna bibliotek wojewódzkich skierowana jest przede wszystkim do bibliotek powiatowych a w mniejszym zakresie do bibliotek miejskich i gminnych, dotyczy tych obszarów, nad którymi brak jest opieki biblioteki powiatowej.

Najniższym ogniwem służby instrukcyjno-metodycznej są biblioteki powiatowe. Na ogólną liczbę 379 powiatów (314 ziemskich i 65 grodzkich) biblioteki szczebla powiatowego na koniec 2003 r. działały w 284 powiatach (219 ziemskich i 46 grodzkich). W 2 powiatach były po 2 biblioteki powiatowe (pow. elbląski, woj. warmińsko-mazurskie i pow. gryfiński, woj. zachodniopomorskie). Pod koniec 2003 r. jedynie w woj. łódzkim, małopolskim i wielkopolskim funkcjonowała pełna sieć bibliotek powiatowych⁵.

W bibliotekach powiatowych opieką metodyczną nad bibliotekami gminnymi zajmują się instruktorzy, najczęściej zatrudnieni na samodzielnych stanowiskach (tylko w nielicznych bibliotekach występują w strukturze organizacyjnej wydzielone działy instrukcyjno-metodyczne). Zdarzają się jednak przypadki, iż osoby te łączą pracę instruktorską z pracą w innym dziale biblioteki. Spowodowane jest

⁵ B. Budyńska, E. Jeczirska: *Biblioteki powiatowe 1999-2003*. „Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy”, cbib.oss.wroc.pl – [dostęp z dn. 13.05.2003 r.].

to najczęściej problemami natury finansowej i małą obsadą biblioteki pełniące zadania powiatowe. Do zadań instruktorów powiatowych należy koordynacja pracy bibliotek gminnych, ogólny nadzór merytoryczny, prowadzenie podstawowego doskonalenia zawodowego oraz sprawozdawczości i statystyki bibliotecznej z terenu swojej działalności.

Prawne regulacje pracy instruktorsko-metodycznej w sieci bibliotek publicznych sięgają okresu międzywojennego. W wydanym w 1936 r. *Okólniku Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o działalności Związku Bibliotekarzy Polskich* wymienia się Poradnię Biblioteczną, która „udziela informacji i pomocy w zakresie organizacji i administracji bibliotek, dostarcza wykazów bibliograficznych, formularzy i wzorów urządzeń bibliograficznych, podaje literaturę fachowo-bibliotecarską”⁶. Pierwszy powojenny *Dekret o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi* z 17.04.1946 r. postanawiał iż „Powiatowe i wojewódzkie biblioteki publiczne udzielają jako centrale biblioteczne danego terenu, bibliotekom niższego stopnia organizacyjnego pomocy organizacyjnej i instruktorskiej”⁷. Natomiast *Ustawa o bibliotekach* z 1968 r. wśród zadań biblioteki wymieniła działalność instrukcyjną i szkoleniową⁸. W obecnie obowiązującej *Ustawie* z 1997 r. o tych zadaniach mowa jest w art. 4 i art. 20⁹.

Ministerstwo Kultury, a wcześniej Oświaty (bowiem w pierwszym powojennym okresie sprawy bibliotek podlegały temu właśnie resortowi), wydało kilka razy wytyczne do pracy działów instrukcyjno-metodycznych¹⁰.

⁶ „Bibliotekarz” 1937/38 nr 5-6, s. 89.

⁷ *Dekret z dn. 17.04.1946 r. o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi*. W: T. Zarzębski: *Przepisy prawne dla publicznych bibliotek powszechnych*. Warszawa 1965, s. 7.

⁸ *Ustawa o bibliotekach* z 9.04.1968 r. W: T. Zarzębski: *Przepisy prawne dla bibliotek publicznych*. Warszawa 1989, s. 3.

⁹ *Ustawa o bibliotekach* z dn. 27.06.1997, Dz. U. 1997 Nr 85 poz. 539.

¹⁰ M.in. *Okólnik nr 20 Ministerstwa Oświaty* z dn. 13.08.1951 r. w sprawie wytycznych dla działów instrukcyjno-metodycznych wojewódzkich bibliotek publicznych. „Bibliotekarz” 1951 nr 8/9 oraz *Wytyczne Ministerstwa Kultury i Sztuki* z dn. 14.02.1953 r. do pracy instruktorskiej wojewódzkich bibliotek publicznych (materiał powielany) – zob. T. Zarzębski: *Polskie prawo biblioteczne 1773-1990*. Warszawa 1991, poz. 475.

„Najnowsze” takie wytyczne pochodzą z 1956 r.¹¹ Według tego dokumentu działy instrukcyjno-metodyczne wojewódzkich i miejskich bibliotek publicznych powołane zostały celem doskonalenia na terenie województwa pracy i działalności publicznych bibliotek powszechnych oraz pracy kulturalno-oświatowej z książką i czytelnikiem. Do zadań działu zaliczono:

- 1) pomoc dla publicznych bibliotek powszechnych w ich działalności oraz wszechstronny instruktaż w bibliotekach i gabinecie metodycznym działu,
- 2) organizowanie pracy instrukcyjno-metodycznej w powiatowych bibliotekach publicznych w miastach stanowiących powiaty i stały instruktaż w tym zakresie,
- 3) prowadzenie wycinkowych badań nad stanem czytelnictwa i potrzebami czytelnictwa województwa na tle ogólnego stanu i potrzeb kulturalnych środowisk,
- 4) zorganizowanie w gabinecie metodycznym poradnictwa dla bibliotek innych sieci oraz współdziałanie i wymiana doświadczeń z ich ośrodkami instrukcyjno-metodycznymi,
- 5) udzielanie pomocy i prowadzenie konsultacji w zakresie upowszechniania czytelnictwa dla instytucji kulturalno-oświatowych i organizacji społecznych.

Wytyczne stanowiły ramowe ujęcie organizacji i działalności działów instrukcyjno-metodycznych, były pomocne dla pracowników w poszukiwaniu nowych metod pracy, jej usprawniania i doskonalenia.

* * *

Zmiany w organizacji sieci bibliotek publicznych związane z reaktywowaniem bibliotek powiatowych, pozostają w bezpośrednim związku z przekształceniem pracy instrukcyjno-metodycznej. Działalność ta powinna być uwzględniona w pracy całej biblioteki wojewódzkiej. Należy uznać całą placówkę za ośrodek pracy, służący, jak píše Jadwiga Kołodziejska „realizacji programów stosowania nowych technik, zasad i norm, które powstały w wyniku prac eksperymentalnych, badaw-

czych lub zweryfikowanych doświadczeń praktycznych”¹².

Do zadań działów instrukcyjno-metodycznych winna należeć koordynacja i pośrednictwo w pomocy na rzecz sieci placówek terenowych; dział ten jest odpowiedzialny za realizację wojewódzkiej polityki bibliotecznej. Powinno się również odejść od opieki w wymiarze terytorialnym na rzecz wyłącznie specjalizacji. Modelowym rozwiązaniem powinna być taka sytuacja, w której biblioteka stopnia podstawowego byłaby jednostką partnerską dla władz i środowiska, a wojewódzka służba instruktorska pełniłaby funkcje konsultanta i doradcy metodycznego.

W związku z tym działalność instruktorska winna polegać na :

- 1) stałej współpracy z bibliotekami powiatowymi województwa w zakresie najważniejszych składników działalności bibliotecznej i przyjętych międzynarodowych standardów, a w szczególności wypracowaniu i wskazywaniu racjonalnych procesów dotyczących:

- sieci i organizacji bibliotek,
- nadzorowania kulturalno-społecznej roli i funkcji bibliotek w środowisku (ośrodek upowszechniania wiedzy i informacji),
- udziału w organizowaniu systemów informacyjnych bibliotek (lokalnych, powiatowych), włączania bibliotek w system informacji edukacyjnej,
- marketingu i wdrażaniu różnych sposobów oceny potrzeb użytkowników bibliotek, prowadzeniu własnych sondaży i badań wspomagających planowanie i prognozowanie,
- komputeryzacji bibliotek (pomocy w budowie sieci i wdrażaniu programów bibliotecznych),

- 2) pomocy w kierowaniu polityką doboru i doskonaleniu zbiorów, m.in. przez badanie przydatności księgozbiorów dla potrzeb użytkowników,

- 3) prowadzeniu doskonalenia zawodowego w województwie, polegającego na:

- organizacji seminariów dla specjalistycznych grup bibliotekarzy,
- realizacji kursów, praktyk, porad,
- inspiracji do samokształcenia,

¹¹ Pismo Ministerstwa Kultury i Sztuki z dn. 18.07.1956 r. w sprawie „Wytycznych do pracy działów instrukcyjno-metodycznych wojewódzkich oraz wojewódzkich i miejskich bibliotek publicznych. W: T. Zarzębski: *Przepisy prawne dla bibliotek powszechnych*. Warszawa 1968, s. 184-189.

¹² J. Kołodziejska: *Biblioteka Narodowa jako krajowy ośrodek pracy metodycznej*. W: *Działalność naukowa i metodyczna publicznych bibliotek naukowych*. Warszawa 1986, s. 33.

– koordynacji i wspierania szkoleń powiatowych i miejskich (pomoc w ustalaniu programów szkoleń, hospitacje, realizacja zajęć przez instruktorów),

4) ujednoczeniu dokumentacji dotyczącej planowania i sprawozdawczości całej sieci bibliotek publicznych województwa,

5) pomocy organizacyjnej bibliotekom szpitalnym oraz (nielicznym już) bibliotekom zakładowym.

Obecnie w każdym województwie i w każdej bibliotece wojewódzkiej prowadzony jest własny model pracy instrukcyjno-metodycznej. W mniejszym, czy też większym zakresie polega on na wykonywaniu podstawowych czynności i zadań o których mowa wyżej.

Nie ma powodu by ujednoczać tę działalność i wprowadzać jakiegokolwiek wytyczne

ogólnopolskie. Przy zróżnicowanej organizacji bibliotek to właśnie instruktorzy wojewódzcy oraz powiatowi najlepiej znają potrzeby podległych merytorycznie placówek i do tych potrzeb dostosowują swoją bieżącą pracę.

Działy instrukcyjno-metodyczne na pewno nie znikną ze struktury organizacyjnej bibliotek, bowiem są jedynymi w bibliotekach, które na bieżąco mają rozeznanie w działalności i potrzebach poszczególnych placówek bibliotecznych funkcjonujących na podległym sobie terenie. Potrafią i mogą najlepiej oraz najszybciej określić ich aktualne potrzeby.

Bogumił Woźniakowski
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
w Łodzi

Automatyzacja bibliotek publicznych 2004

Raport *

KATARZYNA WINOGRODZKA

Prezentowany raport został opracowany na podstawie badania ankietowego, przeprowadzonego we wszystkich bibliotekach wojewódzkich. Jest kontynuacją badań ankietowych prowadzonych przez Komisję Automatyzacji przy ZG SBP od 2000 r. Podjęta w 2002 r. przez Komisję Automatyzacji, na prośbę Ministerstwa Kultury, analiza stanu automatyzacji bibliotek publicznych w Polsce i przygotowany na jej podstawie raport „**Stan i plany komputeryzacji bibliotek publicznych**”¹ stały się punktem odniesienia do opracowania tegorocznej ankiety wzbogaconej pytaniami z ankiety opisowej². Zmiana formy ankiety została wprowadzona po uzgodnieniach w gronie członków Komisji Automatyzacji.

* Materiał był prezentowany na VI Ogólnopolskiej Konferencji pt. „Automatyzacja bibliotek publicznych 2004”. Warszawa, 24-26.11.2004 r.

¹ E. Górska, K. Winogrodzka: *Raport o stanie komputeryzacji bibliotek publicznych*. „Bibliotekarz” 2002 nr 7-8 oraz http://cbib.oss.wroc.pl/raporty/raport_kbp.html

² K. Winogrodzka: *Stan komputeryzacji bibliotek publicznych*. W: *Komputeryzacja i informacja elektroniczna w bibliotekach publicznych: materiały z ogólnopolskiej konferencji „Automatyzacja bibliotek publicznych”, Miedzeszyn, 20-22 listopada 2002 r.* Warszawa: Wydaw. SBP, 2003 s. 20-38.

Ankieta zawierała 8 grup pytań, dotyczących: stanu komputeryzacji WBP i bibliotek publicznych w województwie, programów bibliotecznych, komputeryzacji procesów bibliotecznych, digitalizacji, finansowania, pomocy w komputeryzacji świadczonej przez WBP na rzecz bibliotek niższego stopnia, przeszkód w komputeryzacji.

Poprzez powtarzalność badania uzyskano dane pozwalające na ocenę skali postępu procesów wdrażania nowych technologii w bibliotekach publicznych w latach 2000-2004.

Na podstawie danych uzyskanych z badania na dzień 30 czerwca 2004 r. w Polsce było 8663 placówek bibliotecznych. Zmiany w liczbie placówek uczestniczących w komputeryzacji przedstawia tabela 1.

Następne zestawienie (tabela 2) prezentuje zmiany w dostępie do Internetu, udostępnianiu Internetu czytelnikom oraz liczbie bibliotek posiadających strony internetowe.

Biblioteki wojewódzkie (WBP)

Spośród 18 wojewódzkich bibliotek publicznych dziewięć pełni dodatkowo zadania bibliotek powiatowych (Białystok, Kielce, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Warszawa, Zielona Góra). Wszystkie biblioteki wojewódzkie komputeryzują swoją działalność.

Tabela 1

	2000	2002	2004
Liczba bibliotek publicznych i ich filii	8946	8858	8663
W tym skomputeryzowanych i komputeryzujących się	831	1336	2223
Procent skomputeryzowanych i komputeryzujących się	9,3%	15,08%	25,66%
W ankiecie postawiono pytanie o liczbę bibliotek „skomputeryzowanych w 100%” definiując je jako takie placówki, które mają skomputeryzowane wszystkie procesy biblioteczne przy pomocy systemu bibliotecznego.			
W tym skomputeryzowanych w 100%	–	–	294
Procent skomputeryzowanych w 100%	–	–	3,39%

Tabela 2

	2002	2004
Liczba bibliotek posiadających dostęp do Internetu	679	1994
Procent bibliotek posiadających dostęp do Internetu	7,7%	23%
Liczba bibliotek udostępniających Internet czytelnikom	356	1556
Procent bibliotek udostępniających Internet czytelnikom	4%	18%
Liczba bibliotek posiadających stronę WWW	188	235
Procent bibliotek posiadających stronę WWW	2,1%	3%

Biblioteki wojewódzkie posiadają od 36 stacji roboczych (Bydgoszcz) do 260 (Katowice). Dwie WBP posiadają 100% planowanego wyposażenia (Katowice, Poznań), pięć WBP ma 80-91% (Łódź, Gorzów Wlkp., Warszawa, Kielce, Olsztyn), siedem WBP ma 60-79% (Lublin, Opole, Gdańsk, Szczecin, Wrocław, Rzeszów, Zielona Góra), cztery WBP mają 30-55% (Toruń, Kraków, Bydgoszcz, Białystok).

Biblioteka Śląska w Katowicach dysponuje wystarczającą liczbą komputerów, ale warto zwrócić uwagę, że aż 72% komputerów było zakupionych do 1996 r. Dwie WBP mają 20-29% takiego sprzętu (Toruń, Zielona Góra), jednaście WBP ma 8-14% (Warszawa, Bydgoszcz, Kraków, Białystok, Opole, Kielce, Szczecin, Gdańsk, Olsztyn, Łódź, Rzeszów), dwie WBP mają 2-6% (Lublin, Wrocław). Biblioteki w Gorzowie Wlkp. i Poznaniu nie mają w ogóle tak starego sprzętu komputerowego.

Przy ocenie wyposażenia technicznego WBP należy zwrócić także uwagę na fakt, że aż 3 bi-

blioteki wojewódzkie (Katowice, Szczecin, Wrocław) od 2001 r. nie kupiły żadnych nowych komputerów.

Wszystkie biblioteki wojewódzkie pracują w lokalnej sieci komputerowej i posiadają stały dostęp do Internetu. Dostęp o przepustowości:

– 512 kb/s posiada 5 bibliotek wojewódzkich (Poznań, Białystok, Zielona Góra, Lublin, Wrocław),

– 1 Mb/s – 3 WBP (Bydgoszcz, Kraków, Warszawa),

– 2 Mb/s – 1 WBP (Gdańsk),

– 10 Mb/s – 3 WBP (Toruń, Katowice, Szczecin),

– 100 Mb/s – 1 WBP (Olsztyn)

oraz dostęp asymetryczny o zróżnicowanej przepustowości dla danych wejściowych i wyjściowych (115 kb/s – 1 Mb/s, Neostrada, SDI, DSL) posiadają 4 WBP.

Tylko w 7 bibliotekach wojewódzkich wszystkie stacje robocze pracują w sieci lokalnej – (Gorzów Wlkp., Katowice, Kielce, Lublin, Olsztyn, Wrocław, Zielona Góra), w pozostałych pracuje od 69 do 99%.

Jeszcze mniej stacji ma dostęp do Internetu.

Tabela 3

Miasto – siedziba WBP	Stacje robocze z Internetem dla czytelników w 2002 r.	Stacje robocze z Internetem dla czytelników w 2004 r.
Gdańsk	30	46
Olsztyn	30	28
Kraków	17	26
Łódź	12	16
Rzeszów	8	11
Zielona Góra	7	11
Toruń	8	10
Białystok	1	9
Warszawa	3	8
Wrocław	3	8
Kielce	1	6
Katowice	6	5
Szczecin	6	3
Bydgoszcz	9	2
Gorzów Wlkp.	Dostęp za pośrednictwem bibliotekarza – brak informacji o liczbie stanowisk	2
Lublin	–	2
Opole	–	2
Poznań	1	2

Wszystkie biblioteki wojewódzkie udostępniają Internet czytelnikom, większość z nich (11) pobiera opłaty w wysokości od 2 do 4 zł za godzinę, jedna spośród nich nie pobiera opłat od dzieci, młodzieży i bezrobotnych. Wśród siedmiu WBP nie pobierają opłat biblioteki w Białymstoku, Gorzowie Wlkp., Lublinie, Opolu, Poznaniu, Toruniu i Warszawie.

Liczbę stanowisk dla czytelników do korzystania z Internetu w poszczególnych bibliotekach wojewódzkich prezentuje tabela 3.

Biblioteki wojewódzkie używają wielu programów bibliotecznych, których zestawienie prezentuje tabela 4. Podsumowując należy zauważyć, że tylko 10 WBP używa jednego programu bibliotecznego.

Stopień wdrożenia komputeryzacji poszczególnych procesów bibliotecznych prezentuje tabela 5.

Tabela 4

Miasto – siedziba WBP	Program biblioteczny
Białystok	MAK
Bydgoszcz	Sowa-Zeter
Gdańsk	Libra DOS, Libra 2000, Patron, Patron 2
Gorzów Wlkp.	Sowa, Sowa 2
Katowice	Prolib Sowa Promax
Kielce	MAK
Kraków	Prolib, Promax, MAK, MAK WWW, ISIS
Lublin	Virtua
Łódź	Horizon, MAK, Sowa TCP
Olsztyn	MAK, ISIS
Opole	Sowa
Poznań	Sowa Sowa 2
Rzeszów	Sowa, Sowa 2 MAK
Szczecin	Aleph
Toruń	MAK
Warszawa	Aleph, MAK
Wrocław	MAK
Zielona Góra	Prolib

Warto również zauważyć, że kartoteki wzorcowe wymieniane przez biblioteki wojewódzkie to przede wszystkim Słownik JHP oraz baza UKD Biblioteki Narodowej, z których korzysta 7 WBP oraz CKHW NUKAT, którą wymieniły 3 WBP. Sześć wojewódzkich bibliotek deklaruje opracowywanie własnych kartotek wzorcowych.

	Liczba WBP
Tworzenie baz katalogowych	18
Tworzenie baz bibliograficznych	18
Tworzenie baz pełnotekstowych i fakto- graficznych	6
Przejmowanie danych z baz Biblioteki Narodowej	16
Przejmowanie danych z katalogu NUKAT	7
Przejmowanie danych z katalogu KaRo	4
Stosowanie formatu MARC 21	8
Stosowanie formatu MARC BN	9
Stosowanie innego formatu	7
Kontrola kartotekami wzorcowymi	14
Współtworzenie baz lokalnych	8
Współtworzenie baz krajowych	3
Współtworzenie baz międzynarodowych	0
Udostępnianie własnych baz katalo- gowych	18
Udostępnianie własnych baz katalogo- wych w Internecie	15
Udostępnianie własnych baz bibliogra- ficznych, pełnotekstowych i fakto- graficznych	17
Udostępnianie czytelnikom baz innych bibliotek	13
Gromadzenie zbiorów	14
Rejestracja czytelników i wypożyczeń	18
Wypożyczenia międzybiblioteczne	4
Wydruki inwentarzy	16
Skontrum	10
Statystyki GUS	12

Digitalizacja zbiorów

Sześć bibliotek wojewódzkich podjęło digitalizację swoich zbiorów (Bydgoszcz, Kielce, Łódź, Toruń, Warszawa, Zielona Góra). Cztery biblioteki mają własny sprzęt do digitalizacji (Kielce, Łódź, Poznań, Toruń). Plany (projekty) digitalizacji zbiorów opracowało sześć bibliotek (Bydgoszcz, Kielce, Opole, Toruń, Warszawa, Zielona Góra). Tylko 1 WBP ma projekt digitalizacji zbiorów stanowiący składową większego projektu (Toruń). Biblioteki digitalizują przede wszystkim zbiory regionalne, stare druki, druki na kwaśnym papierze, zbiory specjalne.

Finansowanie komputeryzacji

Komputeryzacja bibliotek wojewódzkich jest finansowana przede wszystkim ze środków budżetowych (18 WBP) oraz z grantów i dotacji celowych (10 WBP). 5 WBP uzyskało wsparcie komputeryzacji przez prywatnych darczyńców, ze środków własnych, ze środków PFRON oraz nagród w konkursach.

Biblioteki powiatowe (PBP)

W strukturze administracyjnej Polski jest 379 powiatów, w tym 65 powiatów grodzkich¹. Dotychczas powołano lub powierzono pełnienie zadań biblioteki powiatowej 272 bibliotekom, w tym w dwóch powiatach grodzkich (Kraków i Łódź) jest więcej niż 1 biblioteka powiatowa, to oznacza, że w 71% powiatów działają biblioteki powiatowe. Spośród 272 bibliotek powiatowych i pełniących zadania powiatowe 261 bibliotek podjęło proces komputeryzacji, co stanowi 95,96%, w tym 65 bibliotek jest skomputeryzowanych całkowicie. Zmiany od roku 2000 prezentuje tabela 6.

Tabela 6

	2000	2002	2004
Liczba bibliotek powiatowych i pełniących zadania	104	198	272
Liczba bibliotek komputeryzujących się	71	178	261
Procent bibliotek powiatowych komputeryzujących się	68%	89,90%	95,96%
Liczba bibliotek powiatowych skomputeryzowanych całkowicie	–	–	65
Procent bibliotek powiatowych skomputeryzowanych całkowicie	–	–	23,90%
Liczba bibliotek powiatowych z dostępem do Internetu	46	135	254
Procent bibliotek powiatowych z dostępem do Internetu	44%	68%	93%
Liczba bibliotek udostępniających Internet czytelnikom	21	128	200
Procent bibliotek udostępniających Internet czytelnikom	20%	65%	74%

¹ B. Budyńska, M. Jezierska: *Biblioteki powiatowe 1999-2003* [dokument elektroniczny]. <http://cbib.oss.wroc.pl/raporty/powiat3/>

Liczba bibliotek pobierających opłaty od czytelników	15	59	95
Procent bibliotek pobierających opłaty od czytelników ze wszystkich udostępniających Internet	71%	46%	48%
Liczba bibliotek posiadających własne strony WWW	15	50	122
Procent bibliotek posiadających własne strony WWW	14%	25%	45%

Wysokość opłat za dostęp do Internetu w bibliotekach powiatowych waha się od 1 do 5 zł za godzinę. Opłaty naliczane są za kwadrans, pół godziny lub godzinę. W części bibliotek powiatowych (woj. kujawsko-pomorskie) dostęp do Internetu dla dzieci i młodzieży jest o połowę tańszy niż dla pozostałych użytkowników.

Zaawansowanie bibliotek powiatowych w procesie komputeryzacji można ocenić na podstawie zestawienia (tab. 7) pamiętając, że 261 bibliotek powiatowych rozpoczęło proces komputeryzacji.

Tabela 7

	Liczba PBP
Tworzenie baz katalogowych	232
Tworzenie baz bibliograficznych	112
Tworzenie baz pełnotekstowych i fakto- graficznych	13
Przejmowanie danych z baz Biblioteki Narodowej	155
Przejmowanie danych z katalogu NUKAT	10
Przejmowanie danych z katalogu KaRo	9
Stosowanie formatu MARC 21	55
Stosowanie formatu MARC BN	92
Stosowanie innego formatu	77
Kontrola kartotekami wzorcowymi	87
Współtworzenie baz lokalnych	45
Współtworzenie baz krajowych	2
Współtworzenie baz międzynarodowych	0
Udostępnianie własnych baz katalogo- wych	139
Udostępnianie własnych baz katalogo- wych w Internecie	54
Udostępnianie własnych baz bibliogra- ficznych, pełnotekstowych i fakto- graficznych	46

Udostępnianie czytelnikom baz innych bibliotek	51
Gromadzenie zbiorów	104
Rejestracja czytelników i wypożyczeń	98
Wypożyczenia międzybiblioteczne	21
Wydruki inwentarzy	70
Skontrum	43
Statystyki GUS	53

Digitalizacja

11 bibliotek powiatowych rozpoczęło digitalizację zbiorów, 11 bibliotek posiada sprzęt do digitalizacji, ale nie wszystkie (posiadające sprzęt) rozpoczęły już digitalizację, 13 bibliotek ma plan digitalizacji zbiorów. Żadna biblioteka powiatowa nie posiada planu digitalizacji będącego składową planu o większym zasięgu. Biblioteki powiatowe digitalizują m.in. dokumenty życia społecznego, zbiory na nośniku VHS i taśmy filmowe, książkę mówioną, regionalne dokumenty ikonograficzne, czasopisma z XIX w. oraz regionalne, najstarsze i najcenniejsze książki.

Finansowanie

Głównym źródłem finansowania komputeryzacji w powiatowych bibliotekach publicznych są środki budżetowe - 249 PBP (95%). 62 biblioteki powiatowe otrzymały dotacje celowe i granty. Znaczna część bibliotek uzyskała również wsparcie od prywatnych sponsorów, firm, sto-

warzyszeń i fundacji, PFRON-u oraz funduszu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tylko dwie biblioteki wojewódzkie informują o skorzystaniu przez placówki powiatowe ze środków programu IKONKA.

Miejskie i wiejskie biblioteki publiczne

W badaniu ankietowym dokonano podziału bibliotek na miejskie i wiejskie na podstawie ich lokalizacji, a nie podziału formalnego. Zgodnie z takim podziałem w Polsce jest 3063 placówki biblioteczne miejskie i 5600 placówek bibliotecznych wiejskich (tabela 8).

W badaniu ankietowym zadano pytanie o miejskie i wiejskie biblioteki publiczne „skomputeryzowane w 100%”. Z odpowiedzi wynika, że w Polsce jest 250 (8%) bibliotek miejskich i 36 (0,64%) bibliotek wiejskich, które mają skomputeryzowane wszystkie procesy biblioteczne w zautomatyzowanym systemie bibliotecznym.

W odpowiedzi na pytanie o pobieranie opłat od czytelników za korzystanie z Internetu wynika, że 319 bibliotek miejskich (40,03% udostępniających Internet) oraz 130 bibliotek wiejskich (17,13% udostępniających Internet) pobiera opłaty od czytelników. Wysokość opłat jest podobna w bibliotekach miejskich i wiejskich i mieści się w przedziale od 1 zł do 5 zł za godzinę. W 2 województwach część bibliotek zarówno miejskich, jak i wiejskich pobiera opłaty w wysokości 7 zł za godzinę i w jednej z warszawskich bibliotek opłaty wynoszą 5 zł za pół godziny. Opłaty naliczane są za kwadrans, pół godziny lub godzinę.

Tabela 8

	Biblioteki miejskie		Biblioteki wiejskie	
	2002	2004	2002	2004
Liczba bibliotek skomputeryzowanych i komputeryzujących się	864	1332	398	940
Procent bibliotek skomputeryzowanych i komputeryzujących się	32,38%	43,49%	7,20%	16,79%
Liczba bibliotek z dostępem do Internetu	412	1044	114	950
Procent bibliotek z dostępem do Internetu	15,44%	34,08%	2,06%	16,96%
Liczba bibliotek udostępniających Internet czytelnikom	248	797	35	759
Procent bibliotek udostępniających Internet czytelnikom	9,30%	26,02%	0,63%	13,55%
Liczba bibliotek posiadających stronę WWW	97	195	15	36
Procent bibliotek posiadających stronę WWW	3,64%	6,37%	0,27%	0,64%

W województwie podlaskim w ogóle nie pobiera się opłat od czytelników za korzystanie z Internetu. Na to pytanie nie udzieliła w ogóle odpowiedzi WBP z województwa dolnośląskiego.

Ocenę stanu zaawansowania komputeryzacji w bibliotekach miejskich i wiejskich utrudniły problemy w dotarciu do danych bibliotek wojewódzkich, które nie prowadzą tak szczegółowego monitoringu placówek stopnia podstawowego, jak również dlatego, że w wielu województwach nie powołano jeszcze znacznej części bibliotek powiatowych. Dane te mogą być traktowane jedynie jako poglądowe świadczące o postępie prac.

Tabela 9

	Liczba MiWBP
Tworzenie baz katalogowych	791
Tworzenie baz bibliograficznych	124
Tworzenie baz pełnotekstowych i faktograficznych	2
Przejmowanie danych z baz Biblioteki Narodowej	272
Przejmowanie danych z katalogu NUKAT	25
Przejmowanie danych z katalogu KaRo	24
Stosowanie formatu MARC 21	170
Stosowanie formatu MARC BN	322
Stosowanie innego formatu	300
Kontrola kartotekami wzorcowymi	63
Współtworzenie baz lokalnych	2
Współtworzenie baz krajowych	2
Współtworzenie baz międzynarodowych	0
Udostępnianie własnych baz katalogowych	283
Udostępnianie własnych baz katalogowych w Internecie	74
Udostępnianie własnych baz bibliograficznych, pełnotekstowych i faktograficznych	38
Udostępnianie czytelnikom baz innych bibliotek	104
Gromadzenie zbiorów	209
Rejestracja czytelników i wypożyczeń	162
Wypożyczenia międzybiblioteczne	22
Wydruki inwentarzy	108
Skontrum	104
Statystyki GUS	63

Digitalizacja

Cztery biblioteki miejskie i wiejskie rozpoczęły digitalizację zbiorów, cztery biblioteki posia-

dają sprzęt do digitalizacji, sześć bibliotek ma plan digitalizacji zbiorów. Żadna biblioteka miejska lub wiejska nie posiada planu digitalizacji będącego częścią planu o większym zasięgu.

Biblioteki te digitalizują, podobnie jak biblioteki powiatowe, głównie zbiory regionalne.

Finansowanie

Głównym źródłem finansowania komputeryzacji w miejskich i wiejskich bibliotekach publicznych są środki budżetowe (1163 placówki), 366 bibliotek otrzymało dotacje celowe i granty. Znaczna część bibliotek uzyskała również wsparcie od prywatnych sponsorów, firm, stowarzyszeń i fundacji, PFRON-u oraz funduszu rozwiązywania problemów alkoholowych. Tylko w 2 województwach podano, że biblioteki skorzystały również z programu IKONKA i 1 biblioteka skorzystała z projektu BIBLIONET.

Na zakończenie analizy stanu komputeryzacji bibliotek publicznych przedstawiam wykaz programów stosowanych w bibliotekach wraz z liczbą ich instalacji.

Tabela 10

Nazwa programu	Liczba instalacji
MAK	843
SOWA	461
LIBRA	92
SOWA 2	56
PROLIB	41
ISIS	19
PATRON	17
LIBRARIUM	13
MOL	10
ALEPH	9
BIBLIOS	5
BIBLIOTEKA 2000	5
LE-LIB	5
SIB	5
SCHOLA	5
LUBUSZ	3
ALBUM	2
COLIBER	2
GSOB	2
PROMAX	2
HORIZON	1
LECH BMS	1
SYSTEM 2000	1
VIRTUA	1
Razem	1599

Pomoc WBP w zakresie komputeryzacji dla bibliotek niższego stopnia

Pomoc informatyczna:

- instalacja, konserwacja i użytkowanie programów bibliotecznych (MAK, SOWA i in.) (8 WBP),
- konwersje danych na format MARC 21 (2 WBP),
- konfiguracja i instalacja sprzętu komputerowego (2 WBP),
- wdrażanie zintegrowanego systemu bibliotecznego (1 WBP),
- konsultacje dot. zakupu sprzętu i oprogramowania (przygotowywanie zaleceń) (6 WBP).

Pomoc informacyjna

- udostępnianie informacji o systemach bibliotecznych (3 WBP),
- informowanie o szkoleniach komputerowych (1 WBP),
- informowanie o funduszach, w ramach których można się starać o środki na komputeryzację (1 WBP).

Pomoc w tworzeniu baz danych:

- udostępnianie własnych baz danych (6 WBP),
- udostępnianie własnych kartotek wzorcowych np. haseł formalnych, wydawców (1 WBP),
- dostarczanie co 2 tygodnie opisów bibliograficznych nowości wydawniczych (1 WBP),
- pośredniczenie w pobieraniu opisów bibliograficznych i kartotek haseł wzorcowych z NUKATu oraz zakładanie kartotek wzorcowych na potrzeby bibliotek podległych, współpracujących w tym samym systemie bibliotecznym (1 WBP),
- pośredniczenie w wymianie baz pomiędzy bibliotekami (1 WBP).

Pomoc organizacyjna i merytoryczna:

- współpraca przy opracowywaniu projektu komputeryzacji (np. wszystkich bibliotek w powiecie) (2 WBP),
- starania o pozyskanie środków finansowych na realizację projektu informatyzacji bibliotek publicznych województwa w zintegrowanym systemie bibliotecznym (2 WBP),
- pomoc w staraniach o nieodpłatne udostępnienie programu MAK i Przewodnika Bibliograficznego BN (3 WBP),
- pozyskiwanie środków na zakup sprzętu i oprogramowania (1 WBP),
- konsultacje, pomoc merytoryczna i metodyczna dotycząca wdrażania projektu IKONKA (4 WBP),
- przygotowywanie i publikacja materiałów metodycznych w czasopiśmie fachowych (5 WBP).

Pomoc materialna:

- udostępnianie programu bibliotecznego, baz danych oraz zlokalizowanie baz danych bibliotek

terenowych na serwerze biblioteki wojewódzkiej (2 WBP),

- udostępnianie serwera w celu prezentacji katalogów podległych placówek w Internecie (2 WBP),
- użyczenie sprzętu komputerowego (2 WBP),
- utrzymywanie listy dyskusyjnej przeznaczonej dla bibliotek współpracujących (1 WBP),
- utrzymywanie stron WWW bibliotek podległych (1 WBP),
- udostępnianie serwera poczty elektronicznej (1 WBP).

Pomoc w organizowaniu szkoleń i seminariów w zakresie:

- obsługi programu bibliotecznego (9 WBP),
- podstaw obsługi komputera (5 WBP),
- korzystania z Internetu (6 WBP),
- komputeryzacji bibliotek (5 WBP),
- opracowania zbiorów, opracowywania bibliografii regionalnych (4 WBP).

Przeszkody w komputeryzacji bibliotek niższego stopnia (w opinii WBP):

- brak środków finansowych m.in. na sprzęt, oprogramowanie biblioteczne, szkolenia, budowę i rozbudowę lokalnych sieci komputerowych (18 WBP),
- trudności lokalowe (mała powierzchnia, niedostateczne zabezpieczenia i brak możliwości ich zastosowania) (9 WBP),
- ograniczenia kadrowe (9 WBP),
- brak infrastruktury technicznej umożliwiającej instalację stałych łącz internetowych (6 WBP),
- brak wykwalifikowanych pracowników (5 WBP),
- brak zainteresowania ze strony władz samorządowych (2 WBP),
- brak ogólnopolskiego programu komputeryzacji bibliotek publicznych (2 WBP),
- brak centralnych programów wspierających finansowo komputeryzację bibliotek (1 WBP),
- brak bibliotek powiatowych, które mogłyby koordynować komputeryzację bibliotek na podległym terenie (1 WBP),
- duże zróżnicowanie oprogramowania bibliotecznego w województwie, uniemożliwiające współpracę (1 WBP),
- kradzieże sprzętu (1 WBP),
- wysokie ceny oprogramowania bibliotecznego, powodujące zalecanie przez organizatorów opracowywanie własnych „taniach” programów (1 WBP),
- zbyt kosztowny dostęp do Internetu przez modem (1 WBP).

Katarzyna Winogrodzka
dyrektor Dzielnicowej Biblioteki Publicznej
Warszawa-Łochy

Zmiany w zasadach wynagradzania pracowników instytucji kultury

Wydane na początku lat 90. rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury oraz rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury - były już kilkakrotnie zmieniane, głównie poprzez niewielkie podwyższanie stawek wynagrodzenia. Tak też stało się ostatnio po wydaniu rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 10 listopada 2004 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury (Dz. U. Nr 255, poz. 2560) oraz noszącego tę samą datę rozporządzenia Ministra Kultury zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury (Dz. U. Nr 255, poz. 2561)

Nowe zasady wynagradzania pracowników instytucji kultury

- 1. Podniesienie pracownikom instytucji kultury wynagrodzenia zasadniczego** do 4000 zł (do 31 grudnia 2004 r. była to kwota 3700 zł) oraz dodatków funkcyjnych w wysokości do 50 % wynagrodzenia zasadniczego.
- 2. Przyznawanie nagrody jubileuszowej w razie ustania stosunku pracy** w związku z przejściem pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę. W takim przypadku pracownikowi, któremu do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej brakuje mniej niż 12 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania stosunku pracy, nagrodę tę wypłaca się w dniu rozwiązania stosunku pracy.
- 3. Jednorazowe odpłaty pieniężne** dla pracowników spełniających warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, których stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę.
- 4. Dodatek do wynagrodzenia** przysługującego pracownikowi wykonującemu pracę w porze nocnej. Teraz dodatek ten wynosić będzie za każdą godzinę pracy w porze nocnej w wysokości 20% stawki godzinowej wynagrodzenia

zasadniczego, nie może być jednak niższy od dodatku ustalonego na podstawie art. 151^a § 1 Kodeksu pracy.

- 5. Godzinowa stawka wynagrodzenia zasadniczego**, wynikającego z osobistego zaszczerowania pracownika, określonego stawką miesięczną oraz wynikającą z minimalnej stawki miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w I kategorii zaszczerowania, określonej w tabeli zakładowej, o której mowa w § 2 ust. 2. Ustala się ją dzieląc miesięczną stawkę wynagrodzenia przez liczbę godzin pracy przypadających do przepracowania w danym miesiącu.
- 6. Dodatek dla pracowników za pracę** wykonywaną przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych, włącza się do wynagrodzenia zasadniczego.

Pracowników bibliotek publicznych bardziej interesuje rozporządzenie Ministra Kultury zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury.

Rozporządzenie to, poza zmianą stawek wynagrodzenia, ustala, iż pracownikowi wykonującemu pracę w porze nocnej przysługuje dodatek do wynagrodzenia za każdą godzinę pracy w porze nocnej w wysokości 20% stawki godzinowej wynagrodzenia zasadniczego, nie niższy jednak od dodatku ustalonego na podstawie art. 151^a § 1 Kodeksu pracy.

Ważny jest zapis w rozporządzeniu stwierdzający, iż w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia tworzy się fundusz nagród w wysokości do 3% planowanych środków na wynagrodzenia osobowe, a fundusz nagród może być podwyższany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia.

Rozporządzenie zawiera następujące załączniki:

Załącznik nr 1.

Tabela stawek wynagrodzenia zasadniczego.

1. Pracownicy działalności podstawowej, administracji i obsługi.

2. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach instruktorów artystycznych i instruktorów zespołów zainteresowań.

3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach nierobotniczych w zakładach (komórkach organizacyjnych) prowadzących działalność poligraficzną.

4. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych w zakładach (komórkach organizacyjnych) prowadzących działalność poligraficzną.

5. Pracownicy wewnętrznej służby ochrony.

Załącznik nr 2.

Pracownicy administracji i obsługi.

Załącznik nr 3.

Tabela wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego pracowników zarządzających.

Załącznik nr 4.

Tabela funkcji, których pełnienic uprawnia do dodatku funkcyjnego niektórych pracowników.

Z uwagi na to, że publikowanie wszystkich tabel na łamach „Poradnika Bibliotekarza” nie miałyby uzasadnienia merytorycznego, ograniczmy się jedynie do tabeli stawek wynagrodzenia pracowników działalności podstawowej, administracji i obsługi

Dla zorientowania się jaka jest skala wprowadzonych nowym rozporządzeniem podwyżek, podajemy obok stawek obowiązujących od 1 stycznia 2005 r. stawki obowiązujące do 31 grudnia 2004 r.

Z tabeli powyższej wynika, że stawki minimalne bardzo nieznacznie podwyższono do XVI kategorii zaszczerogowania, bardziej „hojnie” postąpiono ze stawkami maksymalnymi. Oby organizatorzy bibliotek jeszcze „hojniej” potraktowali stawki minimalne i maksymalne.

Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 listopada 2004 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury* oraz rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 listopada 2004 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury*, weszły w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

Kategoria zaszczerogowania	Stawka miesięcznego wynagrodzenia w zł obowiązująca do 31.12.2004 r.	Stawka miesięcznego wynagrodzenia w zł obowiązująca od 1.01.2005 r.
I	610-700	700-1000
II	615-740	705-1100
III	620-780	710-1200
IV	625-820	715-1300
V	635-860	720-1400
VI	650-900	730-1600
VII	665-950	730-1600
VIII	680-1000	735-1700
IX	695-1100	740-1800
X	715-1200	750-2000
XI	745-1300	750-2000
XII	775-1400	775-2100
XIII	815-1500	815-2200
XIV	860-1600	905-2400
XV	905-1700	905-2400
XVI	950-1800	955-2500
XVII	1000-2000	1005-2700
XVIII	1055-2200	1055-2900
XIX	1110-2600	1110-3100
XX	1175-3000	1175-3300
XXI	1250-3400	1250-3600

LUCJAN BILIŃSKI

Tryb uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli

Znowelizowana Karta Nauczyciela, którą niedawno omawialiśmy¹, stworzyła ścieżkę prawną do szczegółowych regulacji dotyczących awansu nauczycieli.

Na podstawie art. 9 ust. 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela², Minister Edukacji Narodowej i Sportu wydał rozporządzenie z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie *uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli*³.

Rozporządzenie określa sposób odbywania stażu, rodzaj dokumentacji załączanej do wniosku

nauczyciela o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego, zakres wymagań do uzyskania poszczególnych stopni awansu zawodowego, tryb działania komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych, wzory zaświadczeń o uzyskaniu akceptacji lub zdaniu egzaminu oraz wzory aktów nadania stopni awansu zawodowego.

Rozporządzenie ustala, iż **nauczyciel stażysta** przedkłada dyrektorowi szkoły projekt planu rozwoju zawodowego w terminie 20 dni od dnia rozpoczęcia zajęć, **natomiast nauczyciel kontraktowy i nauczyciel mianowany** projekt planu rozwoju zawodowego załączają do wniosku o rozpoczęcie stażu skierowanego do dyrektora szkoły. Dyrektor szkoły zatwierdza projekt planu rozwoju zawodowego nauczyciela w terminie

¹ Zob. L. Biliński: *Nowy kształt Karty Nauczyciela*. „Poradnik Bibliotekarza” 2004 nr 11 s. 16-19.

² Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112, z późn. zm.

³ Dz. U. Nr 260, poz. 2593.

30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć lub zwraca go nauczycielowi do poprawy ze wskazaniem, w formie pisemnej, zakresu niezbędnych zmian. Nauczyciel obowiązany jest niezwłocznie poprawić projekt planu rozwoju zawodowego zgodnie z zaleceniami dyrektora szkoły i ponownie przedłożyć projekt dyrektorowi szkoły.

Dyrektor szkoły zapewni nauczycielowi odbywającemu staż warunki do:

1) obserwacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych oraz innych prowadzonych w szkole, w szczególności zajęć prowadzonych przez nauczyciela tego samego przedmiotu lub rodzaju zajęć w tej samej lub innej szkole;

2) udziału w formach kształcenia ustawicznego, jeżeli wynika to z zatwierdzonego planu rozwoju zawodowego i potrzeb szkoły;

3) korzystania z pomocy merytorycznej i metodycznej poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innych placówek i instytucji oświatowych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w czasie trwania stażu, dyrektor szkoły może pisemnie zobowiązać nauczyciela do zmiany planu rozwoju zawodowego lub zmienić nauczycielowi opiekuna stażu.

W tym samym okresie nauczyciel może wprowadzać zmiany w planie rozwoju zawodowego za zgodą dyrektora szkoły.

W terminie 30 dni od dnia zakończenia stażu nauczyciel składa dyrektorowi szkoły sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego. Opiekun stażu przedstawia dyrektorowi szkoły projekt oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu w terminie 14 dni od dnia zakończenia stażu przez nauczyciela.

Nauczyciel stażysta ubiegający się o awans na stopień **nauczyciela kontraktowego** w okresie odbywania stażu powinien poznać organizację, zadania i zasady funkcjonowania szkoły.

Zgodnie z rozporządzeniem wymagania niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego obejmują:

1) znajomość organizacji, zadań i zasad funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał staż,

2) umiejętność prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację statutowych zadań szkoły, w której nauczyciel odbywał staż,

3) znajomość środowiska uczniów, ich problemów oraz umiejętność współpracy ze środowiskiem uczniów,

4) umiejętność omawiania prowadzonych i obserwowanych zajęć.

Od nauczyciela kontraktowego ubiegającego się o awans na stopień **nauczyciela mianowanego** w okresie odbywania stażu, poza zadaniami wymienionymi wyżej, wymaga się poznania przepisów dotyczących systemu oświaty, a w przypadku nauczycieli pracujących w innych placów-

kach przepisów traktujących o pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich.

Wymagania niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego obejmują ponadto m.in. umiejętności:

- uwzględniania w pracy potrzeb rozwojowych uczniów, problematyki środowiska lokalnego oraz współczesnych problemów społecznych i cywilizacyjnych;

- wykorzystywania w pracy technologii informacyjnej i komunikacyjnej;

- zastosowania wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki oraz ogólnych zagadnień z zakresu oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich w rozwiązywaniu problemów związanych z zakresem realizowanych przez nauczyciela zadań. Nauczyciel mianowany ubiegający się o awans na stopień **nauczyciela dyplomowanego** w okresie odbywania stażu powinien, poza działaniami mającymi na celu doskonalenie warsztatu i metod pracy, spełniać następujące wymagania:

1) uzyskanie pozytywnych efektów w pracy dydaktycznej, wychowawczej lub opiekuńczej na skutek wdrożenia działań mających na celu doskonalenie pracy własnej i podniesienie jakości pracy szkoły,

2) wykorzystywanie w pracy technologii informacyjnej i komunikacyjnej,

3) umiejętność dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami, w tym przez prowadzenie otwartych zajęć, w szczególności dla nauczycieli stażystów i nauczycieli kontraktowych, prowadzenie zajęć dla nauczycieli w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego lub innych zajęć,

4) realizację co najmniej trzech z następujących zadań:

a) opracowanie i wdrożenie programu działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych odpowiednio z oświatą, pomocą społeczną lub postępowaniem w sprawach nieletnich,

b) wykonywanie zadań doradcy metodycznego, egzaminatora okręgowej komisji egzaminacyjnej, eksperta komisji kwalifikacyjnej lub egzaminacyjnej dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy, rzeczoznawcy do spraw programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego, podreczników lub środków dydaktycznych, a w przypadku nauczycieli szkół artystycznych – także konsultanta współpracującego z Centrum Edukacji Artystycznej,

c) poszerzenie zakresu działań szkoły, w szczególności dotyczących zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych,

d) uzyskanie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie zaawansowanym, a w przypadku nauczycieli języków obcych –

uzyskanie umiętności posługiwania się drugim językiem obcym na poziomie zaawansowanym,

e) wykonywanie zadań na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich we współpracy z innymi osobami, instytucjami samorządowymi lub innymi podmiotami,

f) uzyskanie innych znaczących osiągnięć w pracy zawodowej.

Ubiegający się o stopień nauczyciela dyplomowanego załącza do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego odpowiednią dokumentację (w tym potwierdzenie posiadanych kwalifikacji zawodowych, a w przypadku nauczyciela kontraktowego lub nauczyciela mianowanego także akt nadania stopnia awansu zawodowego – oryginały lub poświadczone kopie).

Organ powołujący komisję kwalifikacyjną lub komisję egzaminacyjną dla nauczyciela ubiegającego się o stopień awansu zawodowego, ustalając skład komisji, zapewnia w niej udział ekspertów o specjalności zawodowej odpowiadającej typowi i rodzajowi szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony oraz specjalności zawodowej nauczyciela.

Dyrektor szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego powiadamia nauczyciela, który złożył wniosek o podjęcie odpo-

wiednio postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego, o terminie i miejscu przeprowadzenia odpowiednio rozmowy kwalifikacyjnej, egzaminu lub rozmowy, na co najmniej 14 dni przed datą posiedzenia komisji.

Komisja kwalifikacyjna przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną, a każdy z członków komisji ocenia spełnianie przez nauczyciela wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego, w punktach według skali od 0 do 10. Nauczyciel uzyskuje odpowiednio akceptację komisji kwalifikacyjnej lub zdaje egzamin przed komisją egzaminacyjną, jeżeli obliczona średnia arytmetyczna punktów wynosi co najmniej 7.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie użytkowania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli posiada liczne załączniki, na które składają się wzory następujących dokumentów:

- *Zaświadczenia o uzyskaniu akceptacji Komisji Kwalifikacyjnej,*
- *Zaświadczenia o zdaniu egzaminu,*
- *Aktu nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela (kontraktowego, mianowanego, dyplomowanego).*

LUCJAN BILIŃSKI

RELACJE

Organizacja i zarządzanie biblioteką

Konferencja bibliotekarzy województwa lubuskiego

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. K. Norwida w Zielonej Górze zorganizowała w dniach 21-22 września 2004 r. konferencję kadry kierowniczej bibliotek publicznych woj. lubuskiego pt. „Organizacja i zarządzanie biblioteką”.

Celem dwudniowych obrad bibliotekarzy było, m.in. omówienie zagadnień dotyczących aktualnych regulacji prawnych w bibliotekach publicznych, cech osobowych i stylu kierowania bibliotekami, nowych specjalności bibliotekarskich.

Konferencję rozpoczął referat Lucjana Bilińskiego nt. „Aktualne regulacje prawne dotyczące bibliotek publicznych”. W swoim wystąpieniu autor przedstawił raporty i programy rozwoju bibliotek na przestrzeni kilkunastu lat. Większą uwagę skupił na ostatnim programie „Promocja Czytelnictwa i Rozwoju Sektora Książki na lata 2004-2013”, który zakłada m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury bibliotek publicznych, wyposażenie w podstawowy sprzęt biblioteczny, poprawę jakości zbiorów poprzez zapew-

nienie środków na ich konserwację, a także zwiększenie funduszy na zakup książek. Prlegent stwierdził, że w dokumencie przedstawiającym w sposób kompleksowy program bibliotekarstwa do 2013 r., zabrakło informacji o planowanych zmianach w Ustawie o bibliotekach i w aktach wykonawczych do niej. Ma nadzieję, że nowelizacja Ustawy zajmie się Sejm w następnej kadencji.

Kolejny referat pt. „Kierownik biblioteki: požądane cechy i style kierowania”, wygłosił prof. dr hab. Jacek Wojciechowski. Swoje rozważania rozpoczął od zdefiniowania pojęcia „kierowanie”. Określił je jako działanie polegające na osiągnięciu zakładanych celów instytucji przez pracę osób w niej zatrudnionych. Następnie sprecyzował rolę, jaką powinien pełnić kierownik w bibliotece, scharakteryzował jego cechy osobowe, umiętności oraz style kierowania. Zdaniem J. Wojciechowskiego dobrze kierować instytucją może tylko specjalista merytoryczny, posiadający kilkuletnią praktykę zawodową, charakteryzujący się profesjonalizmem. Kierownik powinien być su-

mienny, przyjazny i przewidywalny, a w kierowaniu powinien pomagać mu wewnętrzny porządek, ład. Nie może być introwertykiem, musi być życzliwy i miły dla innych. Optymalny wiek kierownika, wg profesora, to 30-50 lat.

W epoce kształtowania się społeczeństwa informacyjnego oraz dynamicznego rozwoju komunikacji elektronicznej pojawiło się zapotrzebowanie społeczne na nowe zawody i specjalizacje. Temu zagadnieniu poświęcone były dwa referaty. Temu zagadnieniu poświęcone były dwa referaty. mgra Marka Poniedziaka pt. „**Broker informacji: zawód z przyszłością czy zawód z przeszłości**” oraz dra Artura Jazdona „**Nowe stanowiska, specjalizacje i zawody w bibliotece**”.

Autor pierwszego referatu podał kilka przykładów potencjalnych zawodów, jakie pojawią się w najbliższym dziesięcioleciu: trener, świadczący usługi szkoleniowe, negocjator (ochroniarz i psycholog w jednej osobie), menedżer informacji (broker informacji) specjalizujący się w wyszukiwaniu informacji, webmaster – twórca stron internetowych, menedżer kultury – pośrednik między artystami a biznesem, travel menedżer – organizator różnych form wypoczynku.

Więcej uwagi w swoim referacie M. Poniedziak poświęcił infobrokerowi, czyli osobie odpowiadającej za przepływ informacji od – do. Zaspokaja ona potrzeby informacyjne określonej grupy użytkowników. Wyszukuje informacje, następnie przetwarza je dla osób prawnych oraz podmiotów gospodarczych. Dobrzy informatorzy, zdaniem M. Poniedziaka, wywodzą się z bibliotekarstwa, szczególnie z działów informacji.

Z kolei Artur Jazon w swoim wystąpieniu starał się odpowiedzieć na pytanie – czy wszyscy zatrudnieni w bibliotekach powinni być bibliotekarzami? Postęp w bibliotekarstwie, komputeryzacja, pojawienie się nowych typów dokumentów elektronicznych, zmieniające się potrzeby użytkowników spowodują zatrudnianie w bibliotekach osób o nowych umiejętnościach, specjalizacjach i kwalifikacjach. Do bibliotek przenikną zawody dotąd z bibliotekarstwem nie łączone, np. informatycy, administratorzy sieci, administratorzy bazy rekordów elektronicznych, kartotek haseł wzorcowych. Pojawiają się też takie zawody jak: cyberbibliotekarz, broker informacji, nawigator w świecie informacji. Z opracowaniem zbiorów będą wiązały się takie specjalności, jak: kataloger, klasyfikator, „poławiacz opisów”. A. Jazon wymienił jeszcze kilkanaście przyszło-

ściowych specjalności, takich jak: selekcjoner, „wielki porządkowy”, negocjator, „łowca głów”, integrator.

Kolejny prelegent, prof. dr hab. Marian Walczak w referacie „**Sterowanie bibliotekami w procesie kształtowania się społeczeństwa informacyjnego**”, zdefiniował pojęcie społeczeństwa informacyjnego oraz starał się odpowiedzieć na pytanie, jaką rolę w tym społeczeństwie będą odgrywały biblioteki publiczne. Odpowiedź na to pytanie, zdaniem profesora, nie jest prosta ani jednoznaczna. Na pewno w społeczeństwie informacyjnym zmienią się potrzeby, oczekiwania i kompetencje użytkowników informacji na różnych poziomach, a to z kolei nakreśli na dziesięciolecie nowe zadania dla bibliotek publicznych i ośrodków informacji. Ich rola może być ważna ze względu na uniwersalność funkcji informacyjnych w środowiskach lokalnych. Każda biblioteka musi być skomputeryzowana i w takiej bibliotece powinna odbywać się, uzupełniająca w stosunku do programów szkolnych, edukacja medialna i regionalna. Ostatnie dwa referaty omawiały przepisy prawne, dotyczące prawa pracy i wymogów bhp oraz zasad gospodarki finansowej instytucji kultury.

Wystąpienie mgra Roberta Simonjetz, inspektora Państwowej Inspekcji Pracy, składało się z 3 części. W pierwszej omówił przepisy odnośnie prawnej ochrony pracy (regulaminy pracy, normy czasu pracy, umowy, wynagrodzenia i inne świadczenia). Druga poświęcona była wymogom bezpieczeństwa i higieny pracy (m.in. szkolenia bhp, badania lekarskie, wypadki przy pracy, stanowiska komputerowe), natomiast w ostatniej omówił wykroczenia pracownika przeciwko przepisom.

Główna księgowia WiMBP, Renata Ptak przedstawiła ogólne zasady prowadzenia dokumentacji, obowiązującej w dziale finansowo-księgowym, plany kont i politykę rachunkowości jednostki.

Ponadto R. Ptak omówiła Ustawy o rachunkowości, finansach publicznych, podatku dochodowego od osób fizycznych i od osób prawnych.

Wszystkie referaty zostaną opublikowane w formie książkowej przez biblioteczną oficynę wydawniczą „Pro Libris” w serii «Materiały konferencyjne».

STANISŁAWA BOGALSKA

Nie zapomnij o prenumeracie!

Nowy wizerunek biblioteki pedagogicznej

W dniach 21-22 października 2004 r. odbyła się Ogólnopolska Konferencja „Nowy wizerunek biblioteki pedagogicznej: komputeryzacja – komunikacja – współpraca” zorganizowana przez Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie oraz Bibliotekę Pedagogiczną w Toruniu. Patronat honorowy objął Minister Edukacji i Sportu, naukowy – Instytut Informatyki i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, i medialny – Serwis Informacyjny Biblioteka Pedagogiczna. Konferencję zorganizowano przede wszystkim z myślą o kadrze kierowniczej. Celem spotkania było uświadomienie roli i korzyści wynikających ze współpracy bibliotek pedagogicznych. Poruszano zagadnienia zarówno teoretyczne, jak i praktyczne dotyczące komputeryzacji, komunikacji i współpracy, mające związek z kręceniem nowoczesnego oblicza biblioteki.

Konferencję rozpoczęło uroczyste powitanie uczestników przez dyrektora Ośrodka Grażynę Gregorczyk. Cieszyła się z obecności wszystkich przybyłych, opowiadała o trudach organizacji, dziękowała wszystkim, bez których konferencja nie odbyłaby się i życzyła miłych obrad. Przez cały czas sprawowała dyskretną opiekę nad uczestnikami, chętnie służyła pomocą i radą.

Prowadzenie w pierwszym dniu konferencji objęła prof. Elżbieta Barbara Zyburt (UW), a hasło przewodnie tego dnia brzmiało: **Biblioteka pedagogiczna – rzeczywistość i wizja przyszłości**.

Jako pierwsza wystąpiła Elżbieta Wyrzykowska z Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu i przedstawiła referat pt.: *Róbmy swoje, czyli 3 x TAK dla komputeryzacji, komunikacji i współpracy w bibliotekach pedagogicznych*. Z ogromnym zapalem dowodziła o potrzebie istnienia bibliotek pedagogicznych, prezentowała osiągnięcia i plany mające na celu obalenie mitu o odchodzeniu bibliotek pedagogicznych do lamusa. Wypowiedź opierała na faktach, danych statystycznych, przepisach prawnych i własnych doświadczeniach. W konkluzji zawarła stwierdzenie, że podstawą istnienia bibliotek tego typu, motorem wszelkich działań, zmian i rozwoju jest entuzjazm bibliotekarzy i życzliwość czytelników – często jedyna zapłata za poświęcenie.

Następnie głos zabrała Bożena Boryczka z OEliZK prezentując *Serwis Informacyjny Biblioteka Pedagogiczna – po dwóch latach istnienia*. Omówiła działalność serwisu internetowego, scharakteryzowała główne działy, przedstawiła jego cele i podjęła próbę oceny prac. W planach jest dalszy rozwój serwisu, uzupełnianie działów już istniejących, budowa kolejnych i stworzenie

czasopisma elektronicznego. Na zakończenie zaprosiła do współpracy wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Kolejny referat pt. *Organizacyjna kultura jakości w bibliotekach* przedstawiła prof. Elżbieta Barbara Zyburt. Jej wystąpienie miało dowiedzieć, że kultura organizacyjna występuje w każdej bibliotece, bez względu na świadomość i chęć personelu, i ma wpływ na tożsamość i obraz biblioteki, co z kolei przekłada się na opinię użytkowników.

W porze popołudniowej zaprezentowano komunikaty:

- Krzysztof Walczak z Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu przedstawił skład, działania i zamierzenia Krajowej Rady Bibliotecznej,

- Robert Miszczuk z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Warszawie przybliżył zebrany pracę i kierunki rozwoju Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz działania wspierające biblioteki pedagogiczne,

- Janusz Kostynowicz z Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli omówił działalność instytucji, którą reprezentował, prowadzone prace, projekty i plany.

Następnie głos zabrała Mariola Antczak prezentując swoją książkę *Techniki dramy w teorii i praktyce nie tylko dla nauczycieli bibliotekarzy*. Omówiła zawartość pozycji, jej genezę i adresata. Na koniec urządziła test sprawdzający uwagę słuchaczy. Zadała kilka pytań dotyczących treści wystąpienia i prawidłowe odpowiedzi nagrodziła egzemplarzami swojej książki.

Po przerwie, w czasie której sponsorzy prezentowali programy komputerowe obsługi bibliotek, Maria Nózka z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Lublinie mówiła nt. *Komunikacja w procesie wdrażania systemu zarządzania jakością w bibliotekach pedagogicznych*. Rozważania teoretyczne dotyczące komunikacji jako takiej posłużyły prelegentce za punkt wyjścia do opisanie organizacji pracy lubelskiej Biblioteki Pedagogicznej, od powstania w 1927 r. do dziś. Usłyszeliśmy także o zarządzaniu jakością w książnicy i dostosowywaniu jej działań do wymogów norm ISO.

Niejako nawiązując do poprzedniczki, Marek Jurkowski z Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu zastanawiał się nad zagadnieniem: *Planowanie działań promocyjnych w bibliotece – wybór czy konieczność*. Na przykładzie instytucji, w której pracuje opowiadał jak wygląda przygotowanie oferty usług dla czytelnika, jej wdrażanie i sens. Chyba oczywiście, że doszedł do wniosku, iż promocja biblioteki jest czymś koniecznym.

Kolejny referat: *Pracownik? Klient? Człowiek? Bibliotekarz w procesach komunikacji wewnętrz-*

nej wygłosiła Małgorzata Kisilowska z Uniwersytetu Warszawskiego. Przedstawiła bibliotekarza w trzech rolach: wykonującego pewną pracę, korzystającego z pracy innych bibliotekarzy i wreszcie rozumnego uczestnika relacji społecznych. Zwróciła uwagę na konieczność współpracy członków zespołu na każdym etapie komunikacji bibliotek, w tym procesie ważne jest motywowanie do ciągłego doskonalenia kompetencji komunikacyjnych.

Po obiedzie wysłuchaliśmy referatu Marii Przystek-Samokowej (UW) pt. *Wybrane narzędzia komunikacji wewnętrznej w bibliotece pedagogicznej*. Autorka zaprezentowała narzędzia komunikacji wewnętrznej pomocne w sprawnym restrukturyzowaniu biblioteki, o ile są zbudowane na właściwej informacji, edukacji i motywacji pracowników oraz ich przychylności i zrozumieniu.

Lucyna Kurowska-Trudzik z Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej mówiła o *Zarządzaniu rozwojem Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu*. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań i własnych doświadczeń przedstawiła warunki efektywnego zarządzania instytucją.

Referat pt. *Słownik haseł przedmiotowych z zakresu nauk pedagogicznych przykładem współpracy bibliotek pedagogicznych* przedstawiła Danuta Wańka z Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, wychodząc z założenia, że współpraca jest celowa i korzystna, ponieważ może doprowadzić do powstania słownika z dziedziny edukacji. W związku z reformą oświaty uporządkowanie terminologii wydaje się konieczne.

Niejakco odpowiadając na postulaty poprzedniczki, Aldona Borowska z Biblioteki Narodowej wygłosiła referat nt. *Terminy z zakresu edukacji w Słowniku języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej - możliwości współpracy z bibliotekami pedagogicznymi*. Zapewniła o staraniach Ośrodka Normalizacji Bibliograficznej BN w zakresie rozwoju słownika o kolejne terminy z obszaru edukacji, przedstawiła stan prac i podkreśliła potrzebę dalszej współpracy z zainteresowanymi instytucjami.

Dyskusja podsumowująca obrady zakończyła pierwszy dzień konferencji.

Prowadzenie drugiego dnia objął Andrzej Kozia z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i przytoczył hasło przewodnicze: **Różne aspekty komputeryzacji bibliotek pedagogicznych**. Udzielił sobie głosu i zaprezentował referat pt. *Zastosowanie modelu Total Cost of Ownership w liczeniu kosztów systemów informatycznych w bibliotekach*. Podjął się próby uporządkowania rodzajów i źródeł kosztów związanych z informatyzacją bibliotek, zwrócił uwagę na niebezpieczeństwa z tym związane by na koniec skupić się na zagadnieniu interakcji ludzi i sprzętu.

Następnie głos zabrała Bożena Bednarek-Michalska, redaktor naczelny EBIB-u, referując temat *E-learning dla bibliotekarzy*. Zaprezentowała kurs internetowy BIBWEB, omówiła korzyści wynikające z podejmowania takiej formy edukacji, przedstawiła możliwości pokonywania przeszkód by dojść do konkluzji: człowiek uczy się przez całe życie.

Wykorzystanie zintegrowanego systemu bibliotecznego ALEPH w sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych przedstawiła Wiesława Jędrzejewska. Opowiedziała dlaczego stworzono katalog centralny dla całej sieci zamiast oddzielnych katalogów poszczególnych bibliotek, omówiła korzyści płynące z wdrożenia systemu komputerowego i zarysowała plany na przyszłość.

Współpraca bibliotek w sieciach rozległych przy wykorzystaniu produktów firmy Ex Libris była tematem wystąpienia Radosławy Dziubeckiej z firmy ALEPH Polska.

Jarosław Jędrzych z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi przybliżył 12 lat automatyzacji książki przy wykorzystaniu systemu SOWA.

Integracja sieci bibliotek w rozległym systemie informatycznym była przedmiotem wystąpienia Leszka Masadyńskiego (Sokrates Software Poznań), który na przykładzie Systemu Bibliografii Regionalnej Województwa Łódzkiego pokazał organizację i działanie oprogramowania SOWA2/SQL.

Monika Szczerbacz z Biblioteki Pedagogicznej w Chełmie podzieliła się doświadczeniami z pracy wygłaszając referat pt. *Zintegrowany system obsługi biblioteki Libra 2000 w Bibliotece Pedagogicznej w Chełmie*.

Po przerwie na kawę i prezentacjach sponsorów wystąpił Jacek Gajkiewicz i omówił *Systemy firmy MOL - budowa katalogów centralnych i rozproszonych*. Zagadnienie prezentował na przykładzie systemów Patron 2 i Libra 2000.

Stan komputeryzacji Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Warszawie przybliżyła Agata Kyzioł omawiając kolejne etapy prac od 1997 r. do dnia dzisiejszego, stosowane programy i systemy komputerowe i plany na przyszłość.

Hanna Krasuska-Terka i Małgorzata Percińska w ramach referatu *Zintegrowany System Biblioteczny Prolib w BP w Siedlcach* podzieliły się doświadczeniami z wdrażania projektu komputeryzacji bibliotek pedagogicznych województwa mazowieckiego.

Budowa centrum informacyjno-dydaktycznego w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Poznaniu była tematem wystąpienia Wiesławy Borkowicz. Uczestnicy konferencji poznali ambitny plan przekształcenia poznańskiej PBP w nowoczesny ośrodek informacyjno-dydaktyczny i efekty podjętych prac.

Podsumowanie i dyskusja zakończyły obrady i konferencję.

Część prelegentów wzbogaciła swoje wystąpienia pokazami slajdów, prezentacjami za pomocą komputera, niektórzy mówili do zebranych, niektórzy do mikrofonu, inni chyba do siebie, jedni mówili na temat, drudzy około tematu ale jedno jest pewne: dzielili się doświadczeniami i pomysłami często godnymi naśladowania.

Organizatorzy konferencji zadbali o każdy szczegół. Zapewnili sprawny przebieg obrad, z rozmysłem dobrali referentów, przez cały czas

dbali o każdego z uczestników: od momentu przyjazdu i rejestracji, aż do pożegnania. Duży wpływ na miłą atmosferę z pewnością miały klimatyzowane sale, dobra kawa, smaczny obiad w luksusowym hotelu i uroczysty bankiet. Szczególne podziękowania należą się Komitetowi programowemu i organizacyjnemu: Wiesławie Budrowskiej, Bożenie Boryczce i Aldonie Zawalkiewicz. Wykonałyście Panie kawał dobrej roboty.

JAKUB NOWAK

Centrum Edukacji Bibliotekarskiej,
Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Warszawa

KOMUNIKATY

Informacja o obiektach kultury i Internet

Institut Informacji Naukowej i Bibliotekarstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego zaprasza do Krakowa w dniach **6-7 czerwca 2005 r.** na jedenastą z kolei, międzynarodową konferencję zatytułowaną „Informacja o obiektach kultury i Internecie”.

Internet już dawno przeszedł być jedynie środowiskiem informacyjnym. Stał się miejscem formowania i funkcjonowania różnych społeczności, obszarem w coraz większym stopniu „zasiedlonym” przez człowieka, który stara się zabrać ze sobą wszystko to, co otacza go w realnej rzeczywistości: styl życia, sztukę, historię, język, tradycję. W Internecie nie tylko przecież dowiadujemy się, że istnieje jakieś muzeum, ale też często możemy je zwiedzić, nie tylko znajdziemy informację o ludowym artyście, ale też możemy obejrzeć jego rzeźby czy posłuchać gry na oryginalnych instrumentach. Jest przestrzeń aktywności twórców kultury i organizacji zaangażowanych w procesy z nią związane. Biblioteki zawsze organizowały dostęp do informacji, w tym również tej dotyczącej kultury. Dzisiaj, kiedy stoją przed koniecznością ponownego określenia swojej roli w społeczeństwie, powinny rozważyć większe zaangażowanie w tworzenie, opracowanie i organizowanie dostępu do obiektów kultury w Internecie. Olbrzymi obszar nowych możliwości otwiera się też przed muzeami i archiwami. To one często dysponują zasobami, których udostępnienie w sieci mogłoby przyczynić się do utrzymania bogactwa i różnorodności kultur oraz zapobiec zniszczeniu kultur lokalnych w procesach globalizacji. Zjawiska i obiekty kultury w Internecie z pewnością stanowią ciekawy obszar badawczy dla informacji naukowej.

Przedmiotem rozważań będą zatem zagadnienia teoretyczne i praktyczne dotyczące: tworzenia obiektów kultury w Internecie, przenoszenia obiektów kultury do środowiska WWW, organizowania dostępu do tych obiektów, ich opracowania informacyjnego, roli bibliotek, muzeów i archiwów w zakresie informacji o obiektach kultury, uczestnictwa w projektach związanych z szeroko rozumianymi zagadnieniami kultury w Internecie, badania informacji o kulturze i jej wykorzystania, roli w komunikacji społecznej (serwisy WWW, bazy danych) oraz kwestii ochrony i konserwacji zabytków kultury.

Konferencja odbędzie się w języku angielskim i polskim. Towarzyszyć jej będą: telekonferencja z USA, plakaty, wystawy, spotkania towarzyskie i in. Organizatorem konferencji jest dyrektor Instytutu INiB UJ dr hab. Maria Kocójowa, prof. UJ (e-mail: ikocoi@bilon.miks.uj.edu.pl), sekretarzem dr Remigiusz Sapa (e-mail: konferencja@bilon.miks.uj.edu.pl). W tym roku przewidujemy publikację materiałów konferencyjnych w postaci elektronicznej (płyta CD, następnie w serwisie WWW INiB UJ), pozwalającej na swobodniejsze ich wzbogacenie materiałami ilustracyjnymi i wydłużenie publikowanych tekstów (szczegółowe informacje w załączniku).

Serdecznie zapraszam do udziału.

Dr hab. Maria Kocójowa, prof. UJ

Zgłoszenia uczestnictwa należy nadsyłać na adres Instytutu na kartach zgłoszeniowych do dnia 22.02.2005 r. Opłaty konferencyjne należy dokonać przelewem na konto podane również na karcie zgłoszeniowej do dnia 22.02.2005.

Oficjalna strona konferencji: <http://bilon.miks.uj.edu.pl/konfcr/ki/index.html>

E-mail: konferencja@bilon.miks.uj.edu.pl

Apel do członków Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Koleżanki i Koledzy

W dniach 4-5 czerwca 2005 r. będzie obradował Krajowy Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (KZD). Zgodnie ze Statutem i wieloletnią organizacyjną tradycją dokonamy wyboru władz SBP na nową kadencję 2005-2009.

Zjazd poprzedzą ustalone harmonogramem procedury wyborcze w kołach, oddziałach i okręgach. Wyłonimy też delegatów na KZD.

Jak każda światła wspólnota pragniemy, aby nowe, demokratycznie wybrane władze przejęły wszystko, co dobrze służyło naszym bibliotekarskim sprawom. Niech kontynuacja oznacza rozwój, ciągłość sprawnego działania i wzmocnienie SBP.

Rozpoczynając kampanię wyborczą zwracamy się z koleżeńską prośbą o przestrzeganie terminów zawartych w harmonogramie przygotowań do KZD oraz uwzględnienie zakresu spraw związanych z poszczególnymi etapami kampanii. Zarząd Główny, jego Prezydium oraz Biuro ZG dołożą starań, aby dotychczasowe ustalenia były realizowane na czas. Wszelkie wątpliwości będą wyjaśniane w miarę napływu odpowiednich informacji, bądź pytań.

Kilkuletnia działalność SBP w ramach nowych struktur upoważnia do sformułowania ocen uwzględniających dostrzeżone niedociągnięcia. Będą one przedmiotem zbiorowego oglądu i uzgodnionych decyzji. Wszelkie pomysły usprawniające naszą pracę winniśmy wykorzystać i utrwalić w Statucie oraz uchwałach Zjazdu.

Rozpoczęły pracę komisje zjazdowe. Ich zadaniem jest opracowanie materiałów, których podstawę stanowią wnioski i propozycje Koleżanek i Kolegów. W wypracowaniu najlepszych rozwiązań pomocna może być bibliotekarska dyskusja. W dobie Internetu i poczty elektronicznej nie będzie to trudne. Dysponujemy EBIB-em. Otwarte są łamy czasopism: „Bibliotekarza”, „Poradnika Bibliotekarza”, „Przeglądu Bibliotecznego”, „ZIN-u”, „Biuletynu ZG SBP”, jak też comiesięcznego „Expresu”.

Od lat zabiegamy o pozyskanie nowych członków, zwłaszcza spośród bibliotekarskiej młodzieży. Kampania zjazdowa jest dobrą okazją, sprzyjającą promocji stowarzyszeniowych celów, zyskujących wsparcie ogółu i zwiększających grono sympatyków. Przedwyborcze ożywienie daje szansę organizacyjnego awansu osobom cenionym w naszym środowisku. Wspieramy zatem ludzi, którzy powierzono im funkcje potraktują odpowiedzialnie i zgodnie z potrzebami bibliotekarzy. Niech ich autorytet i prestiż wzmacniają społeczną rangę naszego zawodu. Uhonorujemy szczególnie zasłużonych, godnych wyróżnienia za bezinteresowne oddanie sprawom publicznym i odważnie broniących bibliotekarskiego stanu.

Powołując lokalne i ogólnokrajowe władze SBP wybieramy najlepszych. Promujemy ludzi z inicjatywą, aktywnych, dających gwarancję rozwoju Stowarzyszenia. Są tacy wśród nas. Oceniamy sprawiedliwie dokonania i zaniechania, uzasadnione ambicje i pozorne sukcesy; mierzymy słowa i czyny tak, aby czerwcowy Zjazd upoważnił do stwierdzenia: **Tak należało zrobić!**

Prezydium Zarządu Głównego
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW SBP 2005 Terminarz przygotowań

1. Zebrania wyborcze w kołach, wybory delegatów na zjazdy oddziałowe (wówczas, gdy liczba członków kół w oddziale uzasadnia wybór delegatów) **15 października 2004 r. – 1 grudnia 2004 r.**

2. Zjazdy oddziałowe, wybory władz zarządów oddziałów oraz delegatów na zjazdy okręgowe **1 grudnia 2004 r. – 1 lutego 2005 r.**

3. Zjazdy okręgowe, wybory do zarządów okręgów oraz delegatów na KZD 2005 (według instrukcji wyborczej) **1 lutego 2005 r. – 1 kwietnia 2005 r.**

4. Dostarczenie do ZG (Biura ZG SBP) informacji o wynikach wyborów w oddziałach i okręgach oraz delegatów na KZD **do 15 kwietnia 2005 r.**

5. Krajowy Zjazd Delegatów SBP 4-5 czerwca 2005 r., wstępna tematyka konferencji: *Biblioteki polskie w rok po wejściu do UE* (3 czerwca).

Świat książki dziecięcej

■ Książka Roku 2004

Jurorzy tegorocznego plebiscytu Polskiej Sekcji IBBY na Książkę Roku mieli niełatwe zadanie. Dobrych książek napisano i wydano wiele – lista książek nominowanych mogłaby być obszerniejsza niż ta ostatecznie ustalona. Taka sytuacja budzi radość i pozwala mieć nadzieję, że polska książka dla młodego czytelnika, otrząsnąwszy się z chwilowych fascynacji tandetą, triumfalnie i w pełni urody wraca na najwyższe półki literackich (a także ilustratorskich) dokonań.

O ile listę książek nominowanych do nagrody literackiej (bo o niej piszę, omówienie nagrody dla ilustratorów pozostawiając osobom bardziej kompetentnym), ustalono z niejakim trudem, o tyle co do przyznania tytułu Książki Roku właściwie nie było wątpliwości – jury jednomyślnie obdarzyło tym zaszczytnym mianem utworów Macieja Wojtyszki *Bromba i filozofia*. Podobnie trzy honorowe wyróżnienia przypadły w udziale książkom, o których z dużym uznaniem wypowiadali się wszyscy jurorzy. Oto one: Liliany Bardijewskiej *Moje – nie moje*, Grażyny Ruszewskiej *Leon i kotka, czyli jak rozumieć mowę zegara* oraz Małgorzaty Strzałkowskiej *Gimnastyka dla języka (i Polaka, i Anglika)*.

W gronie książek nominowanych znalazły się ponadto: *Bractwo Srebrnej Łyżeczki* Liliany Bardijewskiej, *Gębołud* Roksy Jędrzejewskiej-Wróbel, *O zebrze, która chciała być w kwiatki* Anny Onichimowskiej, *Straszyć nie jest łatwo* Marcina Pałasa, *Chwilki dla Emilki* Joanny Papuzińskiej, *Przyjaciele* Miry Stanisławskiej-Meysztowicz i Grzegorza Kasdepke oraz *Pan Kuleczka. Skrzydła* Wojciecha Widłaka.

Co łączy te książki, tak różne tematycznie i literacko? Myślę, że szlachetne i mądre przestanie każdej z nich, próba nawiązania z małym czytelnikiem dialogu w jakiejś ważnej sprawie. Okruch mądrości darowany dzieciom przez pisarza. Dziecko przecież instynktownie oczekuje od osoby dorosłej, że jest od niego mądrzejsza, a przez to ciekawa, intrygująca jak cały nieznaną świat, że ma mu coś istotnego do powiedzenia, że traktuje je poważnie, że poruszy w jego obecności temat trudny, czasem nawet w prostym odczuciu niedozwolony, temat tabu. Czasami pisarze o tym zapominają, usiłując na siłę wejść w dziecięcy świat nie po to, by go poznać i tym łatwiej nawiązać z młodym czytelnikiem rozmowę – co jest pozytywnie – lecz po to, by jedynie kokietować

dziecko swoją pozorną dziecięcnością, na przykład natrętnym stosowaniem wyrazów deminutywnych, czy młodzieżowego slangu. Prędzej czy później młody czytelnik odrzuci tę maskę fałszu.

Choć w każdej z nominowanych książek sytuacja mądrego dialogu jest zasadniczą osią konstrukcji, to najbardziej wyrazistą jej egzemplifikacją jest niewątpliwie Książka Roku – *Bromba i filozofia* Macieja Wojtyszki. Należy ona do nurtu utworów dla dzieci i młodzieży nazywanych przez krytykę (za prof. Alicją Baluchową) powieściami agoralnymi, odwołującymi się do dialogu mistrza z uczniem – wzoru znanego z kultury starożytnej. Ta odmiana powieści, której przykładem są m.in. utwory Gaardera, okazała się dobrym sposobem na odślanianie przed młodym czytelnikiem podstawowych zagadek życia. *Bromba* wychodzi naprzeciw dziecięcemu zainteresowaniu światem, którego dostrzegałnym przejawem są na przykład codzienne pytania zadawane przez dzieci osobom dorosłym. W mądry i przystępny zarazem sposób prezentuje myśli filozofów pomagające znaleźć odpowiedź na wiele ważnych pytań – tych fundamentalnych, na które odpowiedzi szukamy przez całe życie, ale również tych intrygujących: czy drzwi mogą być jednocześnie i zamknięte, i otwarte?

W niełatwym porządkowaniu odkrywanego świata towarzyszą młodemu odbiorcy znani i lubiani bohaterowie wcześniejszych utworów Macieja Wojtyszki – Bromba, Fikander i Malwinka, Gluś i inni. To dzięki ich obecności czytelnik wchodzi w rzeczywistość już nieco oswojoną. Bromba i jej przyjaciele zastanawiają się nad sensem zadawania pytań w ogóle, nad ogromną liczbą możliwych odpowiedzi na pytanie „dlaczego”, nad prawdą i fałszem, pewnością i wątpliwością, zasadami logiki, podmiotowością osoby i granicami wolności, hierarchią wartości, pojęciem czasu oraz wieloma innymi ważnymi sprawami. Dyskutują z zapalem, przytaczają zaskakujące nieraz przykłady i wyciągają równie zaskakujące wnioski. Dodatkowym ułatwieniem w trudzie śledzenia poważnych rozważań filozoficznych jest zręczne połączenie przez autora formy filozoficznego dialogu z formą przypowieści. Książka jest przesycona subtelnym humorem, często opartym na paradoksie, i ma w sobie dużo ciepła. W gąszczu egzystencjalnych dociekań młody czytelnik, mimo wszystko, czuje się bezpieczny. Stając się uczestnikiem zabawnych i ciekawych dialogów, niemal bezboleśnie uczy się wielkiej mądrości życia.

Za książkę numer jeden wśród utworów wyróżnionych uznałabym *Leona i kotkę, czyli jak rozumieć mowę zegara* Grażyny Ruszewskiej. Jest nie tylko pięknie wydana (Fro9), ale przede wszystkim mądra i ciekawa literacko, operująca niezwykle prostymi środkami językowymi, podobnie jak rewelacyjny, nagrodzony przed kilku laty *Jeż* Katarzyny Kotowskiej. *Leon i kotka* to znakomita przypowieść ilustrująca kolejny rodzinny problem – pojawienie się w domu drugiego dziecka, kiedy pierwsze, podobnie jak kot Leon zdążyło już polubić swój uporządkowany, bezpieczny świat. Pojawienie się siostry lub brata dla wielu maluchów jest katastrofą. Do domu przybywa intruz (w opowieści mała kotka), w dodatku przyniesiony w ramionach przez ukochaną osobę, dotąd posiadaną na własność. Książkowy Leon nagle przestaje rozumieć mowę zegara, co symbolizuje tu utratę poczucia bezpieczeństwa. Pojawia się lęk – czy na kolanach Ady znajduje się teraz miejsce dla dwóch kotów! Jest to szalenie wyrazista, genialna metafora, warta polecenia psychologom. Leon jest głęboko zraniony. Sytuacja się zmienia, gdy kotce grozi niebezpieczeństwo. Leon instynktownie przejmuje na siebie rolę starszego i silniejszego. Kotka przestaje mu zagrażać jako konkurencja, a poprzednia rola jest już dla niego nieważna. Nie wiedząc kiedy, Leon (starsze dziecko) przechodzi na inny etap życia, który zaczyna go intrygować, pociągać. Czuje, że rola starszego i mądrzejszego ma nie mniej uroków niż rola samotnego księcia:

Leon opowiadał Kotce o Wielkim Świecie: kwitnących wiosną drzewach, ptakach śpiewających tak głośno, że nie można było spać, chmurach, które przypominały mleko, kiedy indziej budyni malinowy. Tłumaczył, że zimą marzną lapy, a latem nad łąką latają motyle. I że zabierze ją jutro na spacer. Kotka mruczała, Leon opowiadał, a zegar w pokoju potakiwał: „bim bom, bim bom...”

Książka świetna, bardzo mądra i bardzo potrzebna. Godna polecenia również na zajęciach przedszkolnych, gdzie spędza dzień niejedno starsze dziecko uginające się pod ciężarem wyimaginowanego często odrzucenia.

Mądrą przypowieścią jest także *Moje – nie moje* Liliany Bardijewskiej (Ezop). Autorka, nawiązując do dziecięcego folkloru, oparła swą bajkę na popularnej i lubianej przez dzieci zasadzie wyliczniki. Ta forma pojawia się w książce co najmniej czterokrotnie, stanowiąc oś konstrukcyjną utworu, a w warstwie znaczeniowej pełniąc rolę środka wzmacniającego siłę przekazu. Jest to – ujmując w skrócie – opowieść o wyjątkowo pięknym jajku, które jest obiektem pożądania wszyst-

kich zwierząt w lesie i o tym, jak z pięknego jajka wyklulo się wyjątkowo brzydactwo. I o tym, że życie małego paskudztwa nie zapowiadało się szczęśliwie. Ale przede wszystkim o tym, że znalazł się mądry kangur, który stworzonko pokochał, a ono pielęgnowane i kochane okazało się tylko „brzydkim kaczątkiem” obdarzonym niezwykłym talentem. Morał skądinąd znany – miłość zdolna jest wydobyć ukryte piękno. Albo jak kto woli – najważniejsze jest niewidzialne dla oka. Albo – jak sformułowała to sama autorka w osobistym przesłaniu: *Każdy ma swojego Kangurę. Ale też każdy może być Kangurem, który dostrzeże piękno ukryte w imyach.* Jest to „trochę smutna, trochę rzewna” bajka o tych wszystkich, których kochano za urodę, za talent, za bogactwo, stanowisko, sławę, powodzenie... A także o tych, których pokochano dla nich samych, nie upiękuszonych zewnętrznym powabem. *Moje nie moje* śmiało można postawić na półce pomiędzy baśniami Andersena i *Małym Księciem*.

I wreszcie trzecia laureatka konkursu – książka poetycka *Gimnastyka dla języka (i Polaka, i Anglika)* znanej poetki Małgorzaty Strzałkowskiej, wydana przez Media Rodzina. (Tu warto zaznaczyć, że wyróżnienia mają charakter równorzędny i takie a nie inne uporządkowanie mojego tekstu ma znaczenie jedynie praktyczne).

Już w pierwszym z dwudziestu dwóch wierszy zamieszczonych w tomie autorka formułuje nadrzędny cel, jakiemu zostały podporządkowane zawarte w książce utwory.

Jest nim rozsmakowanie się w pięknej polskiej mowie, zachęta do zabawy słowem, a także do starannej artykulacji. A więc znowu, jak to u Strzałkowskiej, wiersze są niełatwe do poprawnego wypowiedzenia, nasycone trudnymi zestawieniami głosek, pełne pomysłowych, często surrealistycznych skojarzeń. Niezależnie od walorów estetycznych, a i te są niewątpliwe, *Gimnastyka dla języka* jest świetną pomocą w ćwiczeniu wymowy, w zapamiętywaniu pisowni trudnych wyrazów, w poszerzeniu słownictwa (na końcu książki znajduje się słowniczek wyrazów i pojęć trudniejszych, które zostały użyte w tekstach).

Dużym atutem wierszy Strzałkowskiej jest dowcip słowny, zachęta do zabawy słowem, do tworzenia własnych rymowanek i wylicznak odworowujących pewne schematy znane z zasobów dziecięcego folkloru. Wiersze o prostych, lecz starannych rymach, mocno zrytmizowane i mimo zasadzek artykulacyjnych – łatwo wpadające w ucho, same mają szansę wejść na stałe do tegoż folkloru. Mocną stroną książki są również kolażowe ilustracje autorki, jak zawsze pomysło-

we, wysmakowane i zabawne, zachęcające dzieci do podobnych działań plastycznych.

Wśród książek nominowanych znalazła się jeszcze jedna książka poetycka, pięknie wydana przez łódzką „Literaturę” z ilustracjami Bohdana Butenki. Są to *Chwilki dla Emilki* Joanny Papuzińskiej – zbiorek szesnastu limeryków o zwierzętach (głównie psach i kotach), skonstruowanych zgodnie z obowiązującymi regułami z nazwą miejscowości w pierwszym wersie i zaskakującą puentą, odpowiednio absurdalnych i dowcipnych, stosownie zrymowanych. Jest to wartościowa lektura, uwrażliwiająca na słowo, zaznajamiająca z głęboko osadzoną w tradycji literackiej, zwłaszcza angielskiej, formą limeryku.

Obecność dwóch zbiorów wierszy wśród książek przedstawionych do nagrody szczególnie mnie raduje. Szkoda, że w roku 2004 nie ukazała się żadna książka Doroty Gellner, poetki należącej do ścisłej czołówki polskich pisarzy, wysoko cenionej nie tylko przez krytykę, lecz również przez szerokie grono odbiorców – małych czytelników, bibliotekarzy, nauczycieli i wychowawców. Wielbicieli talentu Doroty Gellner odsyłam tymczasem na łamy „Świerszczyka”, gdzie szczęśliwie poetka stale jest obecna i to w znakomitej formie.

Korzystając z okazji, chciałabym zwrócić jeszcze uwagę na dwie ciekawe serie w obrębie literatury dla dzieci, jakie w ostatnim czasie pojawiły się na rynku.

Niewątpliwie godną polecenia jest seria «Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne dla dzieci», w której ukazują się książki w jakiś sposób ważne dla duszy. Najczęściej duży problem ukryty jest starannie w bajkowej otoczce, albo też zręcznie wydobyty – bo w tych książkach uczy się także dzieci, jak nazywać swoje uczucia, mówić o nich, przedstawiać na przykład w formie rysunku.

Nominowany *Gębolud* Rokszany Jędrzejewskiej-Wróbel to prosta bajka o złym, niedbałym i brudnym czarowniku, w którego sercu, gdzieś na ostatnim dnie, drzemała chęć posiadania kogoś bliskiego. I o tym, jak zmienił się świat Gęboluda, gdy stał się on komuś potrzebny. Prosta opowieść o podstawowym pragnieniu każdego człowieka, a w dodatku sprawnie napisana i pięknie przez Agnieszkę Żelewską zilustrowana.

Seria według pomysłu Anny Onichimowskiej – „*W lesie Marcina*” Wydawnictwa „Arkady” – pokazuje świat narysowany przez dzieci, gdzie bohaterowie, tworząc swoje wymyślone postaci, jednocześnie obdarzają je osobowością i uczuciami. Uczestniczą w ich radościach, lękach, starają się spełniać najdziwniejsze zachcianki, pomagają. Dziecko, czytając taką książkę, również uczy się analizować i werbalizować uczucia i emocje. Jed-

nocześnie jest to zachęta do własnej twórczości, do kreowania nowych bajkowych światów.

O zebry, która chciała być w kwiatki to na przykład historia bajkowej zebry, która nie bardzo chciała mieć pasiastą skórę. Może miała problemy z samoakceptacją, a może po prostu chciała raz w życiu zaszaleć jak panna młoda w balowej sukni, kto wie... Najważniejsze, że udało jej się spróbować!

Ze względu na szczupłość miejsca, nie omówię wszystkich utworów nominowanych do ostatniej edycji nagrody Polskiej Sekcji IBBY. Chciałabym tylko zwrócić uwagę na książkę, która stanowi efekt ciekawej, niecodziennej współpracy. Spotkanie Miry Stanisławskiej-Meysztowicz, prezesa Fundacji „Nasza Ziemia”, inicjatorki społecznej kampanii ekologicznej „Sprzątanie świata”, uhonorowanej w roku 2002 Orderem Uśmiechu oraz Grzegorza Kasdepke, znanego autora książek dla dzieci, zaowocowało świetną książką trochę w starym stylu: *Przyjaciele*. Przywiodła mi ona na myśl powieści mojego dzieciństwa, które nazywam wakacyjno-podwórkowymi: książki Bahdaja, Niziurskiego, Ożogowskiej, ostatnio jakby nieco mniej popularne. Akcja *Przyjaciół* toczy się częściowo na podwórku-studni jednej z warszawskich kamienic, a częściowo na wsi. Tytułowi przyjaciele – to dzieci, mieszkańcy owej kamienicy, starzy i nowi. Nowa właścicielka jest tylko Ania, która przyjechała do Warszawy z ojcem biologiem i mamą malarką. I zmieniła nieco wygląd ponurego podwórka-studni, próbując wspólnie z rodzicami wprowadzić w ten betonowy świat trochę zieleni i pogody ducha. Książka ma pewne przesłanie ekologiczne, ale nie tylko. Dzieci uczą się, że przyjemniej jest otaczać się pięknem niż brzydotą, że niszczenie naturalnego środowiska i dręczenie zwierząt jest złem, ale także śledzą zabawne i czasami wzruszające perypetie szkolne, rodzinne, uczuciowe i koleżeńskie bohaterów powieści. Ciekawie zarysowano sylwetki dziecięcych i dorosłych bohaterów ewoluujących ku dobru. Poza tym jest tu i wątek sensoryjny, i romans, i tajemnica, i humor. Kolejna dobra książka, szczęśliwy powrót do klasyki gatunku.

Na koniec pozostaje życzyć pisarzom i młodym czytelnikom, by rok bieżący przyniósł plon jeszcze obfitszy. By ukazało się dużo mądrych i pięknych książek, cieszących oko i radujących serce. Wtedy wybór Książki Roku będzie wprawdzie jeszcze trudniejszy, ale trud jurorów – radośny i błogosławiony.

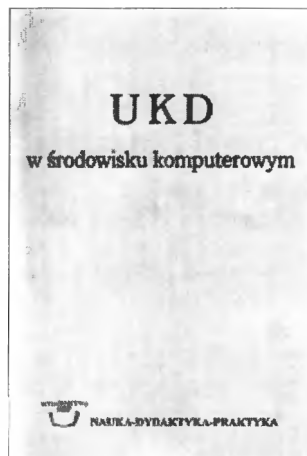
EWA GRUDA

Muzeum Książki Dziecięcej
Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy –
Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego

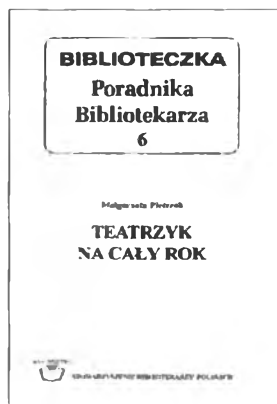
Książki, które pomogą w pracy, które warto przeczytać!

UKD w środowisku komputerowym. Praca zbiorowa pod red. B. Sosińskiej-Kalaty. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2004 – s. 172. <Nauka-Dydaktyka-Praktyka>. 72.

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta dominowała w polskim bibliotekarstwie przez prawie pół wieku; była stosowana w większości bibliotek publicznych, naukowych, szkolnych, pedagogicznych i w ośrodkach informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej. Wraz z rozwojem komputeryzacji w bibliotekach, placówki te zaczęły gwałtownie odchodzić od tego języka informacyjno-wyszukiwawczego, preferując język haseł przedmiotowych. Jednak nadal klasyfikacja ta należy do najszerzej stosowanych systemów opracowania rzeczowego w Polsce. Książki z zakresu tej problematyki cieszą się dużym zainteresowaniem społeczności bibliotekarskiej. Jest nadal duża potrzeba rozpowszechniania wiedzy o UKD, zwłaszcza w zakresie wykorzystania klasyfikacji w skomputeryzowanych katalogach bibliotecznych. Na treść niniejszej pracy zbiorowej składa się 10 opracowań: B. Sosińskiej-Kalaty: *Wykorzystanie UKD w skomputeryzowanych katalogach bibliotecznych*; T. Turowskiej: *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta w polskich bibliotekach*; D. Grygrowskiego: *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta jako narzędzie wyszukiwawcze w katalogu zautomatyzowanym*; *Indeksowanie i wyszukiwanie symboli UKD w bibliotekach polskich i zagranicznych*; B. Malesy: *Zasady tworzenia kartoteki UKD w systemie ALEPH Biblioteki Głównej Politechniki Białostockiej*; M. i M. Nahotko: *Modyfikacja UKD w kierunku języka o słownictwie seminaturalnym*; S. Dobrzelewski: *Możliwości wyszukiwawcze systemu PROLIB. Wyszukiwanie według symboli UKD*; J. Hys: *UKD w „Przewodniku Bibliograficznym”* i P. Bierzczyński: *Problematyka UKD w działalności Komisji Opracowania Rzeczowego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*. O walorach tej pracy decydują trafnie dobrane i w sposób uporządkowany przedstawione materiały dotyczące zagadnień nie przedstawianych w formie wydawnictwa książkowego. Pozycja adresowana jest przede wszystkim do bibliotekarzy praktycznie stosujących UKD w swojej pracy zawodowej, a także bibliotekarzy biorących udział w procesie automatyzacji, bądź też zainteresowanych tą problematyką.

Małgorzata Pietrzak: *Teatrzyk na cały rok. Scenariusze spektakli teatralnych i ćwiczenia przeznaczone dla amatorskich zespołów teatralnych, teatrzyków szkolnych, bibliotekarzy, polonistów, wszystkich lubiących bawić się w teatr*. Warszawa: Wydaw. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2004 – 148 s.; il. <Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza>. 6.

Publikacja jest zbiorem scenariuszy spektakli edukacyjnych, które z powodzeniem mogą być wykorzystywane w działalności artystycznej amatorskich zespołów teatralnych zlokalizowanych przy domach kultury, szkołach, bibliotekach. Książka zawiera 5 scenariuszy związanych tematycznie z porami roku, ćwiczenia do zaproponowanych tekstów a także ćwiczenia z zakresu warsztatu aktorskiego dotyczące techniki oddychania, artykulacji i relaksacji. Całość tekstu zamyka plan pracy nad całym przedstawieniem. Scenariusze zostały pomyslane jako propozycja wstępna do realizacji pełnych spektakli dla dzieci, z czynnym udziałem dzieci w różnym wieku. Publikacja M. Pietrzak – aktorki, poetki, retoryka, popularyzatorki kultury żywego słowa pełni funkcję poradnika metodycznego dla animatorów teatralnych; jej walorami są ładne tematycznie i językowo teksty oraz informacje dotyczące oprawy scenicznej, co pozwoli jej odbiorcom na zorganizowanie spektakli teatralnych w różnych miejscach: w szkole, bibliotece, w domu kultury.

JADWIGA CHRUSCIŃSKA

BOGDAN KLUKOWSKI

**Małe państwa, duże biblioteki:
Białoruś i Chorwacja**

Dwa państwa jedno na wschodzie, drugie na południu Europy, dwa narody dopominające się o swoją obecność na arenie międzynarodowej i podkreślające wciąż swoją tożsamość. Historia ich bibliotek narodowych jest również częścią skomplikowanej historii tych zbiorowości.

Za początek białoruskiej BN uznaje się powstanie w 1922 r. Białoruskiej Biblioteki Państwowej i Uniwersyteckiej, która uzyskała prawo do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych książek. W 1926 r. przereorganizowana w niezależną Białoruską Bibliotekę Państwową.

W 1932 r. w związku z 10-leciem powstania zbudowano dla biblioteki nowy gmach według projektu G. Ławrowa i był to pierwszy budynek biblioteczny wybudowany w ówczesnym Związku Radzieckim. W gmachu przewidziano zmieszczenie jednego miliona książek. Ale już w 1941 r. zbiory liczyły 2 mln egzemplarzy. Wówczas, po agresji niemieckiej, ewakuowano zbiory specjalne, starodruki i archiwalia, budynek został niemal całkowicie zniszczony. Z wojny uratowano 321 tys. jednostek, bibliotekę otwarto ponownie w październiku 1944 r., odzyskiwano książki znajdujące się w Niemczech, Polsce, Czechosłowacji i na Węgrzech.

Obecne zasoby to 8 mln jednostek bibliotecznych w ponad 50 językach. Poza drukowanymi zbiorami książkowymi (4,5 mln) i periodycznymi (2,5 mln) znajduje się tu 65 tys. rękopisów i starodruków: 1,5 mln dokumentów zagranicznych, 120 tys. mikroform, zbiory artystyczne, mapy, druki muzyczne i fonodokumenty.

W zbiorach znajduje się pierwsza drukowana publikacja w języku białoruskim tzw. *biblia praska* Franciszka Skaryny (lub Skoryny), przy którego ulicy buduje się w Mińsku nowy gmach biblioteki. Dużo zbiorów jest w językach rosyjskim i ukraińskim, wiele też wskazuje na kontakty z Europą zachodnią, przechowuje się autografy takich twórców jak Mikołaj Gogol, Wiktor Hugo, Emil Zola, Pablo Picasso i innych.

Od 1993 r. prowadzi informację techniką cyfrową, ma już 2 mln rekordów. Biblioteka posiada elektroniczny katalog swoich zasobów oraz centralny, elektroniczny katalog zbiorów bibliotek białoruskich.

Białoruska księżnica narodowa prowadzi kilka elektronicznych baz danych, m.in. statystykę WNP w kilku językach, m.in. angielskim, kilka baz danych z informacją naukową zawartą w czasopiśmie.

Największy kłopot natomiast stanowi dla biblioteki ciasnota. Od 2002 r. obowiązuje dekret prezydencki o budowie nowego gmachu. Pierwsze czytelnice mają być oddane do użytku w 2005 r., na

przeszkodzić szybkiej budowy stoi brak środków w budżecie państwa. Zagadnieniem równie ważnym jest dominacja języka rosyjskiego. Wciąż brakuje nauczycieli i bibliotekarzy posługujących się biegle językiem białoruskim.

Również od wspólnej nazwy biblioteki narodowej i uniwersyteckiej rozpoczynają się współczesne dzieje tej instytucji w Chorwacji. To państwo, jak Białoruś, wielonarodowe, kilkakrotnie odradzające się, będące raz podmiotem kiedy indziej przedmiotem w ciągu dziesięciu wieków historii całego regionu Morza Śródziemnego.

Początkiem chorwackiej biblioteki narodowej była decyzja z 1913 r. o publicznym udostępnieniu zbiorów biblioteki uniwersytetu królewskiego w Zagrzebiu w związku z otwarciem nowej siedziby tej biblioteki. Po raz drugi w ciągu XX w. biblioteka otrzymała nową siedzibę w 1995 r. Od początku działalności w depozycie biblioteki narodowej i uniwersyteckiej znajdują się zbiory biblioteki biskupiej Metropolita w Zagrzebia gromadzone od XI w. To jedna z większych bibliotek kościelnych Europy, gromadząca dzieła teologiczne, filozoficzne, prawnicze, liturgiczne i biblistyczne, najstarszym jest rękopis *Passionale* z XI w. Znajduje się tu również największy w Chorwacji zbiór inkunabułów (252) oraz wiele starodruków. Zbiory pochodzą z języków chorwackiego, łacińskiego, greckiego, niemieckiego, francuskiego, włoskiego i innych. W dziejach Chorwacji widać dużą troskę zamożnych ludzi i instytucji o oświatę, której głównym narzędziem przez wieki była książka. To z darów i fundacji tworzone były pierwsze biblioteki publiczne na początku XIX w., posiadacze książek bez obaw przekazywali swoje zbiory do użytku publicznego.

Pierwsze prawo do egzemplarzy bezpłatnych z drukarni lokalnych a następnie z całej Chorwacji i Sławonii biblioteka zagrzebska otrzymała już na początku XIX w. Obecnie zbiory chorwackiej biblioteki narodowej i uniwersyteckiej przekraczają 3 mln jednostek.

Nowy gmach jest zbudowany z kamienia, metalu i szkła. Z czytelnicy i spod przeszklonej kopuły widać panoramę Zagrzebia. W bibliotece jest kombinowany otwarty i zamknięty dostęp czytelników do książek (hasło: książka w zasięgu ręki), co zbliżone jest do systemu angielskiego. Duży stopień informatyzacji pozwala na przetwarzanie dostępnych baz danych, na przeglądanie lokalnych i światowych katalogów i baz danych.

Biblioteka opracowuje bieżące bibliografie drukowane i elektroniczne w podziałach: książki, periodyki, publikacje seryjne.

Na ukończeniu znajduje się opracowanie chorwackiej bibliografii retrospektywnej za lata 1835-1940, w niedocległym planie znajduje się chorwacka bibliografia retrospektywna od początku druku do 1835 r.

Chorwatom można pozazdrościć powszechnej troski o książkę w każdej sytuacji, także po wojnie związanej z rozpadem Jugosławii. ■

Budzenie sumień „czytających barbarzyńców”*

W dn.18.11.2004 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie otwarto wystawę pod wymownym tytułem: „Budzenie sumień. Zniszczenia książek w BUW”. Zaprezentowano na niej książki i czasopisma, które uległy bezmyślnej lub celowej dewastacji. Zniszczone egzemplarze to książki współczesne, najczęściej wypożyczane, a pochodzące z wolnego dostępu, Księgozbioru Dydaktycznego i Magazynu Głównego. Choć pokazano ich niewiele (tylko 31 egz.) stanowiły reprezentatywną grupę, jeśli chodzi o rodzaje zniszczeń spotykanych w BUW, a powstałych z winy użytkownika.

Część z nich powstaje w efekcie zaczytania, czemu trudno się dziwić zważywszy, że BUW odwiedza średnio 3350 osób dziennie. Część stanowią książki klejone, które nie wytrzymują intensywnego użytkowania. Jednak znaczny i co gorsza rosnący procent stanowią książki zniszczone z premedytacją bądź przez niedbalstwo czytelników: zalane, także ze śladami pleśni, poplamione różnymi substancjami, pogryzione przez psy, z podkreśleniami nie dającymi się usunąć, ze śladami nieudolnych reperacji (np. klejenie scotchem, który jest bardzo szkodliwy dla zbiorów). Wymienione uszkodzenia świadczą o braku poszanowania dla wypożyczonych książek. Natomiast za akty wandalizmu uznać należy wyrywanie kart, całych rozdziałów, czy nawet bloków książek, które spotykamy niestety coraz częściej.

Koszty reperacji tak zniszczonych zbiorów są duże i bywa, że wielokrotnie przewyższają pier-

wotną cenę książki. Aby to uzmysłowić zwiedzającym, skrupulatnie je wyliczono, umieszczono przy każdej pozycji. Były przedmiotem wielu zdziwień i dyskusji – mało kto bowiem zdaje sobie sprawę, że renowacja książki to spory wydatek, wymaga czasochłonnych zabiegów, współpracy 3-4 pracowników i nie polega tylko na zrobieniu nowej oprawy. Ta zresztą też jest kosztowna i wynosi ponad 40 zł. Z tego powodu w ciągu roku ratujemy w BUW-ie tylko 2300-2400 vol. ze zbiorów głównych, bo na więcej nie ma pieniędzy.

Wystawa trwała do 31.12.2004 r. Mimo, że niewielka, spotkała się z dużym zainteresowaniem, o czym świadczą liczne wpisy w Księdze Wystaw, najczęściej potępiające sprawców prezentowanych uszkodzeń. Obejrżeli ją uczestnicy wszystkich wycieczek odwiedzających BUW w tym okresie (niektóre z wycieczek szkolnych organizowano specjalnie, aby zwiedzić tę wystawę). Przyciągnęła też przedstawiciele mediów: w „Gazecie Wyborczej”, „Rzeczypospolitej” i „Życiu”, a także w TV Kurierze Warszawskim i Teleekspresie ukazały się relacje z wystawy i wywiady z jej organizatorami.

Pomysł na taką wystawę podsunęło samo życie. W ten sposób bibliotekarze postanowili uświadomić czytelnikom, że obie grupy w równym stopniu są odpowiedzialne za dorobek pokoleń zgromadzony w naszej bibliotece. Użytkownik nie ma prawa niszczyć zbiorów, a bibliotekarz musi dbać o to, aby służyły wielu czytelnikom możliwie jak najdłużej. Współdziałanie w tym zakresie może przynieść tylko pozytywne rezultaty. Szeroki oddźwięk społeczny jaki towarzyszył wystawie, pozwala żywić nadzieję, że jest to możliwe.

EWA STACHOWSKA-MUSIAŁ

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

APEL

Prezentujemy przykłady zniszczeń dokonanych przez wandalów bibliotecznych na zbiorach z wolnego dostępu i magazynu. Zamierzamy obudzić wśród naszych Czytelników

wrażliwość sumienia i ducha wspólnoty.

Mamy wspólny cel. Najwyższy czas, żeby bibliotekarze i czytelnicy rozpoczęli współpracę w wyłapywaniu niszczycieli. Niebawem nie będzie co czytać. Dzieło zniszczenia nabiera rozpędu. Prosimy P. T. Czytelników: **nie ignorujcie zagrożenia, bądźcie stróżami wspólnego majątku, identyfikujcie wandalów, informujcie bibliotekarzy o swoich obserwacjach i przypuszczeniach.**

Lepszy fałszywy sygnał niż żaden. Każdą informację sprawdzimy. Gwarantujemy anonimowość.

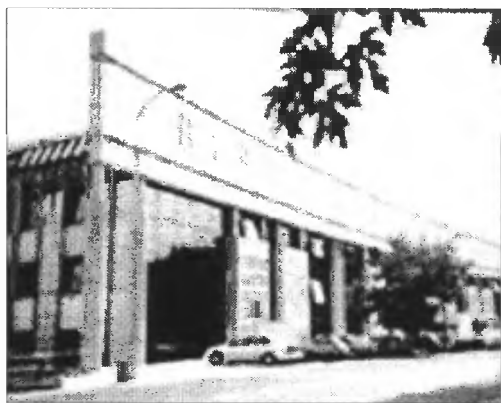
Przy eksponatach przedstawiliśmy rachunek kosztów, jakie ponosi Biblioteka. *Trwa wyścig o dostęp do informacji. Przez umyślne działanie złodziei i wandalów każdy następny czytelnik ma mniejsze szanse. Prosimy, bronieć Państwo swego prawa do informacji.*

Dbając o zbiory wolnego dostępu, pilnujcie Państwo swoich spraw.

Bibliotekarze BUW

5 lat Biblioteki Uniwersyteckiej na Powiślu

15.12.2004 r. minęło pięć lat odkąd pierwszy czytelnik przekroczył progi nowego gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, przy ul. Dobrej. Z tej okazji 20.12.2004 r., o godz. 15.30 odbyła się uroczystość jubileuszowa „5 lat Biblioteki Uniwersyteckiej na Powiślu”; oprócz pracowników w spotkaniu udział wzięli przedstawiciele władz uczelni, Senatu, bibliotek wydziałowych oraz bibliotek warszawskich.

Na wstępie Chór Kameralny UW Collegium Musicum odśpiewał „Gaudeamus igitur”, a potem głos zabrali: JM Rektor UW, prof. dr hab. Piotr Węgleński, który otworzył uroczystość oraz dyrektor BUW, Ewa Kobierska-Maciuszko, która dokonała podsumowania działalności BUW w minionym pięcioleciu. Zwróciła uwagę na fakt, że w tym okresie zaproponowano naszym czytelnikom nowe rozwiązania organizacyjne, ocenione jako przyjazne i funkcjonalne, a mianowicie:

- obszary z wolnym dostępem do współczesnej części zbiorów liczącej obecnie ok. 300 tys. książek i czasopism,

- rozbudowaną informację naukową online, dostępną całą dobę,

- lokalną sieć komputerową oferującą stały dostęp do specjalistycznych baz danych i czasopism elektronicznych,

- stałą łączność z siecią rozległą, również bezprzewodową,

- swobodę w wyborze miejsca i organizacji warsztatu pracy, również w kabinach indywidualnych, z uwzględnieniem potrzeb czytelników niepełnosprawnych,

- dogodne godziny otwarcia przez wszystkie dni tygodnia i w czasie wakacji.

Wszystko to zyskało uznanie w oczach czytelników, zwłaszcza młodych. W piątym roku dzia-

łalności ich liczba wynosi średnio 3350 czytelników dziennie (nie licząc wizyt wirtualnych), udostępnia się 980 tys. wol. rocznie, a adres Dobra 56/66 należy do najważniejszych na naukowej i kulturalnej mapie miasta. Nowy gmach BUW zmienił bowiem charakter tego fragmentu Powiśla i ożywił całą dzielnicę nadając jej bardziej śródmiejski, a przede wszystkim uniwersytecki charakter. Ponadto stał się jedną z atrakcji turystycznych Warszawy, zwłaszcza od momentu otwarcia ogrodu (2001) będącego ulubionym miejscem spotkań, wykorzystywanym także dla organizowania różnych imprez kulturalno-naukowych.

W części artystycznej spotkania studenci Akademii Teatralnej w Warszawie odczytali trafne i często zabawne komentarze czytelników, będące wypisami z Księgi Skarg i Wniosków oraz Księgi Pochwał. Następnie prof. dr hab. Andrzej Mencwel, przewodniczący Senackiej Komisji Bibliotecznej ogłosił konkurs dla studentów UW na limeryk o BUW, a Emilia Słomianowska-Kamińska, kierownik Gabinetu Dokumentów Życia Społecznego zaprezentowała pokaz slajdów: „Stary gmach BUW na pocztówkach z przełomu XIX i XX w.” Całość zakończył koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu wspomnianego wyżej Chóru Kameralnego i świąteczna lampka wina.

EWA STACHOWSKA-MUSIAŁ

„Niebieski Smok” w MiPBP w Kartuzach

Niniejszy artykuł opowiada o ciekawych rzeczach, które dzieją się za sprawą Teatryku Kukielkowego „Niebieski Smok”, który powstał przy Wypożyczalni dla Dzieci Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kartuzach.

Pomysł założenia teatryku kukielkowego powstał w 2002 r. przy okazji spotkania autorskiego ze znaną pisarką Anną Onichimowską, ponieważ zaliczało nam bardzo na tym, aby było to spotkanie szczególne.

Aktorami naszego teatryku zostały trzy dziewczynki z miejscowego Domu Dziecka oraz dwie inne czytelniczki zaprzyjaźnione z biblioteką. Kanwą scenariusza przedstawienia stał się fragment książki A. Onichimowskiej pt. *Dobry potwór nie jest zły*. U zaprzyjaźnionej „złotej rączki” powstał piękny, duży i stabilny parawan. Bajeczne, kukielkowe postacie wyszły spod ręki opiekunki teatryku Elżbiety Antkiewicz – bibliotekarki, która umie i lubi szyć. Dzieci od razu polubiły zarówno role, jak i kukielki.

Spotkanie było szczególne. Pani Anna zachwycała się naszym występem i indywidualnie dziękowała wszystkim występującym. Podczas spotkania poprosiliśmy naszego gościa o nadanie teatrykowi imienia i objęcie patronatu. W kronice teatryku pisarka umieściła taki wpis: „Bardzo się cieszę, że powstał nowy teatryk, tym bardziej, że jest to pierwszy teatr mojego imienia. Jego pierwszy spektakl pt. „Odwiedziny” wróży mu wielkie sukcesy. Niech żyje teatryk „Niebie-

ski Smok”. Życzę mu pięknych przedstawień i wiernej publiczności”. Życzenie A. Onichimowskiej spełnia się na każdym występie... Teatryk „Niebieski Smok” znany jest nie tylko w naszym pięknym mieście Kartuzy. Występujemy przede wszystkim w naszej placówce, ale przyjmujemy także zaproszenia od wszystkich, którzy chcą się z nami spotkać poza murami naszej biblioteki. Odwiedzamy zatem Dom Dziecka, przedszkola, biblioteki i szkoły z terenu całego powiatu kartuskiego. Występowaliśmy nawet w remizie strażackiej. Spotykamy się z najwspanialszą pu-

blicznością jaką można sobie wyobrazić żywą, aktywną i bardzo gościnną. Program występu nie ogranicza się tylko do przedstawienia teatrykowego, choć jest on oczywiście jego „gwóździem”. Celem spotkania jest wspólna zabawa z dziećmi. Bawimy się zatem przeprowadzając mini konkursy literackie, rozmawiając o czytaniu i innych ulubionych zajęciach. Pozwalamy na pozowanie do zdjęć z kukielkami, opowiadamy o naszej przyjaźni z panią Anną. Jest cudownie. Repertuar teatryku wzbogaca się przy okazji spotkań autorskich lub tradycyjnych świąt. Na spotkaniu z Wandą Chotomską w maju 2003 r. przedstawiliśmy „Różowy balonik”. Pani Wanda napisała

w kronice: „Jesteście wspaniali i autorka Was chwali. Dla „Niebieskiego Smoka” z serdecznym podziękowaniem za BALONIK”.

Z takich i podobnych opinii jesteśmy po prostu dumni. Teatrzyk „Niebieski Smok” nie tylko bawi dzieci w różnym wieku, ale także podoba się dorosłym. W styczniu br. zaproszone do nas z okazji „Dnia Babci” babcie z równym zainteresowaniem, jak ich wnuki oglądały nasze przedstawienie.

Źródłem pomysłów na dobrą piosenkę dla teatrzyku jest czasopismo „Świerszczyk”. W świerszczykowym „Supelku” są słowa i nuty piosenek, których potem uczymy się z I programem radiowym. Przy okazji ważnych kalendarzowych rocznic korzystamy także z wielu innych świerszczykowych pomysłów np. graficznych czy tekstowych. 15 września 2004 r. mieliśmy okazję osobiście podziękować za to twórcom na spotkaniu w gdań-

skiej bibliotece „Pod Żółtciem”. Tam „Niebieski Smok” razem wręczył przedstawicielom redakcji ręcznie malowaną laurkę. Było nam tym bardziej miło, że patron naszego teatrzyku, Anna Onichimowska, jest także związana ze „Świerszczykiem”, który tak lubimy czytać.

Kukiełki z teatrzyku mają w naszej bibliotece swoją siedzibę obok stanowiska internauty. Obydwa „kąciki” posiadają tych samych miłośników i nie ma między nimi rywalizacji. Potrzeba marzeń będzie dla dzieci wieczna, a ucieczka w świat baśni i snu bez względu na postępowanie techniki, modę i szpan będzie zawsze aktualna i nic nigdy jej nie zastąpi. Teatralna przygoda pozwala na wspólne, aktywne przeżywanie bajkowych fantazji i staje się dla wszystkich okazją do wyrażania głęboko skrytych uczuć.

KAZIMIERA NOWICKA

Wieczór Gombrowicza w Bibliotece Miejskiej w Inowrocławiu

„Bywa, że sobą zdumiewam siebie” – słowa Witolda Gombrowicza stały się mottem przewodnim wystawy zorganizowanej przez Bibliotekę Miejską im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu w ramach obchodów **Roku Gombrowicza**. Realizacja pomysłu uczczenia stulecia urodzin pisarza napotkała wiele trudności. Starania o pozyskanie z Fundacji Kultury fotografii Bohdana Paczowskiego, utrwalających ostatnie lata Gombrowicza trwały bez mała pół roku.

Po wielomiesięcznych przygotowaniach w dniu 21.10.2004 r. miało miejsce otwarcie wystawy, nad którą honorowy patronat objął prezydent Miasta Inowrocławia Ryszard Brejza. Do Galerii Miejskiej przybyło liczne grono zaproszonych gości, młodzież szkolna i przedstawiciele inowrocławskich mediów.

Na wystawę złożony był materiał ze zbiorów Biblioteki Miejskiej dotyczące życia i twórczości Witolda Gombrowicza oraz wspomniane wcześniej fotografie. Całość została tak podzielona, aby odzwierciedlić losy autora *Ferdydurke*.

Pierwsza część poświęcona została dzieciństwu i młodości pisarza spędzonych w rodzinnym kraju. Urodzony w 1904 r. w Maloszycach pod Opątkowem w rodzinie o tradycjach szlacheckich odebrał staranne wykształcenie. Przez jakiś czas był aplikantem w sądach warszawskich, wkrótce jednak porzucił karierę prawniczą i poświęcił się wyłącznie pracy literackiej. Z tego okresu po-

chodzą pierwsze utwory Gombrowicza, które nie zyskały jednak uznania krytyki. W pierwszej powieści *Ferdydurke* wydanej w 1937 r. pojawiają się wątki kontynuowane przez autora w późniejszych utworach. Tu po raz pierwszy czytelnicy zetknęli się ze słynną „gębą”, czyli maską przybieraną przez człowieka wobec innych ludzi. Rok później ukazał się pierwszy tekst dramatyczny *Iwona, księżniczka Burgunda*, który przeszedł bez echa.

Kolejna część wystawy to pobyt Witolda Gombrowicza w Argentynie, dokąd wyjechał w sierpniu 1939 r. Tam zastała go wojna. Pisarz nie powrócił do kraju i podjął pracę w Banku Polskim w Buenos Aires. Unikał środowiska polskiej emigracji, która również nie akceptowała pisarza. Nawiązał jednak szereg kontaktów z intelektualistami argentyńskimi. W Ameryce Południowej powstał dramat *Ślub* grywany dzisiaj na wielu scenach świata i powieść *Trans-Atlantyk*, stanowiąca swoisty rozrachunek z ojczyzną.

Powrót do Europy nastąpił dzięki stypendium Fundacji Forda w 1963 r.

Po rocznym pobycie w Berlinie Zachodnim pisarz osiedlił się na resztę życia we Francji. Na lata 60. XX w. przypadła międzynarodowa popularność Gombrowicza, czemu poświęcony został obszerny fragment wystawy. W tej części znalazły się wydania powieści *Pornografia* i *Kosmos*, a także *Dziennik* pisany od 1953 r. aż do śmierci pisarza. Przez wielu uznawany jest za najwybitniejsze dzieło Gombrowicza, swoisty portret artysty z elementami parodii i groteski. Zaakcento-

wano również kontakty Gombrowicza z Instytutem Literackim w Paryżu, gdzie ukazała się większość dzieł autora *Operetki*.

W kolejnej części ekspozycji odnotowano związki Gombrowicza z teatrem. Jego utwory dramatyczne trafiają nadal na polskie i zagraniczne sceny. Znany reżyser teatralny Jerzy Jarocki twierdzi, że dzisiejszy polski teatr podszty jest Gombrowiczem od Jerzego Grotowskiego poczynając, a na Grzegorz Jarzynie kończąc.

Jako element wzbogacający tę prezentację wykorzystano cytaty z dzieł pisarza, które zdobyły popularność i zagościły w codziennym języku Polaków.

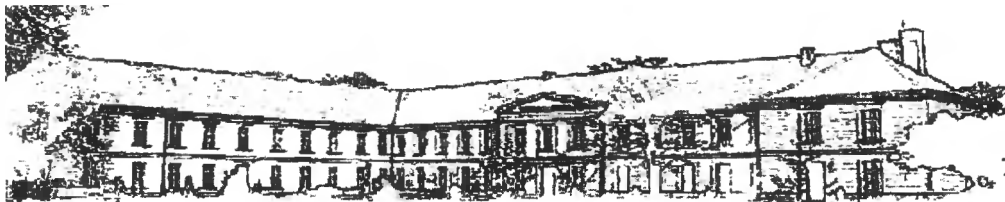
Centralnym punktem wystawy był wybór 30 fotografii autorstwa publicysty i architekta Bohdana Paczowskiego. Zdjęcia zostały wykonane w ostatnim okresie życia Witolda Gombrowicza w Chiavari (Włochy) oraz w Vence (Francja). Są one owocem przyjaźni pomiędzy Gombrowiczem i jego żoną a Marią i Bohdanem Paczowskimi, trwającą od 1965 r. aż do śmierci pisarza

w 1969 r. Obok Gombrowicza na zdjęciach obecni są Rita Labrosse oraz Sławomir Mrożek, Konstanty Jeleński i Jan Lenica. Fotografie te prezentowane będą m.in. w Łodzi, Moskwie, Bukareszcie, Rzymie i Nowym Jorku.

Wystawa trwała do 11 listopada 2004 r. i cieszyła się dużym powodzeniem. W drugiej części wieczoru odbyło się spotkanie z Joanną Siedlecką, autorką reporterskich biografii, które przyniosły jej rozgłos: *Mahatma Witkac* o Witkacym, *Czarny ptasior* o Kosińskim, *Pan od poezji* o Herbercie i nagrodzony Warszawską Premierą Literacką, czterokrotnie wznawiany *Jaśnie Panicz*, w którym ocaliła pamięć o Witoldzie Gombrowiczu. Autorka odsłoniła kulisy powstania książki i przybliżyła osobę pisarza. Miłym zakończeniem była możliwość zakupu książki *Jaśnie Panicz* i uzyskanie autografu pisarki.

DOROTA DROBNIK-STEFAŃSKA

micronik Cytelni Głównej Biblioteki Miejskiej
im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu

Ferie zimowe w Bibliotece Publicznej w Trzebiatowie

Dzieci, które nie wyjeżdżają na ferie zimowe mogą spędzić ciekawie czas w dziale dziecięcym Biblioteki Publicznej im. Marii z Czartoryskich Wirtemberskiej w Trzebiatowie. Od kilku lat ferie „organizowane” są w ciekawym regionie świata. Dzieci poprzez zabawę poznają różne kultury. Uczą się przy tym tolerancji i poszanowania dla innych kultur. Staramy się by poznawane „zakątki świata” były odmienne kulturowo i egzotyczne. Opieramy się przy tym na odpowiednio dobranej literaturze.

Były więc ferie „na biegunie północnym”, gdzie książki A. i Cz. Centkiewiczów są naszą skarbnicą wiedzy. Na feriiach u „Majów i Azteków” jako pomoce naukowe posłużyły mitologiczne tych krajów i piękne albumy. Ferie „w krainie kangurów”, zostały uatrakcyjnione spotkaniem z gościem, który rok spędził w Australii. Schemat spotkań trwających codziennie dwie godziny jest następujący:

● wystawka tematyczna (literatura piękna, popularnonaukowa, zdjęcia, albumy, wypożyczone rekwizyty),

● zaproszenie osoby, która w jakiś sposób związana jest z daną kulturą,

● poznanie zwyczajów fauny i flory,

● „zbudowanie” wioski (afrykańskiej, eskimońskiej, indiańskiej),

● wykonanie strojów z danego kręgu kulturowego,

● drama związana z daną kulturą,

● zajęcia plastyczne tematycznie związane z daną kulturą,

● zakończenie ferii bałem w wykonanych strojach w rytm starannie dobranej muzyki.

W tym roku ferie zimowe będą u Indian z Północnej Ameryki. Nasze podróże mogą trwać jeszcze wiele lat.

SALOMEA BARWIKOWSKA

bibliotekarka

Jak komunikować się w bibliotece ?

5

Trudny odbiorca

Odbiorca komunikatu jest równie ważny, jak jego nadawca. W wielu sytuacjach komunikacyjnych odbiorca jest niezbędnym warunkiem jej istnienia. Nawet, jeżeli wygłasza się monolog, trzeba mieć odbiorcę. Hamlet mówiący swój wielki monolog *Być, albo nie być...* zwraca się i do Boga, i do siebie, ale zwraca się poprzez aktora i autora sztuki także i do nas, do widzów, słuchaczy, czytelników.

Myśląc o odbiorcy, pamiętać należy, że:

Każdy odbiorca jest inny:

Jeden odbiorca jest wykształcony wszechstronnie, inny jest specjalistą w swojej bardzo wąskiej dziedzinie, jeszcze inny ma wykształcenie jedynie podstawowe.

Jeden lubi słuchać, drugi mówić.

Jeden najpierw cię wysłucha a potem zamieni się w odtwórcę swojego własnego monologu.

Jeden lubi rozmowy w „cztery oczy”, inny lubi brać udział w zbiorowych dyskusjach.

Jeden uczestnik rozmowy posiada umiejętność dialogowania z drugim rozmówcą, dla kogoś innego rozmowa jest przysłowiową „katorgą”.

Jeden odbiorca ma świadomość tego, iż będąc w sytuacji komunikacyjnej w miejscu publicznym jest słuchany, inny zupełnie zatracza świadomość czasu i miejsca.

Jeden odbiorca w trakcie swojej wypowiedzi jest skupiony na tym, o czym mówi, inny jest roztrągniony.

Jeden odbiorca ma doświadczenie w uczestniczeniu w sytuacjach publicznych (bywał na prelekcjach, na spotkaniach z twórcami, w teatrze), drugi nigdy nie był w teatrze, nawet jako dziecko, a jedynym jego doświadczeniem komunikacyjnym jest oglądanie telewizji.

Bywają odbiorcy bardzo podatni na negatywne wpływy wzorców zachowań lansowanych przez media np. zwracanie się prowadzących teleturniej telewizyjne do starszych wiekiem uczestników po imieniu, jak do młodzieńca lub równolatka np. *No świetnie Zenek! czy brawo Janeczka, wygrałaś mikser!*

Jeden odbiorca komunikuje się z drugą osobą, gdyż tego chce i ten kontakt jest mu potrzebny. A drugi komunikuje się dlatego, że musi.

Jeden jest otwarty na komunikat nadawcy, drugi jest „zaimpregnowany” i np. nie daje się przekonać żadnymi argumentami.

Jeden odbiorca jest otwarty i przyjazny na drugiego człowieka, drugi jest zamknięty i każdego uważa za swojego wroga.

Ten sam odbiorca w różnych sytuacjach komunikacyjnych może zachowywać się bardzo różnie:

Osoba spokojna w rozmowie tylko z jednym rozmówcą jest spokojna, opanowana a w sytuacji większej liczby rozmówców staje się agresywna.

Osoba będąca aktywnym, przyjemnym uczestnikiem dyskusji, staje się „nie do wytrzymania” w sytuacji, kiedy nie będąc zaproszoną, jest tylko biernym jej obserwatorem.

Osoba komunikująca się z kimś bardziej wykształconym jest skupiona, uległa, zdolna do kompromisu, a w sytuacji kontaktu z osobą uboższą w wiedzę staje się nagle dominująca, niezdolna do jakiegokolwiek kompromisu.

Inaczej zachowują i komunikują się między sobą odbiorcy i nadawcy komunikatów będący w zależnościach: zawodowych, artystycznych, rodzinnych, biznesowych itp. czy relacjach: zwierzchnik-podwładny.

Bywają odbiorcy, do których nadawcy chętnie wracają, np. grupa uczniów w małym kółku teatralnym w małej miejscowości położonej na uboczu ośrodków kultury, która z zapartym tchem i otwartymi z zachwyty buziami uczestniczyła w spotkaniu „z żywym aktorem”, ponieważ nigdy nie miała kontaktu z aktorem, ani też nigdy nikt nie przyjechał do ich małej miejscowości. A bywają i tacy odbiorcy, do których nie ma się ochoty wracać, gdyż ani niczego nie chcą się dowiedzieć, ani nauczyć, ani nikogo poznać, bo wszystko już widzieli, poznali (np. przekarmiona atrakcjami młodzież z dużych miast i bogatych środowisk).

Dzieci i osoby starsze – odbiorca dnia codziennego

Wiedząc, że słuchaczem będzie dziecko lub osoba starsza, czy jako odbiorca indywidualny czy grupowy, pamiętać należy o podstawowych zasadach wypowiedzi, które ułatwią tej grupie słuchaczy odbiór komunikatu:

Zwolnić tempo wypowiedzi.

Robić dłuższe pauzy między zdaniem, poszczególnymi tematami, częściami wypowiedzi.

Zwiększyć aktywność artykulacyjną, szczególnie w przypadku głosek bezdźwięcznych w wygłosie, trudnych zbiegów i zbitek, podwójnych samogłosek.

Dokładnie wymawiać nazwy, nazwiska, daty. Wyraźnie i czytelnie oddzielać i czytać cytaty. Wielokrotnie powtórzyć ważną informację, fragment.

Nie popadać w irytację kiedy musimy informację, czy tekst powtórzyć dwa, trzy, kilka razy.

To, co jest bardzo ważne i istotne dla odbiorcy dodatkowo zapiszmy (ważna data, nazwisko, telefon, tytuł, nazwa) i dajmy zainteresowanym w formie czytelnej notatki.

Odbiorcy niepełnosprawni – odbiorca wyjątkowy

Dla takiego odbiorcy każda sytuacja komunikacyjna, w której mogą uczestniczyć jest wielkim świętem i olbrzymim przeżyciem. Dla mnie, jako aktorki występ przed taką publicznością zawsze niesie nie tylko świadomość bardzo dobrego wykonania mojego zadania, poczucie odpowiedzialności za słowo, gest, spojrzenie, ale i wielką satysfakcję. Odbiorcy niepełnosprawni wspaniale obserwują, bacznie postrzegają i pięknie słuchają. Potrafią bardzo szczerze podziękować za występ. Dlatego, jako odbiorcy czynni nie mogą być pomijani przy organizowaniu konferencji, spotkań, wieczornic, spektakli. Bo naprawdę chcą i mogą być równorzędnym partnerem w dialogu z drugim człowiekiem. Pamiętajmy także, że w wypadku osób niepełnosprawnych dodatkowym odbiorcą są także ich opiekunowie, na których leży obowiązek czuwania i opieki nad niepełnosprawnym, ale którzy także będą w tej sytuacji naszymi słuchaczami i widzami.

Odbiorca szkodliwy dla nadawcy oraz innych odbiorców, to odbiorca który:

Przerywa mówiącym:

Uaktywnia się już po tytule referatu, który często mu nie odpowiada i z sali daje się słyszeć słowa: *Nie rozumiem tytułu albo o czym to będzie?* kierowane donośnym głosem do siebie lub do sąsiadów. Tym samym „szkodnik” już na początku wytrąca ze stanu skupienia zarówno stremowanego referenta, jak i skupionych słuchaczy.

Często reaguje dopiero na jakieś słowo, dłuższe zdanie, niedokładną datę czy kontrowersyjne nazwisko. Zaczyna komentować w przybliżeniu tak: *Ale co on mówi, to nie było w czasie wojny punickiej tylko ateńskiej* lub *Co pan wie o życiu Mickiewicza, skoro pan jego listów nie przeczytał* lub *Ptaszyński opracował to niedokładnie*. Komentuje każde zdanie, każdy przedstawiony fakt, każde wymienione nazwisko śmiechem, jednym słowem lub zwrotem: *No tak, Co jeszcze, No nie, Bzdura*. Komentarz najpierw kieruje do siebie, następnie do sąsiadów, jakby u nich szukając

potwierdzenia dla swoich słów i racji. Wchodzi w bezpośrednią polemikę z nadawcą a nawet z innymi nadawcami: *Ale niech pan mi powie, bo ja przeczytałem, że...*

Namolnie drąży temat: *Ale niech pan wreszcie przyzna, że to był błąd historyczny. Dlaczego pan nie chce mi przyznać racji?*

Z niczym się nie zgadza: *Nie zgadzam się z panem* lub *Nie zgadzam się z tą tezą* lub *Nie mogę zgodzić się z tym poglądem*.

Podważa kompetencje osób występujących: *Ten profesor to na niczym się nie zna*. Szydzi z występujących oraz z innych odbiorców: *Ale się beznadziejnie ubrała* lub *Myslałam, że on jest wyższy*. *W telewizji wyglądał na wysokiego*.

Złości się, demonstracyjnie syka, a nawet używa słów wulgarnych.

Popisuje się:

Pod pozorem np. zadania pytania wygłasza orację na swój ulubiony temat, często nie mającą nic wspólnego ani z jakimkolwiek pytaniem, ani z tematem prezentowanym przez innych w danym momencie.

Popisuje się swoją wiedzą autentyczną, albo wiedzą pozorną nie mającą nic wspólnego z np. prezentowaną dyskusją.

Popisuje się cytatami, datami, liczbą przeczytanych książek, artykułów.

Popisuje się znajomością ze znanymi ludźmi życia publicznego.

Nie dopuszcza innych do głosu. Często „wcina się” w czyjąś wypowiedź: *Ale ja myślę tak samo...* lub *Właśnie ja byłem świadkiem takiego zdarzenia, w którym...* lub *Ale jeszcze tylko jeden przykład. Już ostatni*.

Zagaduje sąsiadów:

Negatywnym komentarzem: *Ale to długo trwa. Nie nudzi się pani?*

Wątpiącym zdziwieniem: *Słyszał pan, aby ktoś mówił takie rzeczy?*

Tyradą pytań: *Ja myślałem, że prelekcja będzie o sadzonkach, a ten pan mówi o szkodliwości palenia. Miał być inny referat. Wiedział pan? To nie dzisiaj? Za tydzień?*

Pytaniem o godzinę, o przerwę, o toaletę, kawiarnię.

Pytaniem o rzeczy niezwiązane z tematem wystąpienia.

Zachowuje się prowokacyjnie, co jest bardzo naganne i niekulturalne:

Prawi wątpliwe komplementy kobietom.

Głośno umawia się z kimś na spotkanie.

Ostentacyjnie wyjmuje i czyta gazetę.

Usiłuje zapalić papierosa. Zwykle w takiej sytuacji osoby odpowiedzialne za prawidłowy przebieg spotkania winny poprosić taką osobę o wyjście do pomieszczenia dla pałacy.

Wyjmuje telefon komórkowy i prowadzi głośną rozmowę.

Wyjmuje wakmana, nakłada na uszy i słuca z zamkniętymi oczyma.

Żuje gumę.

Głośno wyjmuje cukierka, ciasteczka i je. Wyjmuje butelkę z napojem i pije.

Czesze się.

Poprawia makijaż.

Ogląda garderobę.

Ogląda paznokcie, ukradkiem piłując je lub obcinając.

Spogląda na zegarek.

Pokazuje na mię, żeby otworzyć okno.

Bez słowa, głośno odstawiając krzesło i przepychając się przez innych, wychodzi ze spotkania, nie czekając nawet na przerwę.

Szkodliwym odbiorcą może być także jeden z uczestników spotkania, prelekcji, artystycznej prezentacji, czyli nadawca, który:

Nie zwraca uwagi na czas wypowiedzi, który został mu przydzielony przez prowadzącego, czy na tekst, jaki ma powiedzieć i prezentuje wszystko, co wie na dany temat jako swoista „encyklopedia”.

Ciągle cynicznie stwierdza: *i tak nic z tego nie wyniknie dla kultury*.

Nie znosząc sprzeciwu, nawet w sytuacji wystąpienia publicznego, despotycznie dyryguje wszystkimi, usiłując wszystkim narzucić swój pogląd: *Właściwie ma pan słusność, ale nie sądzę, aby znalazł pan zwolenników swojej tezy. Jednak wiele osób myśli tak jak, ja. lub Proszę ze mną nie dyskutować! Co pan na ten temat wie?*

Nie będąc skupionym na tym, co ma zaprezentować obserwuje innych nadawców lub obserwuje publiczność. Konsekwencją takiego zachowania jest to, iż kiedy przychodzi kolej na jego głos, występ, nie wie gdzie jest, co ma robić, co powie-

dzieć. Wówczas dekoncentruje wszystkich, dezorganizuje i paraliżuje przekaz publiczny.

Będąc bałaganiarzem, ciągle szuka czegoś w swoich notatkach, gubi kartki, coś wyjmuje z teczki, coś do niej wkłada.

Jest w ogóle nieprzygotowana do występu: ani merytorycznie, ani psychicznie.

Po raz pierwszy uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej; nie ma ani doświadczenia, ani świadomości, w jakiej sytuacji, miejscu i czasie się znajduje.

Trudnym odbiorcą może być także osoba przypadkowa, zupełnie do odbioru konkretnej formy komunikatu nieprzygotowana:

Osoba, która znalazła się w danym miejscu, czasie i sytuacji zupełnie przez przypadek. Będąc niezorientowaną może niechący przeszkadzać, błędzić wśród gości, szukać wyjścia, obsługi obiektu. Jeżeli się komuś przydarzy być osobą niechący przeszkadzającą, należy przeprosić i cicho opuścić salę.

Pracownik z obsługi technicznej, lub innych służb np. lekarz pogotowia, strażak, który akurat musi przejść przez salę, aby dotrzeć do innych pomieszczeń.

Inny pracownik, który nie był zorientowany, iż w tej sali odbywa się np. konferencja i wejściem na salę wchodzi wprost na mówiącego przy mównicy. Zwykłe słowo *Przepraszam* i wycofanie się będzie najwłaściwszym zachowaniem.

Ekipa radia lub telewizji, która akurat przygotowuje reportaż, migawkę do wiadomości, serwis informacyjny lub wywiad z uczestnikami.

Oficjalni goście, którzy przy okazji np. wizyty u dyrektora placówki, burmistrza, prezydenta miasta chcą obejrzeć świetlicę, dom kultury, wejść na konferencję.

MAŁGORZATA PIETRZAK

Projekty kulturalne

W niniejszym artykule prezentuję formy pracy, jakie podjęłam w prowadzonej przeze mnie filii nr 7 Biblioteki Miejskiej w Puławach. Opierając się na długoltnim doświadczeniu w pracy z dziećmi i młodzieżą, mogę stwierdzić iż prowadzenie rocznego cyklu zajęć przynosi wymierne efekty statystyczne i edukacyjne. Podzielnic się przeze mnie takimi formami pracy, być może zainspiruje inne osoby pracujące z dziećmi w bibliotecce do podjęcia tego typu działań, lub skłoni je do podzielenia się swoimi doświadczeniami na łamach „Poradnika Bibliotekarza”.

Program ścieżki przedmiotowej edukacja czytelnicza i medialna obowiązuje od kilku lat. Chcia-

łabym podzielić się swoimi doświadczeniami z punktu widzenia biblioteki publicznej. W ciągu ostatniego roku szkolnego 2003/2004 zrealizowałam równoległe trzy projekty kulturalne przeznaczone dla grupy zerówkowej, klas I-III i gimnazjum.

Pierwszy z nich „Książka twoim przyjacielem” przeznaczony dla sześciolatków ma na celu rozbudzenie świadomości czytelniczej i przybliżenie dorobku twórców literatury dziecięcej. Adresatem była jedna grupa dzieci, z którą spotkania na zajęciach odbywały się raz w miesiącu. Zadania do zrealizowania, które sobie postawiłam to przede wszystkim wprowadzenie dzieci w świat książki i biblioteki. Zaczęło się oczywiście od pasowania na czytelnika biblioteki, poprzez po-

znawanie twórczości Brzechwy, Tuwima. Oddzielny temat obejmował legendy polskie, i poznanie bajek polskich autorów. Zakres tematyczny obejmował zarówno literaturę związaną ze zmianami pór roku (Od wiosny do wiosny – wokół twórczości Hanny Zdzitowieckiej), poznanie literatury popularnonaukowej (W zaczarowanym świecie motyli), do obcej np. książki twórcy *Kubusia Puchatka* A. A. Milne'a. Efektem wspomnianych działań było zwiększenie liczby czytelników i wypożyczeń oraz skojarzenie biblioteki z miejscem, gdzie można przyjemnie spędzić czas z książką.

Kontynuacją podjętych działań jest projekt „**Autorzy naszych lektur naszymi przyjaciółmi**” przeznaczony dla klas I-III szkoły podstawowej. Celem jego jest kształtowanie nawyku czytania i korzystania z biblioteki publicznej, rozwijanie zainteresowań czytelniczych, dostarczenie uczniom niezbędnych wiadomości i podstaw umiejętnego korzystania ze zbiorów bibliotecznych i warsztatu informacyjnego.

Poprzez regularne spotkania (przynajmniej raz w miesiącu) oscylujące wokół lektur szkolnych, które w zasadzie są pretekstem do poznania twórczości poszczególnych autorów, uczniowie klas I-III korzystający tym samym ze zbiorów biblioteki, mieli możliwość poznania jej zasobów, zaś proponowane tematy same mówią o ich twórcach.

I tak zabawa czytelnicza przebiegała wokół *Psołek i śmieszek* J. Porazińskiej, poprzez *Krajinę baśni i fantazji* (wybrane utwory klasyków literatury polskiej), *Zaczarowaną zagrodę* A. i Cz. Centkiewiczów, czy spotkanie z *Pucem, Bursztynem i gośćmi* Jana Grabowskiego.

Absolutnym przebojem stała się zabawa czytelnicza „**Tworzymy tableau naszych literatów i przyznajemy „złote” serduszek ulubionemu autorowi**”, gdzie bezapelacyjnie zwyciężył Jan Brzechwa, wyprzedzając Juliana Tuwima i... Marię Konopnicką. Z procesem powstawania książki dzieci mogły zapoznać się na zajęciach „**Od autora do czytelnika**” czego nieoczekiwanym efektem stała się własna książka zrobiona przez klasę I.

Na szczególną uwagę zasługują dwie formy proponowane w czasie cyklicznej imprezy z okazji Dni Puław. Są to „**Godło, hymn, barwy**” (miasta

Polski, UE) oraz zabawa czytelnicza „**Patroni naszych ulic**”, której celem jest poznanie własnej miejscowości poprzez patronów ulic, a także patronów zasłużonych dla środowiska lokalnego, regionu i kraju. Miłym akcentem tych działań były materiały promocyjne pozyskane dzięki uprzejmości Wydziału Integracji Europejskiej i Promocji Urzędu Miasta Puławy.

„**Świadomy odbiorca**” to projekt z edukacji czytelniczo-medialnej przeznaczony dla klasy II gimnazjum, którego celem jest propagowanie literatury z różnych dziedzin wiedzy, tworzenie warunków do jej zdobywania z różnych źródeł informacji, a przede wszystkim uświadomienie roli mass mediów i stosowanych przez nie środków i zabiegów socjotechnicznych.

Na dziesięciu spotkaniach, które odbyły się w ciągu roku szkolnego, uczniowie mieli możliwość zapoznać się z „**Reklamą jako środkiem manipulacji i perswazji**”, zastanowić się czy obecnie – „**Komiks to już mit zdegradowany?**”, porozmawiać o tym „**Czy A. Kmicic mógłby być bohaterem westernu?**”, spróbować zredagować scenariusz filmowy i scenopis. Poznać „**Reportaż jako gatunek literacki**” w oparciu o twórczość R. Kapuścińskiego. Porozmawiać o wartościach na podstawie „**Wątków miłosnych w literaturze**”, czy wziąć udział w warsztatach teatralnych prowadzonych przez instruktora teatralnego.

Na zajęciach edukacyjnych pod zmiennym tytułem – „**Bądźmy dumni z polskiej muzyki**” w oparciu o adaptacje tekstów poetyckich w muzyce, uczniowie poszukiwali odpowiedzi na pytanie – **Czego tak naprawdę twórca i odbiorca oczekują od siebie?**

Podsumowaniem naszych spotkań był temat „**Czytać nie czytać – ankieta i debata nad potrzebą i sensem czytania**”.

Skloniło to autorki projektu, mnie i Renatę Sykułę, polonistkę Gimnazjum Publicznego nr 1 w Puławach, do przeprowadzenia ankiety – **Pomyśl co już wiesz, a co chciałbyś wiedzieć**, co stało się punktem wyjścia do jego kontynuacji w roku przyszłym.

ELŻBIETA NAWROCKA

starszy kustosz, kierownik filii bibliotecznej nr 7
Biblioteki Miejskiej w Puławach

DO AUTORÓW

Redakcja uprzejmie prosi Autorów nadsyłających teksty do druku o podawanie następujących danych:

1. Imię i nazwisko
2. Data i miejsce urodzenia
3. Imiona rodziców
4. Adres zamieszkania
5. Adres urzędu skarbowego

6. Nr PESEL
7. Nr NIP
8. Miejsce pracy i funkcja
9. Numer konta bankowego

Prosimy o przysyłanie tekstów wraz z dyskietkami i dołączonymi zdjęciami (dyskietki i zdjęcia należy podpisać!)

W krainie baśni i fantazji

Projekt okazji edukacyjnej

Termin „okazja edukacyjna” powinien być kojarzony z Wrocławską Szkołą Przyszłości i jej liderem prof. dr. hab. Ryszardem M. Łukaszewiczem. W metodzie projektowania okazji, rozumianej jako sposób działania, dziecko ma możliwość sterowania własną aktywnością. Metoda projektowania okazji edukacyjnych zawiera następujące elementy¹:

I. Przedmiot odkrycia dziecka

Zastanawiamy się nad tym, czy pomysł dotyczy poznania czegoś nowego, nauczania posługiwania się nowymi przedmiotami, narzędziami czy słowami, czy też o umożliwienie dziecku tworzenia czegoś zupełnie nowego.

II. Punkt wyjścia

Organizujemy takie sytuacje, które zaciekawiają dzieci, skierują ich uwagę na to, co wiąże się z okazją edukacyjną oraz motywują do dalszego uczestnictwa. Dobrze byłoby, aby sytuacje początkowe niosły ze sobą element zaskoczenia, niespodzianki, zdziwienia.

III. Zadania

Umożliwiamy dzieciom samodzielny wybór pomysłów (zadania otwarte), dotyczy to wszystkich zaprojektowanych sytuacji oraz włączamy ich w tok działania. Stawiając zadania otwarte lub zamknięte, umożliwiamy dzieciom ciągłe podejmowanie i rozwiązywanie zadań.

IV. Warunki materialne

Wybieramy miejsce, w którym będzie przebiegać okazja edukacyjna (sala, ogród, las, łąka itp.) dobieramy przedmioty, teksty, materiały, nagrania, ilustracje.

V. Element wymagający wyeksponowania

Uświadamiamy dzieciom, co jest szczególnie ważne.

W metodzie projektowania okazji edukacyjnej dziecko ma możliwość wyboru sterowania własną aktywnością. Twórczą aktywnością w każdej dziedzinie jest poznawanie świata, dzięki dokonywaniu odkryć przez samo dziecko.

Poniżej zamieszczam przykładowy projekt okazji edukacyjnej, który przeprowadziłam w grupie 5-6 latków w przedszkolu.

W świecie bajki i fantazji – projekt okazji edukacyjnej

I. Przedmiot odkrycia

Poznanie bohaterów z bajek dla dzieci. Wcielenie się w niektóre postacie występujące w tych bajkach, dzięki nieograniczonym możliwościom wyobraźni.

II. Punkt wyjścia

Dzieci przed wejściem do sali dostają bilety w czterech kolorach (żółte, czerwone, niebieskie, zielone). W sali porozkładane są w różnej wielkości pudełkach rzeczy, przedmioty, związane z czterema bohaterami bajek: *Kopciuszek*, *Królowna Śnieżka*, *Kot w butach*, *Czerwony kapturek*. Nauczycielka zakłopotana chodzi po sali i zagląda do pudełek, łapie się za głowę, zastanawia. Dzieci obserwują, zadają pytania: „Co pani robi?”, „Czego pani szuka?”, „Co pani zgubiła?” itp. Nauczycielka odpowiada: Szukam bohaterów bajek, ale oni się wymieszali, zrobili mi psikusa. Nie wiem jak ich pozbiierać, ale mam pomysł, wy mi pomożecie.

III. Zadania

1. Uporządkujcie przedmioty i napisy, które pasują do waszej bajki (dzieci zaznaczone kolorem biletów).

- żółta (bucik-pantofelek, ziarenka grochu i popiół, suknia balowa, czarodziejska różdżka),
- czerwona (jabłko, lusterko, krasnoludek, siedem łyżeczek),
- niebieska (kapelusz, but z długą cholewą, kot, rysunek młyna),
- zielona (koszyk, czerwony czepek, rysunek wilka).

2. Nazwijcie swoje bajki, czy znacie ich bohaterów, ich tytuły.

Przeczytajcie i ułóżcie podpisy do bajek.

3. Opowiedz fragment bajki, która kojarzy się tobie ze znalezionymi przedmiotami.

4. Przedstaw ruchem, gestem tę bajkę.

5. Narysuj postać ze swojej bajki.

6. Przebierz się za bohatera bajkowego. (Możesz wykorzystać przygotowane rzeczy).

7. Zabawa bajkowych postaci przy muzyce.

IV. Pomoce dydaktyczne

Bilety w czterech kolorach (żółty, czerwony, niebieski, zielony), pantofelek, ziarenka grochu z popiołem, suknia balowa, jabłko, lusterko, krasnoludek, 7 łyżeczek, kapelusz, but, kot, koszyk, czerwony czepek, rysunek wilka, napisy tytułów bajek, napisy: kot, kapelusz, but, Janek, młyn,

¹ J. Zwiernik: *Alternatywa w edukacji przedszkolnej*. Wrocław 1996, s. 53-54.

bal, dynia, groch, suknia balowa, krasnoludek, las, lustro, wilk, koszyk, babcia, kredki, kartki, bibuła, wstążki, materiały w różne wzory i faktury, kapelusz, korony i inne nakrycia głowy, ubrania przyniesione przez dzieci, maska wilka, kota, szary papier, nagranie muzyki tanecznej.

V. Element wymagający wyeksponowania

Każdy z nas lubi się przebierać i udawać kogoś innego. Lubimy bohaterów z bajek i chcemy czasami nimi być. Ważne jest uświadomienie dzieciom, jak ważne są bajki i morały z nich płynące oraz jak ważne są ich marzenia.

LITERATURA

1. Brańska E.: *Statut przedszkola. Koncepcja przedszkola odpowiadającego potrzebom dziecka i jego rodziny*. „Wychowawca w Przedszkolu” 2000 nr 4.
2. Łukaszewicz R. M.: *Edukacja z wyobraźnią, czyli jak podróżować bez map*. Wrocław, 1994.
3. Zwierchnik J.: *Alternatywa w edukacji przedszkolnej*. Wrocław, 1996.

KRYSTYNA GAWRYLUK

nauczycielka Przedszkola Samorządowego nr 47
w Białymstoku

Wi@domości

Czytelnictwo w więzieniach

● W Polsce jest 156 zakładów karnych i aresztów śledczych oraz 32 oddziały zewnętrzne im podległe. Na koniec grudnia 2004 r. przebywało w nich 80 368 więźniów. W każdym zakładzie karnym funkcjonuje biblioteka zakładowa, a w nielicznych więzieniach i aresztach śledczych punkty biblioteczne. Więzienne biblioteki liczą 1,6 mln wol., w tym znaczna część zbiorów to książki przestarzałe, z okresu PRL-u. Więźniowie chętnie czytają literaturę prawną i beletrystykę, w tym kryminały. Osadzony czyta średnio 4,5 książki rocznie, podczas gdy średnia krajowa wynosi 0,6 książki rocznie. 25.01.2005 r. odbyła się w Areszcie Śledczym przy ul. Rakowieckiej w Warszawie uroczystość przekazania 3 tys. książek od wydawców i Bractwa Kawalców Gutenberga. Więcej o bibliotekach więziennych i czytelnictwie więźniów w artykule R. Seroczynskiego, który ukaże się w następnym numerze „Poradnika”.

Podaruj skazanemu książkę

● Więźniowie mają czas i czytają książki. Biblioteka we wrocławskim więzieniu przy ul. Kleczkowskiej liczy ponad 20 tys. książek, ale to wciąż za mało. Na uzupełnianie zbiorów nie ma pieniędzy. Studenci prawa Uniwersytetu Wrocławskiego zorganizowali akcję charytatywną „Podaruj skazanemu książkę”. Książki przynoszą studenci, profesorowie i mieszkańcy Wrocławia. Są to nie tylko stare wydania, ale również nowości jak np. biografie Billa Clintona i jego żony Hilary. Książki trafiają do więźniów wrocławskich.

Targi Książki dla Dzieci w Poznaniu – w nowym kształcie

● Poznańskie Targi Książki Dziecięcej są organizowane od 2002 r. Początki były skromne i trudne. Po trzech latach działalności impreza przeobraża się. Tegoroczne Targi odbędą się po raz pierwszy

w nowym terminie, już 25-27 lutego. Program poszerzono o książkę edukacyjną: wydawnictwa szkolne i podręczniki. Współorganizatorem imprezy obok Polskiego Towarzystwa Wydawców Książki i Centrum Kultury „Zamek” są Międzynarodowe Targi Poznańskie. Nowa lokalizacja targów to tereny MTP, pawilon 15. Targi Książki w Poznaniu są w tym roku imprezą równoległą do poznańskich Targów Edukacyjnych. W ramach poznańskich targów książkowych odbędą się imprezy inauguracyjne Międzynarodowy Rok Hansa Christiana Andersena. 2 kwietnia 2005 r. przypada dwusetna rocznica urodzin wielkiego pisarza duńskiego, autora bajek, na podstawie których wychowują się kolejne pokolenia.

„Poezja i dziecko” – nowy kwartalnik

● Wychodzi od 2002 r. Jest to jedyne czasopismo na świecie, poświęcone wyłącznie poezji dla dzieci. Każdy numer dotyczy innego tematu: zawiera artykuły, recenzje, wywiady, felietony, utwory poetyckie, przegląd aktualnych wydarzeń. Pismo jest adresowane do rodziców i nauczycieli przedszkolnych oraz klas początkowych szkoły podstawowej, bibliotekarzy i wszystkich zainteresowanych literaturą dziecięcą. Dotychczas ukazało się 7 numerów, w tym numer 2 – poświęcony Makuszyńskiemu, 3 Kulmowej, 4 – włoskiej poezji dla dzieci, 5 Piłsudskiemu i Gałczyńskiemu, 6 twórczości dzieci niepełnosprawnych oraz obrazom przyrody we współczesnej poezji dla najmłodszych. Numer 8 – to Tuwim i jego *Lokomotywa*. Redaktorem naczelnym jest Stanisław Grabowski. Adres redakcji: „Poezja i Dziecko”, 02-785 Warszawa, ul. Koński Jar 2/27, tel. (22) 641-96-28, e-mail poczjaidziecko@op.pl

ZAPROSILI NAS...

● Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy. Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego oraz Oddział Warszawski Związku Literatów Polskich na 33. Warszawską Jesień Poczji. 15.10.2004 r.

● Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie na panel dyskusyjny pt. „Kopiowanie zbiorów – kradzież czy upowszechnianie?” w ramach Festiwalu Nauki. 22.09.2004 r.

● Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy. Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego oraz Oddział Warszawski Związku Literatów Polskich na 33. Warszawską Jesień Poczji. 15.10.2004 r.

● Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej w Warszawie na ogólnopolską konferencję pt. „Strategie bibliotek w działaniach edukacyjnych, informacyjnych i medialnych”. Jarocin. 15-16.11.2004 r.

● Biblioteka Narodowa do *Salonu Pisarzy* na spotkanie z Aleksandrem Jackowskim. 17.11.2004 r.

● ZG Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy. Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, Biblioteka Narodowa na VI ogólnopolską konferencję „Automatyzacja bibliotek publicznych”. 24-26.11.2004 r.

● Wydawnictwo Norbertinum, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego na spotkanie autorskie Bohdana Królikowskiego i opowieść o kawalerii polskiej 1939 r. 25.11.2004 r.

● Porozumienie Wydawców Książki Historycznej i Dom Wojska Polskiego na uroczyste otwarcie XIII Targów Książki Historycznej. 25.11.2004 r.

● Biuro Kultury Urzędu m. st. Warszawy, Muzeum Historyczne m. st. Warszawy i Porozumienie Wydawców Książki Historycznej na panel dyskusyjny „Książka warszawska – stan, potrzeby i oczekiwania. 26.11.2004 r.

● Biblioteka Narodowa oraz Wydawnictwo Samizdat Zofii Łoś na spotkanie z okazji 100. rocznicy urodzin Kazimierza Truchanowskiego. 29.11.2004 r.

● Marszałek Województwa Wielkopolskiego oraz Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Poznaniu na uroczyste wręczenie Nagród im. Andrzeja Wojtkowskiego. Sala Czerwona Pałacu Działyńskich w Poznaniu. 31.11.2004 r.

● Biblioteka Narodowa do *Salonu Wydawców* na spotkanie z zespołem redakcyjnym miesięcznika „Nowaja Polska”. 1.12.2004 r.

● Europa Wydawnictwo na promocję nowych wydawnictw I. Marinkovic *Wielka księga imion, Baśnie mojej mamy. Zamek czterech pór roku*. 6.12.2004 r.

● Bank Polski, Biblioteka Narodowa na uroczyste zakończenie Konkursu „Z Ekonomią na ty”. Biblioteka Narodowa 6.12.2004 r.

● Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie na otwarcie wystawy „Elementarce” w zbiorach WBP im. H. Łopacińskiego. Galeria Ziłona WBP w Lublinie. 9.12.2004 r.

● Związek Literatów Polskich, Towarzystwo Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie na promocję antologii poczty patriotycznej wydanej w XX rocznicę śmierci ks. Jerzego Popiełuszki *Kto ojczyźnie służy*. 9.12.2004 r.

● Dyrektor Biblioteki Narodowej na doroczne spotkanie świąteczne oraz uroczyste wręczenie dyplomów przyznawanych przyjaciółom i mecenasom BN i odświeżenie honorowych inskrypcji w Galerii Darczyńców. 14.12.2004 r.

● Biblioteka Narodowa. *Salon Pisarzy* na spotkanie z Wacławem Sadkowskim. 15.12.2004 r.

Poradnik BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Ukazuje się od roku 1949

Komitet Redakcyjny: Elżbieta Barbara Zybert (przewodnicząca), Mirosława Majewska (sekretarz), Sylwia Błaszczyk, Wiesława Borkowska-Nichthaus, Andrzej Kempa, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz, Robert Miszczuk, Anna Skubisz, Barbara Stępniewska

Redaktor naczelny: Jadwiga CHRUSCIŃSKA tel. (22) 822-43-49 wew. 18, 0505-078-945; e-mail: wydawnictwo_cbid@wp.pl; cbid@supermedia.pl; chruscinskaj@02.pl

Sekretarz redakcji: Dorota GRABOWSKA tel. (22) 552-02-26, 0600-505-662; e-mail: dgrabow@wp.pl

Redaktor techniczny i opracowanie graficzne: Marta KIBIL tel. (22) 827-52-96

Projekt graficzny okładki i piktogramów: Agata LIPNICKA

Honoraria autorskie: Małgorzata Konowrocka tel. (22) 825-54-25

Współpracują z redakcją: Lucjan Biliński, Grażyna Bilka, Lidia Błaszczyk, Ewa Gruda, Małgorzata Kisilowska, Bogdan Klukowski, Krystyna Kuźmińska

Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

00-335 WARSZAWA, ul. Konopczyńskiego 5/7, tel./fax 827-52-96

Dyrektor Wydawnictwa – Janusz NOWICKI

Konto SBP: Millennium 701160 2202 0000 0000 2814 5355

Skład i lamant: Mirosława Szaniawska. Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny PRIMUM s.c., Kozcerki 17a, 05-825 Grodzisk Mazowiecki. Nakład: 6500 egz. ISSN 0032-4752. Indeks 369594.

Seria: <<FO-KA>>

Ten cykl wydawniczy powstał w wyniku owocnej współpracy z Centrum **NUKAT** Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie.

Zaczął żyć **samodzielnie** od 1998 roku.

Do nabycia są:

- ❖ **Język haseł przedmiotowych KABA. Stan obecny i perspektywy rozwoju**, t. 1 (Sopot 9-11.09.1997). Cena 15 zł
- ❖ **Hasła osobowe korporatywne i tytułowe**, t. 4 Cena 20 zł
- ❖ **Format USMARC rekordu kartoteki haseł wzorcowych**, t. 5 (A. Paluszkiewicz, 1999). Cena 15 zł
- ❖ **Stosowanie polskich norm w zautomatyzowanych katalogach bibliotecznych**, t. 6 (A. Padziński, 2000). Cena 26 zł
- ❖ **Format USMARC rekordu bibliograficznego dla książki**, t. 7 (M. Lenartowicz, A. Paluszkiewicz, 1999). Cena 28 zł
- ❖ **Język haseł przedmiotowych KABA. Zasady tworzenia słownictwa**, t. 8 (red. T. Głowacka, 2000). Cena 32 zł
- ❖ **Format MARC 21 rekordu zasobu**, t. 9 (E. Chrzan, A. Padziński, 2001). Cena 22 zł
- ❖ **Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla wydawnictwa ciągłego**, t.10 (B. Nałęcz, 2001). Cena 27 zł
- ❖ **Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu dźwiękowego**, t.11 (A. Drózd, M. Stachyra, 2002). Cena 31 zł
- ❖ **Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu elektronicznego**, t.12 (K. Sanetra; 2003). Cena 32 zł
- ❖ **Katalogowanie przedmiotowe w języku KABA. Podręcznik** pod red. J. Woźniak, t. 13
Cz. I Analiza dokumentu i jego opis przedmiotowy (T. Głowacka; 2003)
Cena 21 zł
W przygotowaniu – dalsze części podręcznika.

Uwaga!

Następny zeszyt *Przeglądu Bibliotecznego* poświęcony będzie Narodowemu Uniwersalnemu Katalogowi – NUKAT.

**KUPUJAC U NAS WSPIERASZ
STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH**

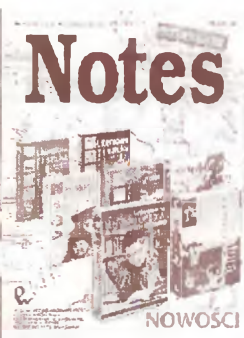
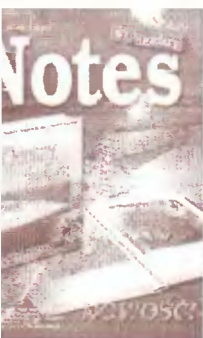
Czytają nas

największe biblioteki.

Chcesz wiedzieć dlaczego?

Wyślij list lub e-mail,
a otrzymasz bezpłatny egzemplarz
„Notesu Wydawniczego”

Notes Wydawniczy
Ul. Grzybowska 37a
00-855 Warszawa
redakcja@eNotes.pl

Notes

Najlepiej zapisany wśród notesów

WYDAWNICTWO

**DO WSZYSTKICH TYCH,
KTÓRZY SIĘ KSZTAŁCĄ LUB DOSKONALĄ**

WYDAWNICTWO

Życzymy Wam sukcesów. Pamiętajcie o tym, że:

WYDAWNICTWO SBP

jest dla Was. Publikujemy większość literatury, która będzie potrzebna w trakcie studiów. Autorami tych książek są Wasi obecni i przyszli wykładowcy, sprawdzeni dydaktycy i naukowcy. Co roku wydajemy kilka pozycji książkowych z myślą o studentach. Także dla Was wydajemy:

CZASOPISMA

BIBLIOTEKARZ. Indeks 352624. Miesięcznik o charakterze fachowym i naukowym. Ukazuje się od 1929 r. Czasopismo wydawane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy.

PORADNIK BIBLIOTEKARZA. Indeks 369594. Miesięcznik instrukcyjno-metodyczny. Ukazuje się od 1949 r. Czasopismo wydawane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

ZAGADNIENIA INFORMACJI NAUKOWEJ. Od 1993 r. czasopismo jest wydawane przez Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, jako półrocznik.

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY. Czasopismo naukowe ukazujące się od 1927 r. niezbędne dla całego środowiska bibliotekarskiego. Od 2004 r. wydawany wyłącznie przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Kwartalnik.

EBIB. Elektroniczna BIBlioteka i Biuletyn EBIB. Wychodzi w formie elektronicznej od 1999 r. Działa w strukturze SBP od 2003 r.
Adresy: <http://ebib.oss.wroc.pl>; redakcja: ebib.redakcja@oss.wroc.pl

WYDAWNICTWO

ZAMÓWIENIA

Dział Promocji i Kolportażu
02-086 Warszawa
Al. Niepodległości 213
tel. (0-prefiks-22) 825-50-24, 608-28-26
faks: (0-prefiks-22) 825-53-49

WYDAWNICTWO

Oferujemy Państwu sprzedaż wysyłkową oraz sprzedaż odręczną w dwóch punktach: Warszawa: ul. Konopczyńskiego 5/7 oraz w Dziale Promocji i Kolportażu, Al. Niepodległości 213. Staramy się – zważywszy na status materialny środowiska bibliotekarskiego – utrzymywać ceny na poziomie niskim i średnim a część pozycji wydajemy na zasadzie *non profit*. Z każdym rokiem nasza oferta jest bogatsza.